

Ο Τριαντάφυλλος με τήν σύζυγό του Φωτεινή
τό 1906 στόν Πόντο

ΣΤΗΝ ΜΝΗΜΗ ΤΗΝ ΙΕΡΗ
ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΜΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς τὰς σελίδας τοῦ μετὰ χειρὸς ἐκτυπωθέντος βιβλίου, δημοσιεύονται ἐν φωτοτυπία τεσσαράκοντα καὶ πλεον Ποντιακά δημοῶδη ἄσματα καταγεγραμμένα διὰ τῆς παρασημαντικῆς τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ὑπὸ τοῦ πρωτοφάλτου τῆς μητροπόλεως Τραπεζοῦντος Τριανταφύλλου Γεωργιάδου καὶ Ἄρχοντος Πρωτοφάλτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἀκόμη προσετέθη πίναξ ὅλων τῶν ᾠμάτων τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸ αὐτόγραφον τοῦ Ἄρχοντος Πρωτοφάλτου τεῦχος "Ἐθνικὴ Μοῦσα" ὡς καὶ σχόλια, σκέψεις καὶ κρίσεις τῶν ἑκδοτῶν περὶ τῶν ποντιακῶν δημοδῶν ᾠμάτων.

Ἰδιαιτέρως ἀναγράφομεν ὅτι πρὸ τῆς βιογραφίας τοῦ Τριανταφύλλου Γεωργιάδου καὶ εὐθύς εἰς τὰς ἀμέσως ἀκολουθοῦσας σελίδας δημοσιεύεται οὐσιαστικὸς καὶ ἐμπεριστατωμένος Πρόλογος τοῦ κ. Ὀδυσσεὺς Λαμφίδου, κορυφαίου μεταξὺ τῶν Ποντίων πνευματικοῦ ἀνδρός καὶ γνωστοῦ ἐρευνητοῦ τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τὸν εὐχαριστοῦμεν θερμῶς, διότι ἐδέχθη νὰ προλογίσῃ τὴν μετὰ χειρὸς ἑκδοσιν. Ὁ Πρόλογος θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἀκόμη συμβολὴν αὐτοῦ, ἔστω καὶ μικράν, εἰς τὴν ἑρευναν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόντου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ 19ου αἰῶνος οἱ Χριστιανοὶ τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες τῆς Ποντιακῆς περιοχῆς ἀρχίζουν νὰ ἀναπνέουν ἀνετώτερον καὶ νὰ κινοῦνται καλύτερον καὶ μέ περισσοτέραν πρωτοβουλίαν καὶ ἐλευθερίαν. (Βλ. τὴν ἱστορίαν τῆς περιόδου ταύτης ἐν Ὁδ. Ἀμψίδου. Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου ὑπὸ τοὺς Τούρκους (1461-1922). Ἀ΄ Πολιτικὴ ἱστορία, Ἀθήναι 1957).

Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1839, ὅτε τὸ σουλτανικὸν Χάτι Σερῖφ, τὸ ὀνομασθέν Τανζιμάτ, ἐδημοσιεύθη, οἱ ραγιαῖδες ἔχαιρον, οἱ δὲ φιλελεύθεροι προέλεγον ἡμέρας εὐτυχίας καὶ ἐλευθερίας διὰ τοὺς Χριστιανούς καὶ μάλιστα διὰ τοὺς μὴ Τουρκικοὺς πληθυσμούς. Αἱ προσδοκίαι δὲν ἐπραγματοποιήθησαν. Τὴν 6ην Φεβρουαρίου τοῦ 1856, μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ὁ σουλτάνος ἐκδίδει τὸ Χάτι Χουμαγιούν, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεδίδοντο ἐλευθερίαι καὶ δικαιώματα εἰς τοὺς Χριστιανούς τῆς Τουρκίας. Ἐλκοσι ἔτη μετὰ ταῦτα ὁ σουλτάνος Ἀβδουλ Χαμίτ παραχωρεῖ σύνταγμα, ἀνασταλὲν ὅμως εὐθύς μετὰ τὴν δημοσίευσίν του.

"Ἐν τούτοις τὰ μέτρα καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ἐπραγματοποιοῦντο ἅπασαι, ἐχορήγουν ὅμως ἀρκετὰ εἰς τὸν πληθυσμὸν τοῦ Πόντου, μεταξύ δὲ ἄλλων ἐχορήγουν εἰς αὐτὸν τὸ αὐτόνομον καὶ αὐτεξούσιον τῆς διοικήσεως τῶν σχολείων καὶ τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, τὴν ἐλευθερίαν τῆς λατρείας καὶ τὴν — ἔστω καὶ τύποις — ἰσονομίαν καὶ ἰσότητα μετὰ τοὺς ὅλων τῶν ὑπηκόων τοῦ Τουρκικοῦ κράτους. Πάντα ταῦτα καὶ ἰδίᾳ αἱ προσπάθειαι καὶ ὁ ζῆλος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ Τούρκων Γενικῶν Διοικητῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων ὑπῆρξαν παρὰ τὰ ἀντίξοα γεγονότα πρόξενοι σχετικῆς εὐημερίας καὶ ἀκμῆς τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνισμοῦ".

Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1839-40, διῆγον ἐν σχετικῇ γαλήνῃ καὶ εὐημερίᾳ μετὰ τῶν Μωαμεθανῶν, μετὰ τῶν

ὁποίων συνέζων ἐν σχετικῇ ἁρμονίᾳ καί ἀμφότεροι προσεπάθουν νά βελτιώσουν διὰ παντός μέσου τήν κατάστασιν καί αὐτῶν τῶν ἰδίων καί τοῦ συνόλου. Ἀκόμη καί αἱ ἀκρότητες τοῦ κέντρου, μετὰ τήν ἐμφάνισιν τοῦ Νεοτουρκικοῦ κομιτάτου καί τήν ἐπιβολήν τῆς πολιτικῆς του διὰ τοῦ συντάγματος τοῦ 1908, ἔφθανον πολὺ ἡμβλυμέναι εἰς τόν Πόντον καί δέν ἐπηρῆαζον σημαντικῶς τᾶς προσπάθειάς τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων διὰ τήν οἰκονομικήν κοινωνικήν καί πολιτιστικὴν των ἀνάπτυξιν. Ἀπόδειξις περὶ τρῶνος τῆς ἀναγεννήσεως καί τῆς εὐρωστίας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι ἡ οἰκοδόμησις σχολικῶν κτηρίων, ἡ ἀνέγερσις ἐκκλησιῶν, ἡ σύστασις ποικίλων σκοπῶν συλλόγων, καί ἡ δημιουργία πνευματικῆς ζωῆς, καθ' ὅλην τήν χρονικὴν ταύτην περίοδον.

2. Κατὰ τὸ τελευαῖον τμήμα τῆς χρονικῆς ταύτης περιόδου τὸ 1894, ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης ἔρχεται εἰς τόν Πόντον. Θά παραμείνῃ ἐκεῖ· θά δημιουργήσῃ οἰκογένειαν· θά ἀναδειχθῇ ἔξοχος δημιουργὸς μουσικῆς κινήσεως — ἐκκλησιαστικῆς καί κοσμικῆς — καί θά συγγράψῃ τὸ ἔργον, ἐκ τοῦ ὁποῦτου τμήματα δημοσιεύονται εἰς τὸ μετὰ χεῖρας βιβλίον. Ὅτε πλέον ἔχει οὗτος κατακτήσει τήν ὠριμότητα, εἰς τήν πρωτεύουσαν τοῦ Πόντου, τήν Τραπεζοῦντα, ὑπάρχουν ὅχι ὀλίγοι ἐργάται τοῦ πνεύματος, ὡς καί ἐκεῖνος ὁ ἴδιος, καί ἰδίᾳ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου ὁ περισπούδαστος καί ἐνθουσιώδης Χρυσάνθος Φιλιππίδης, ὁ καί τελευταῖος μητροπολίτης Τραπεζοῦντος. Θά εἶναι λοιπὸν ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης πρωτοφάλης εἰς τόν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Τραπεζοῦντος καί ἐκεῖ θά δημιουργήσῃ μαθητὰς καί μουσικὴν σχολήν. Θά ἀπασχοληθῇ ὅχι μόνον εἰς τήν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν καί ὕμνωδισιν, ἀλλὰ θά διδάξῃ καί μουσικὴν καί ὠδικὴν καί θά συγκροτήσῃ χορωδίαν διὰ τὰ δημῶδη καί ἄλλα ἄσματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐργασίαι του ἐπὶ τῶν δημῶδων ἀσμάτων τῶν Ἑλλήνων καί μάλιστα τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου θά δημοσιευθοῦν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ γνωστόν καί περιώνυμον τότε μουσικὸν περιοδικὸν "Φόρμιγξ" καί "Μουσικὴ" τοῦ Γ. Παχτίκου. Τὴν συγκέντρωσιν ὁμῶς ὅλων τῶν περὶ τῶν ἀσμάτων τούτων ἐργασιῶν του θά ἀποτελέσῃ τὸ αὐτόγραφον χειρόγραφόν του, τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἀποκληθέν "Ἐθνικὴ Μοῦσα", ἐν τῷ ὁποίῳ θά περιληφθοῦν δημῶδη καί ἄλλα ἄσματα, κατὰ γεγραμμένα διὰ τῆς βυζαντινῆς παρασημαντικῆς.

3. Ἡ ἀπασχόλησις τοῦ Τριανταφυλλοῦ Γεωργιάδου μέ τά δημῶδη ἄσματα καί ἰδίᾳ μέ τήν μουσικήν καταγραφὴν τοῦτων, ὑπῆρξε καί αὕτη καρπὸς τῆς ὅλης περὶ τῆς Ποντιακῆς διαλέκτου καί Ποντιακῆς λαογραφίας σπουδῆς καί ἐρεῦνης.

Ὀλίγον μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου περὶ τὸ 1832 ὁ πολὺς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐπιμόνως ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν συγκέντρωσιν διολεκτικοῦ ἐκ τοῦ Πόντου ὕλικου.

Ἐτη τινὰ μετὰ ταῦτα, τὸ 1849, ὁ Πόντιος Κ. Ξανθοπούλος δημοσιεύει ἄσματα διαλεκτικῆ τῆς Τραπεζοῦντος καί τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Πολὺ περισσότερον συμβάλλει εἰς τὴν παρουσίαν διαλεκτικῶν ἀσμάτων τοῦ Πόντου ἡ δημοσίευσίς ὑπὸ Π. Τριανταφυλλίδου τοῦ θεατρικοῦ ἔργου "Οἱ Φυγάδες", τὸ 1870, καί ὑπὸ Σ. Ἰωαννίδου τοῦ ἔργου αὐτοῦ "Ἱστορία καί Στατιστικὴ Τραπεζοῦντος", κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος. Εἰς ἀμφοτέρωτά βιβλία ταῦτα δημοσιεύονται πολλὰ δημῶδη ἄσματα τοῦ Πόντου, συστηματικώτερον ὅμως συνέλεξε καί ἐσχολίασε τὰ ἄσματα ὁ Πόντιος γλωσσολόγος καί ἄριστος φιλόλογος Ε. Κούσης. Τοῦτου σειρὰ ὁλόκληρος τευχῶν περιλαμβανόντων γλωσσικὸν διαλεκτικὸν ὕλικόν καί μέγαν ἀριθμὸν Ποντιακῶν δημοδῶν ἀσμάτων ἔχει εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῆς ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν. Τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ε. Κούσης συγγράφει τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ τεύχη, τότε ἀκριβῶς καί ὁ Τριανταφυλλὸς Γεωργιάδης ἀσχολεῖται ἐπιμόνως μέ τὴν καταγραφὴν τῆς μουσικῆς τῶν Ποντιακῶν δημοδῶν ἀσμάτων. Τινὰ, ὡς ἡδη ἐλέχθη, ἐδημοσίευσεν εἰς περιοδικά, τὰ πλεῖστα παρέμειναν ἀνέκδοτα καί ἀπετέλεσαν αὐτόγραφον τεῦχος.

4. Ἡ μουσικὴ καταγραφὴ καί ἡ παρουσίασις τῆς μουσικῆς τῶν Ποντιακῶν δημοτικῶν ἀσμάτων μέχρι τοῦδε ἐγένετο, εἴτε διὰ τῆς καταγραφῆς αὐτῶν ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ εἴτε ἐν τῇ Βυζαντινῇ μουσικῇ. Τοιουτοτρόπως ὁ Δ. Κουτσογιαννόπουλος ἐδημοσίευσεν Ποντιακά ἄσματα μέ εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν τὸ 1927 εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ "Ἡ λύρα τοῦ Πόντου", τὸ 1939 εἰς τὸ ἔργιδιον "Ἡ τελετὴ τοῦ γάμου παρὰ Ποντίοις", εἰς τὸ "Ἀρχεῖον Πόντου" 1 (1928) 180-184, 2 (1929) 187-208, 28 (1966) 72-123 ὡς καί εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον περιοδικόν "Οἱ Φί-

λοι. τῆς Ποντιακῆς Μουσικῆς" ἐκδοθέν κατὰ τὰ ἔτη 1948-1952.

Ἐπίσης ὁ Γεώργιος Μαρίας Παῦλος Παπαδόπουλος ἐδημοσίευσε εἰς τὸ Ἀρχεῖον Πόντου 18 (1953) 97-128 Ποντιακὰ δημοτικὰ ἄσματα ἐνηρμονισμένα εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν. Τέλος ὁ Σ. Περιστέρης ἐδημοσίευσε τὸ ἄσμα "Ἀκρίτας ὄντας ἔλαμνεν..." εἰς Ἐπετηρίδα Λαογραφικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 7 (1952) 148-158 (βλ. κρίσιν ὑπὸ Δ. Κουτσογιαννοπούλου ἐν Ἀρχεῖῳ Πόντου 21 (1957) 241-245) καὶ μετὰ ταῦτα συνειργάσθη διὰ τὴν μουσικὴν παρουσίαςιν Ποντιακῶν ἀσμάτων (ἐξ τὸν ἀριθμὸν) εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐκδοθέν ἔργον "Ἑλληνικά Δημοτικά Τραγούδια", τόμος 30ός (μουσικὴ ἐκλογή) ὑπὸ Γ.Κ. Σπυριδάκη καὶ Σ. Περιστέρη, Ἀθήναι 1968 (βλ. κρίσιν ὑπὸ Σ. Λιανίδη ἐν Ἀρχεῖῳ Πόντου 30 (1970) 433-435.

Ἐξ ἄλλου τὴν Βυζαντινὴν παρασημαντικὴν προετίμησε διὰ τὴν καταγραφὴν τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων τοῦ Πόντου καὶ ὁ Ε. Ἀκογλούς. Οὗτος εἰς τὸ ἔργον του "Λαογραφικά Κοτυώρων" 1939, σ. 501-514, παρουσιάζει περὶ τὰ εἴκοσι Ποντιακὰ ἄσματα (ἐξ αὐτῶν δύο ἀνήκουν εἰς τὸν Τριαντάφυλλον Γεωργιάδην) ὡς καὶ ἄλλα εἰς τὸ περιοδικόν "Χρονικά τοῦ Πόντου" εἰς ὅλα τὰ τεύχη αὐτοῦ πλην τοῦ 3ου. Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι μόνον οὗτοι οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὴν μουσικὴν τῶν Ποντιακῶν ἀσμάτων. Παλαιότερον εἶχε δημοσιεύσει Ποντιακὰ ἄσματα καὶ ὁ Γ. Παχτίκος (1905) εἰς τὴν Συλλογὴν του, ἐνῷ ἐδίδασκεν αὐτὰ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ πρό τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου ἔτη καὶ ὁ Κ. Ψάχος, ὅστις πολλάκις διὰ τῆς πολυμελοῦς χορωδίας ἐξετέλει διάφορα δημῶδη ἄσματα, μετὰ τῶν ὁποίων περιελαμβάνοντο καὶ Ποντιακὰ. Διὰ τὰ μετὰ τὸ 1922 ἔτη καὶ μάλιστα διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ Δ. Κουτσογιαννοπούλου ὡς πρὸς τὴν Ποντιακὴν μουσικὴν, δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ ἀνεύρῃ πληροφορίας εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἰδίου δοθεῖσαν διάλεξιν τὸ 1946 καὶ δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικόν "Οἱ Φίλοι τῆς Ποντιακῆς Μουσικῆς", εἰς τὰ φύλλα 2 (Νοέ. 1948) καὶ 3 (Δεκ. 1948) ὡς καὶ εἰς ἄλλα δημοσιεύματα του ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ.

5. Εὐθύς ὡς ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Δ. Κουτσογιαννοπούλου ἡ μουσικὴ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων τοῦ Πόντου εἰς τὸ Ἀρ-

χεῖτον Πόντου, ἐτέθη τό ἐρώτημα εἰς διὰ τῶν συμβόλων τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς ἀποδίδεται γνησίως ἡ Ποντιακὴ μελωδία καὶ μουσικῆ. Πολλοὶ τείνουν νὰ δεχθῶν ὅτι περισσότερο γνησίᾳ εἶναι ἡ ἀπόδοσις τῆς λαϊκῆς ποντιακῆς μουσικῆς ^{ἑα}τῆς Βυζαντινῆς παρασημαντικῆς, διότι ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ συνεχίζει παράδοσιν, ἥτις, καίτοι ἐν ἀπλουστερά πλέον μορφῇ, εἶναι πλησιεστέρα πρὸς τοὺς τρόπους καὶ τὴν μελωδίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἔτι περισσότερο ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ σήμερον διὰ τοῦ μετὰ χεῖρας βιβλίου παρουσιαζομένη ἐργασία τοῦ πρωτοφάλτου Τριανταφύλλου Γεωργιάδου πρέπει καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ εἶναι ἡ περισσότερο γνησίᾳ ἀπόδοσις τῆς Ποντιακῆς μουσικῆς. Καὶ τοῦτο διότι ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης, ἔζη συνεχῶς ἐν μέσῳ τῶν φορέων τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταγραφείσης μουσικῆς καὶ ἡδύνατο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐλέγχει τὴν πιστότητα τῆς καταγραφῆς του καὶ ἀκόμη περισσότερο, διότι πᾶσα σφαλερὰ καταγραφή ἦτο δυνατόν νὰ ἐλέγχεται, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐδίδασκε τὴν μουσικὴν τῶν ἀσμάτων τούτων καὶ διηύθυνε χορωδίας ἐκτελούσας τὰ μουσικὰ ταῦτα τεμάχια.

6. Ἐξεθέσαμεν δι' ὀλίγων ἀνωτέρω ἐν μέσῳ ποίου περιβάλλοντος ἔζησεν ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης ἐν Πόντῳ καὶ ποίαν πολιτιστικὴν καὶ πνευματικὴν παράδοσιν ἐξηκολούθησε καὶ προώθησε διὰ τῆς δράσεως καὶ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ. Τό μετὰ χεῖρας βιβλίον εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ἀσφαλῶς μνημεῖον καὶ πηγὴ διὰ τὴν μουσικὴν τῶν δημῶδων Ποντιακῶν ἀσμάτων.

Πεντήκοντα ἔτη παρῆλθον, ἀφ' οὗτοι οἱ Ἕλληνες ἐγκατέλειψαν τὸν χῶρον τοῦ Πόντου.

Πεντήκοντα ἔτη παρῆλθον, ἀφ' οὗτοι τὰ Ἑλληνικὰ ἐκεῖ σχολεῖα παραμένουν βωβά καὶ ἡ σιωπὴ βασιλεύει εἰς τὰς ἐκκλησίας τοῦ Πόντου.

Πεντήκοντα ἔτη παρῆλθον, ἀφ' οὗτοι ἡ ὠραία, μελωδικὴ καὶ ἐπιβλητικὴ φωνὴ τοῦ πρωτοφάλτου Τριανταφύλλου Γεωργιάδου ἤχησε διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν τῆς Τραπεζοῦντος.

Καὶ ἰδοὺ σήμερον, πενήκοντα ἔτη μετὰ τό 1922, καὶ πάλιν

ἡ φωνή τοῦ πρωτοφάλτου ἀκούεται ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ.

Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ δημοσιεύουν ἐκ τῶν καταλοῖπων τοῦ πατρὸς, ὡς εὐλαβῇ προσφορὰν, τὴν μουσικὴν τῶν Ποντιακῶν ἀσμάτων, τὴν καταγραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Τὰ τεσσαράκοντα καὶ πλέον ἄσματα τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, τὰ δι-
 ασωθέντα ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ πρωτοφάλτου, θὰ προσθέσουν ἔτι περισσότερον εἰς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης ἐπετέλεσεν ἐν Πόντῳ διὰ τὴν ἔρευναν καὶ τὴν διὰδο-
 σιν τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ τῶν Ποντια-
 κῶν δημοδῶν ἀσμάτων.

Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου θὰ ἐνθουμοῦνται μετ' εὐγνωμοσύνης τοῦ πρωτοφάλτου Τριανταφύλλου Γεωργιάδου καὶ συγχαίρουν τὰ τέκνα τούτου διὰ τὴν εὐγενῆ φιλοδοξίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν πα-
 τέρα ἀγάπην καὶ στοργήν, τὰς ὁποίας ἐμφαίνει... ἡ δημοσίευ-
 σις τοῦ μετὰ χεῖρας ἔργου.

Ὁδ. Λαμφίδης

Τριαντάφυλλος Γ. Γεωργιάδης

Βίος καί Δράσις

Ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης γεννήθηκε στά 1870 στήν Κωμόπολη Ἀκ - Σάζ, πού ὑπήγετο ἐκκλησιαστικῶς μέν στήν ἐπαρχία Κυζίκου, πολιτικῶς δέ στήν Διοίκηση Βήγας. Βοήσκειται στήν Ἀνατολική ὁχθῇ τῆς Προποντίδος μεταξύ τῆς Καράβηγας καί τῶν Δαρδανελίων. Τό οἰκογενειακό του ἐπίθετο ἦταν Εὐστρατηρεΐζης φαίνεται πῶς ἀποιοι πρόγονός του μέ τό ὄνομα Εὐστράτιος ἦταν Ρεΐζης. Ἐτσι λεγόταν ὁ πρόεδρος τῶν πλοιοκτητῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μετέτρεψε ὁ Τριαντάφυλλος τό πατρικό ὄνομα Γεώργιος σέ Γεωργιάδης, δηλαδή γυιός τοῦ Γεωργίου.

Γιά δεύτερη πατρίδα, θεωροῦσε τόν Πόντο. Γιατί ἐκεῖ ἔζησε τά περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς του. Ἀπ'τά 1894 ὡς τίς 15 Δεκεμβρίου τοῦ 1922. Στήν Λιβερρά καί τήν Τραπεζοῦντα τοῦ Πόντου ἔγινε πατέρας ἑπτά παιδιῶν, πού ὅλα τ'ἀνάθρεψε, καί τά μεγάλωσε μέ τό Ποντιακό Πνεῦμα.

Σάν τελείωσε τό Δημοτικό Σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του, οἱ γονεῖς του τόν ἔστειλαν στήν Πόλη, γιά περισσότερη μόρφωση. Ἀγαποῦσε τά γράμματα, διψοῦσε γιά μάθηση. Ἔχε ἰδιαίτερη κλίση στήν Ἐκκλησιαστική μας Μουσική. Στήν Πόλη ἐγκαταστάθηκε στήν Κοινότητα Βλάγκας, κοντά σέ φιλική οἰκογένεια τῶν γονέων του.

Χωρεπίσκοπος στήν Κοινότητα αὐτή ἦταν τότε ὁ Ἐπίσκοπος Λεύκης Λεόντιος Σιδηρόπουλος. Ὁ Χουτουριώτης. Ἀπό τήν Κρώμνη τοῦ Πόντου.

Ὁ Ἐπίσκοπος Λεόντιος παρακολούθησε καί γλήγορα ἐξετίμησε τό σεμνό ἦθος τοῦ Τριανταφύλλου. Τήν Χριστιανική ἀγωγή του. Τήν προσήλωσή του στήν Ἐκκλησία. Τόν ζῆλο του στά γράμματα. Τήν ἔμφυτη κλίση στήν Ἐκκλησιαστική μας Μουσική.

Τόν ὑπεστήριξε. Τόν πῆρε ὑπό τήν προστασία του. Τόν ἔστειλε στήν Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, τήν ὁποία καί τελείωσε. Ἐτσι ἱκανοποιήθηκε ὁ πρῶτος πόθος καί ἡ ἐπιδίωξη τοῦ Τριανταφύλλου. Παράλληλα τόν ἔβαλε Κανονάρχη κοντά στούς μεγάλους Μουσικοδιδασκάλους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τόν Γεώργιο Παιδεστηνό, τόν Κυριακό Ἰωαννίδη, γνωστό μέ τό ὄνομα Κυριακός ὁ Καλόγηρος, γιατί φοροῦσε ἐνδυμασία καλογήρου, καί τόν Κωνσταντῖνο Φωκαέα, ἀδελφó τοῦ Θεοδώρου. Κοντά σ'αυτούς πῆρε πλήρη μόρφωση στήν θεωρία τῆς Μουσικῆς. Ἀπέκτισε τό σεμνό ἐκκλησιαστικό ὕφος, τό σοβαρό, στήν ἐκτέλεση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ᾠσμάτων.

Στά 1894 ἀκολούθησε τόν Γέροντά του Λεόντιο σάν γραμματέας του, στήν ἐκκλησιαστική ἐπαρχία Κολωνίας καί Νικοπόλεως (Καρά-Χισάρ). Βορειοδυτικό τμήμα τοῦ Πόντου. Ἐκεῖ, ἀφοῦ προήχθη σέ Μητροπολίτη, τοποθετήθηκε ὁ Γέροντάς του. Σέ συνέχεια δέ, στά 1899, στήν Ἐπαρχία Φιλαδελφείας καί ἔπειτα στά 1906, στήν Ἐπαρχία Ροδοπόλεως τοῦ Πόντου, ὅπου καί ἡ πατρίδα τοῦ Γέροντός του. Ἡ Κρώμνη.

Στήν Κωμόπολη Λιβερά, Ἐκκλησιαστική ἔδρα τῆς Μητροπόλεως Ροδοπόλεως, ἐκδηλώθηκε τό μουσικό τάλαντο τοῦ Τριανταφύλλου. Ὁλοκληρωμένο πλέον. Ἐκφράσθηκε μέ τήν μελοποίηση ὀλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ᾠσμάτων. Αὐτά τά καταχώρησε σέ ἑξή τόμους. Χειρόγραφα βιβλία. Ὁ πρῶτος τόμος περιλαμβάνει Ἐκκλησιαστικά ᾠσματα τοῦ Ἑσπερινοῦ. Ὁ δεῦτερος τοῦ Ὁρθρου καί τῆς Λειτουργίας. Ὁ τρίτος τοῦ Τριωδίου καί τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ὁ τέταρτος καί ὁ πέμπτος τά Ἰδιόμελα καί Δοξαστικά τῶν ἁγίων καί τῶν θεομητορικῶν ἑορτῶν, ὅλου τοῦ ἔτους. Καί ὁ ἕκτος τοῦ Ἀναστασιματαρίου. Τά ᾠσματα τῶν Ἑσπερινῶν τοῦ Σαββάτου καί τῆς Κυριακῆς ὅλου τοῦ ἔτους.

Αὐτά μέ τόν τίτλο "Κῆπος Χαρίτων", ὅπως τόν ὠνόμασε ὁ Τριαντάφυλλος Γεωργιάδης, ἐξεδόθηκαν σέ ἑξή τόμους στά 1973 καί 1974 στήν Ἀθήνα. Μέ προηγούμενη ἔγκριση καί ἀπόφαση τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καί τοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Δημητρίου.

Ἀπό τά 1909, ὅταν παραιτήθηκε ὁ Γέροντάς του Λεόντιος, ἀπό τήν ἐπαρχία Ροδοπόλεως, λόγῳ γήρατος, ἐγκατεστάθηκε στήν Τραπεζοῦντα. Ἐκεῖ ὁλοκλήρωσε τό Μουσικό του ἔργο. Στήν Τραπεζοῦντα ἀσχολήθηκε μέ τό ἐμπόριο ἑληνῶν καί λαδιῶν. Διωρίσθηκε καί Πρωτοψάλτης στόν ναό τοῦ Χριστοῦ.

Στά 1916 προσελήφθη, Πρωτοψάλτης στόν Μητροπολιτικό ναό τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου. Ἀπό τήν Τραπεζοῦντα ἀπλῶθηκε ἡ φήμη του σάν μεγάλου Μουσικοδιδασκάλου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Μουσικῆς. Βαθυτάτου μελετητοῦ αὐτῆς καί γνώστου. Στόν Ἅγιο Γρηγόριο κατάρτισε 70 μελῆ χορό.

Μέ τήν ἀναγκαστική γενική ἔξοδο τῶν Ποντίων ἔφυγε ἀπό τήν Τραπεζοῦντα, στίς 15 Δεκεμβρίου 1922 καί ἔφθασε στήν Πόλη, στίς 24 τοῦ μηνός. Ἐκεῖ ἐπέρασε οἰκογενειακῶς, μαζί μέ τόν παρήλικα πλέον Γέροντά του, πού ποτέ δέν τόν ἀποχωρίσθηκε, τό ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του.

Στήν Πόλη τιμήθηκε καί ἀναγνωρίσθηκε σάν Μουσικοδιδάσκαλος, καί σάν λόγιος. Γιά τήν πλατεία μόρφωσή του.

Τοῦ ἀνατέθηκε ἡ διδασκαλία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς στίς δύο τελευταῖες τάξεις τῆς τετραταξίου Πατριαρχικῆς Μουσικῆς Σχολῆς. Λειτουργοῦσε στήν Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή. Στό φανά-

ρι. Δίδαξε τὰ μαθήματα θεωρίας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς ὀρθογραφίας καί μελοποιΐας. Ὡς τὸν θάνατό του.

Στὰ 1925 προσελήφθη στὸ Πατριαρχεῖο μέ Συνοδική καί Πατριαρχική ἀπόφαση. Ἀνέλαβε Ἐπιμελητὴς τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης. Διωρίσθηκε Ἀρχὼν Πρωτοψάλτης τοῦ ναοῦ τῶν Πατριαρχείων Ἁγίου Γεωργίου. Στὴν θέση αὕτη παρέμεινε ὡς καί τὰ 1926. Παραιτήθηκε γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ὑπηρεσία τοῦ Βιβλιοθηκαρίου-Διευθυντοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης. Μαζὺ φρόντιζε, σὰν Ἐπιμελητὴς, καί γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Πατριαρχικοῦ Περιοδικοῦ "Ὁρθοδοξία". Πέθανε στίς 29 Ἰουνίου τοῦ 1934.

Στὸ χρονικὸ διάστημα πού βρίσκονταν στίς ἐπαρχίες τοῦ Πόντου καί τίς Μικρὰς Ἀσίας, μαζὺ μέ τὸν Μητροπολίτη Γέροντά του Λεόντιο σὰν γραμματέας του, ἀνέπτυξε μεγάλη δράση στὸν Ἐκπαιδευτικὸ τομέα. Στὸν Μορφωτικὸ γενικά. Ἔδωσε ὠθηση στὰ γράμματα, στὴ μουσική πού τὴν δίδασκε ὁ ἴδιος στὰ σχολεῖα, χωρὶς ἀμοιβή. Τὸ μάθημα τῆς Ὡδικῆς.

Πρῶτη του φροντίδα ἦταν τὸ Σχολεῖο. Ἐκτίσε σχολικά κτίρια, ὅπου ἦταν ἀνάγκη καί δέν ὑπῆρχαν. Στὰ χωριά, στίς κωμοπόλεις, στίς πόλεις. Ἐπλούτισε τὰ Σχολεῖα μέ ἐκπαιδευτικὸ ὑλικό. Τὸ ἀπαραίτητο. Ἀνακαίνισε τὰ παλὰ. Μετακαλοῦσε δασκάλους καλοὺς ἀπ' τὴν Πόλη, ἀπ' τὴν Σμύρνη. Ἐνας τέτοιος ἦταν ὁ γνωστὸς ποιητὴς καί καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, στήν Ὀδοντοϊατρικὴ Σχολή. Ὁ Στέλιος Σπεράντζας. Αὐτόν μετακάλεσε ἀπ' τὴν Σμύρνη, στὴν ἐπαρχία Ροδοπόλεως γιὰ νὰ ὀργανώσῃ τὰ Σχολεῖα.

Συγκρότησε ὁμίλους φιλολογικοὺς, μορφωτικοὺς, μουσικοὺς ἔμπαινε ἐπὶ κεφαλῆς κάθε πνευματικῆς κινήσεως. Ὀργάνωσε διαλέξεις. Σ' αὐτές συχνά ἦταν ὁμιλητής. Ἰδρυσε Μουσικὲς Σχολές.

Στὴν Σμύρνη μίλησε, τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1900, στὴν αἴθουσα τοῦ "Λαϊκοῦ Κέντρου" περὶ τοῦ "Βίου τῆς ἀνθρωπότητος" καί περὶ τῆς "Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τῶν προσόντων τῶν Ἱεροψαλτῶν". Ἡ πρώτη, ὁλόκληρη, δημοσιεύθηκε καί στὴν "Ἡμερησία" τῆς Σμύρνης. Καί ἡ δεύτερη στὴν "Νέα Ζωή" τῆς Σάμου. Ἀρθρογράφοιςε στίς Σμυρναϊκὲς ἑφημερίδες τὴν "Ἡμερησία" τὴν "Ἀρμονία" τὴν "Ἀμάλθεια", καί στὴν "Νέα Ζωή" τῆς Σάμου.

Στὴν Τραπεζοῦντα ἦταν ὁ τακτικὸς ὀρθογράφος τῆς ἑφημερίδος "Φᾶρος τῆς Ἀνατολῆς" τῶν ἀδελφῶν Σερᾶση.

Στὴν Σμύρνη δημιουργήθηκε, στὰ 1903, ὁξύτατο μουσικοῦ-ερωφαλικὸ θέμα. Ἀφορμὴ στάθηκε ἡ ἀπορρίψῃ ἀπ' τὸ οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τοῦ βιβλίου περὶ θεωρίας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τοῦ Μουσικοδιδασκάλου Σμύρνης Μ. Μισαηλίδη. Τὸ οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὕστερα ἀπὸ γνωμάτευση τῆς Τεχνικῆς Ἐ-

πιτροπῆς τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου τῆς Πόλης, δέν τό ἐνέκρινε. Δέν βρέθηκε σύμφωνο μέ τοὺς κανόνες τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Οἱ Μουσικοὶ καί οἱ Ἱεροψάλται τῆς Σμύρνης ἐθίγησαν μέ τὴν ἀπορριπτικὴ αὐτὴ ἀπόφαση. Ἀρχισαν νὰ ἀρθρογραφοῦν καί νὰ καταφέρονται κατὰ τῶν Πατριαρχείων καί τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου τῆς Πόλης. Πρῶτος ἔγραψε ὁ Ἱεροψάλτης, τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς Σμύρνης Ἰωάννης Γαλουσάκης. Δύο ἄρθρα. Σ' αὐτά ἀπάντησε ὁ Τριαντάφυλλος. Ἡ ἀπάντησὴ δημοσιεύθηκε στὴν Ἑφημερίδα Ἀμάλθεια τὸν Νοέμβρη τοῦ 1903 μέ τὸ ψευδώνυμο "Παρατηρητής". Ὁ Μουσικὸς διάλογος βάστηξε γιὰ πολὺ. Γιατὶ καί ἄλλοι Σμυρνιοὶ Μουσικοῖ Ἱεροψάλται πῆραν μέρος στὴν Μουσικοεπιστημονικὴ αὐτὴ συζήτησι. Καί ἀπαντοῦσε πάντα ὁ Τριαντάφυλλος ἀποστοματικά.

Στὶς παραπάνω τρεῖς Ἐπαρχίες ἀσχολήθηκε στὴν Συλλογὴ δημοτικῶν τραγουδιῶν. Τὰ κατὰγραψε στὴν παρασημαντικὴ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Τὰ καταχώρησε τελικὰ σέ χειρόγραφο βιβλίο. Τοῦδωσε τὸ ὄνομα "Ἑθνικὴ Μοῦσα" (ἦτοι Συλλογὴ Δημοτικῶν Ἀσμάτων). Αὐτὰ εἶναι 140 τὸν ἀριθμὸς.

Μέσα ἀπ' αὐτὰ ξεχωρίζουμε μόνο τὰ τραγούδια τοῦ Πόντου. Τὰ μετὰγραψε στὴν παρασημαντικὴ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς Πρῶτος. Στὰ 1894 ἕως τὰ 1899 ὅταν ἦταν στὴν Νικιόπολη, τὸ Καραχισάρ, τοῦ Πόντου καί ἔπειτα στὴν ἐπαρχία Ροδοπόλεως τὴν Λιβερὰ καί τὴν Τραπεζοῦντα, στὰ 1906 ἕως τὸ τέλος τοῦ 1922. Ἐκεῖ ἦταν πολὺ συστηματικὴ ἡ συγκέντρωσι τῶν τραγουδιῶν τοῦ Πόντου. Αὐτὰ τὰ δίδαξε στὸ Φροντιστήριον καί τὸ Παρθεναγωγεῖον τῆς Τραπεζοῦντος. Γιαυτὰ ἔκαμε ὁμιλίες καί διαλέξεις. Ἐγραψε κριτικὰς. Πολλὰ δημοσίευσε στὰ Μουσικὰ περιοδικὰ ποὺ ἐβγαίναν στὴν Πόλιν τὸ πρῶτον καί στὴν Ἀθῆνα τὸ δεῦτερον. Στὰ 1910, 1912.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μένειν' ἐν αὐτῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ εὐμαρτος κατὰ
 Νουβόραν, αὐτῇ ἡ νῆσος καὶ τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ περὶ, αὐτὸς
 ὁ κυριότατος ἄνθρωπος. Ὁ νεῦδος τῇ αὐτῇ, τῇ δ' ἐνδρῶν ὁ φ' ἔθι-
 ρος, ἐν τοῖς κατὰ τοὺς εὐμαρτος τοῦ ἀνέμου, ὁ θεοῦ τῇ εὐμαρτίᾳ,
 ὁ ἐπὶ τοῦ εὐμαρτος καὶ τοῦ νεῦματος, ὁ γένεος τοῦ νεῦματος,
 ἐν αὐτῇ ἡ νῆσος κατὰ τοὺς αὐτῇ.

Πρόδρομος τῇ μουσικῇ ἐγένετο ἡ σοφία, ἡ δὲ ἀ' ῥόγῃ ἀνα-
σώφως ἀνάμνη τοῦ ἐκφράζεσθαι τὸ ἐνδύμυχον εὐταίεθρα, ἀγ-
γὰ φορεῖς τῇ ἐκφράσει λαΐται καὶ κοῦφομα ἀπεδείχθη πάντοτε
ἡ πρώτη χειροῦ τῶν λεχῶν μουσική, ἡ περιβαλλοῦσα ἅμα δὲ ἀνα-
ῥόγου χωματιοῦ τῶν ῥόγῃ τῇ σομίζιαν. Οὕτω συνδυασθεῖσα
ἀρχῆται ἡ σοφία καὶ ἡ μουσική, ἀπέβησαν ἀχέρητοι καὶ θα-
βαίωσις ἀνέσκη ἡνωμένα, ἐφ' ὅσον καὶ μία μόρον ἴσαρξίς
θα' ᾖ ἐαί τοῦ ἡμετέρου ἀγαθού.

ὅτι μυστικὴ δὲ ἔμελλε εἶναι ἡ ἀποκάλυψις ὡς ἐπὶ
 τῆμιον καὶ ἀδύμφορον, ὡς καὶ ἦν ὁ δὲ θεὸς ἐκτελέουσαν αὐτῇ
 ἡμέτεροι πόροι, ἔχοντες ἐν διαμέτρῳ ἀντίθετοι τῇ γαίᾳ, ἐ-
 κκινῶν, ὅσον ἵσως οὐδεὶς ἄλλος γὰρ, τῇ μυστικῇ, καὶ ἀν-
 τίστοιχον μεταξὺ τῶν ἡμετέρων καὶ ἀποστόλων τῶν ἐν αὐτῇ ἀποκα-
 λυφτικῇ καὶ ἀποκαλύπτῃ. Ἡ ἀντίμικτος μετονομασία τῆς Ἑλλάδος,

6.

ὡς καὶ ἡ ἰστορία τῶν νεαυτῶν αὐτῇ χρόνῳ, ἀναφέρουσι ὡς
ὀνόματα τοιούτων μεγάλων καλλιγυνῶν, ὡς τοῦ Ἑρφέως, τοῦ διὰ
τῇ ἀριστείας καταπαύσαντος τὸν Πλούτωνα καὶ νυμφεύσαντος τὴν
Ζεφύραν, τοῦ Μείνου, τοῦ μαγεύσαντος τοὺς οὐρανούς αὐτοῦ δι-
φύρας, τοῦ Μελίνορος, τοῦ διὰ τῇ μουσικῇ κλέσαντος τὰ κίχνη τῶν
Διῶν, τοῦ Μίρου, τοῦ Μουσείου, τοῦ Δαμύρεως, τοῦ Εὐμόχου,
τοῦ Χείραρος καὶ ἄλλων. Ὁ δὲ μετὰ τὴν Ὀμπρος, ὁ ἀπὸ οὐ-
ρανῶν λα' ἔγενετο ὁ ἄσας, ἀπὸ τοῦ μουσικοῦ ἀναφέρει ἐκ τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ τὸν Φαίδωνα, τὸν Σπυρίδωνα καὶ τὸν Ἰθακήσιον Φήμιον,
« οἳ ἔσονται καὶ ἀνθρώποις ἀνδρῶν ».

Ὡς τῇ θείᾳ λέξει ἐκμάθουσιν οἱ Ἕλληνες ἐθιῶντες ὡς μέ-
γα ἔργον. Πᾶς ἐλεύθερος ἀνθρώπος νόμῳ ὑπερῷοις καὶ διδα-
χῇ λαύει. ὁ δὲ ἄριστος αὐτῇ τῶν ἀρχαίων διδασκάλων ἐξε-
ρετο καὶ κατέλερος τοῦ δούλου ἐκρίβετο, κατέλερος καὶ ὁ δούλος
ἔδει καὶ ἐκμάθη τῇ μουσικῇ ἀπὸ ἀναμύσειον τῇ αὐτοῦ θέσει.

Πᾶσι οἱ γυμναστικοὶ ἐγνώριον τῇ μουσικῇ· καὶ αὐτοὶ οἱ ἑ-
σπερὶς ἔκμαθον ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας. ἀλλὰ καὶ αὐ-
τοὶ οἱ μεγάλοι ποιηταὶ δὲν ὤκλειον ποιεῖν κατὰ τῇ θείᾳ λέξει.
ἀπὸ τῶν τραγῶν οὐδέποτε ἔγνωσαν ἡ μουσική, δι' ὅσον ὁ ἑ-
σπερὶς καὶ ὁ ἑσπερὶς κατὰ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἔργων αὐ-
τῶν μελετήσαντες τοῖς ἀδελφομένοις οὐκ ἔδει ἐν 50 αἰσῶν.

Οἱ αὐτοὶ ἐδιδάσκοντο τῇ μουσικῇ ὡς ἀναπόσπαστον
μέρος τῇ ἐκπαίδευσις αὐτῶν· ἡ δὲ ἐκκλησία τοῦ Πυθαγόρα, οἳ ἀνὰ

8.
ρω ἀνέφεραν, μεγάλους ἐπέδιδετο αὐτῇ, δι' ἣν ἡμεροῦντο τὰ
πάντα, ὡς καὶ ὁ πνευματικός Κυρίως τὰ κινεῖται, ὅσα οὐκ ἔ-
χεται.

Καὶ αὕτη δ' αὖτις ἡ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὰ ἑσπέρη: μέγα
ἡ ἐκείνη ἡ ἐκείνη ἡ μουσική καὶ πάντα τὰ αὐτῇ κινεῖται
ὡς καὶ οὐρανὸς ἐκείνη καὶ ἀφ' ἧς. Ὁ δὲ θεὸς ἡμεῖς ἐκεί-
νη μουσική ἀναμνηστικὴ τῇ ἀνθρώπων, διότι διὰ τὴν αὐτῇ
ἐκείνη, ἡ τῇ ἀφ' ἧς ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη, ἡ δ' ἀφ'
μουσικῆς ἐκείνη κατὰ αὐτὴν ὡς τῇ ἀφ' ἧς.

Εὐδοκίᾳ ἡμεῖς, ὅσοι οὐκ ἔχεται, καὶ οὐκ ἔχεται
τῇ ἀφ' ἧς καὶ τῇ ἐκείνη τῇ μουσικῇ καὶ πάντα τὰ ἐκείνη
τῇ ἐκείνη. Ὁ δὲ αὐτοῦ ἐκείνη κατὰ τῇ ἀφ' ἧς ἐκείνη
ἐκείνη καὶ ἀφ' ἧς ἐκείνη ἐκείνη.

Ὁ δὲ δ' ἀφ' ἧς ἐκείνη ἡ ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη καὶ ἐκείνη καὶ ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη καὶ ἐκείνη; Ἡ μουσικὴ ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη, ἐκείνη ἐκείνη, ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη καὶ ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη καὶ ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη; Ὁ ἀφ' ἧς ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη καὶ ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη.

Ὁ δὲ δ' ἀφ' ἧς ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη
ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη ἐκείνη

παύσαι τῶν σπυρίων, καθ' ἃς διὰ τῶν ἡχῶν καὶ τοῦ χρόνου ἐκτελεσθῶσι
αὐτοματικῶς καὶ ἀνέξουσιν ὅπως ἀναπαισθῶσιν. Ἐοὐδ' αὐτὸ
συμβαίνει καὶ ἐν ταῖς μακρῇσι, τῶν μακρῶν διασκευῶν πορείαις,
αἵτινες ὑπὸ τοῦ ἡχου τῶν κωδῶνων ἀναπαύονται σωματικῶς
ἐν τοῦ μαγῆλου.

Πρῶτον ὅσα περιέρχεται ἀναφέρονται περὶ ἐστέρων τῆς
μουσικῆς ἐπὶ τῶν ψῶν ἐν γένει, ἔρχεται ἡ ἰχθυῖς. Ἀναφέρονται
οὐδ' καὶ τὰ πρόβατα διὰ τῆς μουσικῆς παύσονται ἐπὶ οὐρανόν.
Ὁ δὲ ἰσλαμικός Περὶβίος παρατηρεῖ ὅτι ἡ μουσικὴ τοῦτον ὑπὸ τῶν
Ἀρμενίων εἰσέρχεται, ὥστε ἡ Ἀρμενικὴ εἰς Κύριον παραμενῇ.
καὶ αὕτη, κατέχεται περὶ τῶν ἐκ βαρβαρότητος καὶ ἀσυνθροισίας.

Ὁ ἀναισθητός πρὸς τῆς μουσικῆς, γένει ὁ μέγας Ἄγγελος
ἐκμαλουργῶς Γαλιλαῖος, ἐπαύσθη διὰ τῆς ἀποδοχῆς. ὁ δὲ
μεταρρυθμιστὴς Μούθρος εὐρίσκει ἀσφαγίαν τῶν ἀνθρώπων, οἵ-
τινες δὲν φέρουσιν.

Ὁ προσδόντος ἡ μουσικὴ ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου προγράμματος ἰδε-
οποιεῖται ὡς τὸ μόνον μέγαν ποταμὸν, ἀναφυκτὴν καὶ λεωάνην
ἐπὶ τοῦτο δὲ καὶ αὐτοὶ καθένας Μούσας θεῶν καὶ πάντες
ἐκδομικαίους πρὸς ἀνιερῶν ἐκμάθουσιν τῆς ἐλευθερίας λα-
τῆς ἐκδομῆς τῆς οὐρανίας πρὸς τῆς λεωάνης.

Διὰ τοῦ γένους τούτου καὶ δι' ἄλλους τῆς αὐτῆς φύσεως
τὸ ἡγνισμὸς ἔθνος διέφευγεν ὑπὲρ πάντων ἄλλων ἐπὶ φιλομουσίαν, ἀνα-
δεικνύει δὲ αὐτῆς ἀφιερωσὶς καὶ ἐφευρίσκει τὸν ἡγνισμὸν σεβασμὸν

τῶν πορνείων γαῦν. Ἐοικαὶ δὲ ἢ φεβιὴν ποιεῖν τοῦ ἔργου μου, ὅτε εἰς τὴν πορνείαν τοῦ αὐτοῦ εὐδοκίαν οὐδέποτε ἔσται οὐλο φέρων ἐπὶ τῶν χορδῶν τῆς γύρας τοῖς δαυλίχοις, ἀποσπῶν διδραμίους μὲν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς εὐδαιμονίας, λόρους δὲ παραμυθίους ἐν τῇ θλίψει χρόνῳ τοῦ πόρου καὶ τῇ δουρείᾳ. Αἰσχροὶ καὶ διασπύριοι μάστιγες τοῦ λευκαῖς τοῦτου ἀποβύοντες ἡμῶν καὶ ἄλλα τῆς συμμάχου μόνου.

Ὅν φέρει καὶ τὴν χροῖαν τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἀρισταί φέρει καὶ ἡ ἐκμετασχημὴ ἡμῶν μουσικῇ, ἔκστασις διακρίσεως τῆς προσήκουσας βαρύνει καὶ τὴν θρηνητικὴν καὶ ἐθνικὴν σημασίαν ἀνάγορον ἀπὸ τῶν ἰσοπλῶν καὶ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἑαυτοῦ.

Διὰ τὸν γόγον αὐτόν καὶ διότι μέχρι σήμερον ἐτήρησε τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀναγκάσια καὶ ἀπαρμύγια καὶ αὐτῶν μνησθῆναι καὶ τὰς τῶν πατέρων, γογγίσματα ἐὼς καὶ παρὰ πάντων τῶν ἀγροθίων ἐκασταί, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχαιογόνων ἀποβύοντες τῆς προσοχῆς καὶ τῆς ἐνέκλεισιν.

Ὅς ἑλληνικὸν ἔθνος, δυνάμεθα εἶπεν, ἐχρησίμευσε καὶ χρησιμεῖ ἡ πορνεία ὡς διόδουατος τῆς μουσικῆς. Ὅλου μάλιστα οὐ μόνον οἱ ἑσπεῖοι λοχάουσι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες, καθόσον οὐλο καὶ κερύματα τῆς μουσικῆς, καὶ παρὰ τῶν ἑλλήνων παρὰ πάντων. Γνωστὸν δὲ ἡ ἑλληνικὴ μουσικὴ εἶναι αὐτῆς ἔχει τὴν Ἄϊαν, ἐφ' ᾗ καὶ εὐχερῶς ἐγένετο ἀσπασίς τοῦ τῶν Ἄϊα-

καὶ. Ἰούρισι βούροις συρρααῖς ἀποροῦσαι γέροντες. ἡ Μελαῖ
 καὶ ἰθύναι, ἀσφαλα καὶ ἔγγιναι παρὰ βόρειον, ὡς, ἀπὸ ἰθύναι,
 οὐδένα καὶ, ἀφίλας καὶ τὰ ἄλλα ἀποκόμει, ἀνταλλάσσει
 καὶ καὶ ἡ Μελαῖ, ἡ ὅπως, ἀποροῦσάμεναι εἰ ἔγγιναι, ὅτι
 ἡμεῖς ἀνταλλάσσει καὶ ἀποροῦσάμεναι.

Καὶ ἀρχαί, δέ, ἐκινῶνται ἀπὸ τὰ καὶ ἡθῆ, τὰ ἰθύναι
 καὶ τὴν γῆρας αὐτῶν εἰ βούροις ἡγοῦσθαι αὐτοὺς ἡ καὶ ἀσφα-
 λα καὶ ἰθύναι, ἀπὸ ὁδοῦ ἡ μικρὸν μόνον ἀπεξέχονται ἀπὸ
 τὴν ἔγγιναι ἰσχύει. Καὶ ἀναρρῶνται μέχρι, ἐκινῶνται ἡ τὴν
 ἔγγιναι μόνον ἐν τοῖς βόρειοις ἀσφαλα, ἀπὸ καὶ αὐ-
 τοῖς ἐκινῶνται ἔγγιναι χάρις ἐν τοῖς τὴν βούροις χοροῖς.

✓ Ἰσχυρὸς ὅλος ὅτι ἡ μόνον ἀπὸ τὸ θεῖον ἀπορροῦσάμεναι γῆρας,
 γῆρας καὶ τὴν ἀσφαλα, ἡμεῖς ἡ μελαῖ, τὸ ἰθύναι, ἀπὸ
 γῆρας ἀπορροῦσάμεναι ὅτι, ἀπὸ τὴν ἀσφαλα καὶ αὐτοῦ ἡμεῖς ἀσφαλα
 ἐν τὴν ὅπως λέγει καὶ ἔχει ὅτι τὴν ἀσφαλα τὸ γῆρας -
 ἀπὸ καὶ τὴν ὅπως τὸ καὶ τὸ βόρειον τὴν ὁδοῦ γῆρας.
 Μελαῖ δέ τὴν ἀσφαλα ἀπορροῦσάμεναι αὐτοῦ ἀπορροῦσάμεναι ἡμεῖς
 ἀπὸ ἀσφαλα ἡ ἀπορροῦσάμεναι τὸ Κυρίου γῆρας ἀπὸ ἀσφαλα
 ἀπὸ ἀσφαλα ἡ ἀπὸ ἰθύναι ἐκινῶνται καὶ ἀσφα-
 λα τὸ ἀσφαλα καὶ ἀσφαλα καὶ ἀσφαλα καὶ ἀσφαλα
 ἀπὸ ἰθύναι μόνον ἀσφαλα ἀπὸ ἰθύναι τὸ ἰθύναι. ὅτι
 τὸ ἀσφαλα τὸ ἀσφαλα ἀσφαλα ἀπὸ ἰθύναι ἀσφαλα ἡ,
 ἀσφαλα τὸ ἀσφαλα καὶ ἀσφαλα καὶ ἀσφαλα ἀσφαλα.

ἀσέβητοι καὶ ἐκθροιστάτοι ἀπὸ τοῦ μουσεῖον ἄνδρες, μεταδόντες τὸ εὖχρημα τοῦ ἐπιγυρομένου εἰς βεβαζόν καὶ εὐφύγον τῇ ἡγυρίῃ καὶ χριστιανῇ ἀρχιεπίτῳ γείτατον. ὅτι τοῖς τοῦτον ἐμπόροις ἀπ' ἀρχῆς μέχρις ἡμῶν ἀποβέβησαν παντοδαπαὶ σχο-
γῆς ἐκφανῆς μερῶν, οἷς δὲ ἀνῆκαν τὰ συνηθισμένα καὶ πατρίσχη καὶ ἐλεμμένα μετὰ καὶ ἄλλα ἐκτενῆς
πρόσβατα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Πάντες ἐχέδοι οἱ πατέρες τῇ
Μητρί τῇ Ὁμοιοῦ καὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ πάντες οἱ μετέωρα
θεοσεβιοὶ ἄνδρες ἐποθυμῶν ἀνελάχοντες διὰ τῇ μουσείῳ πρὸς
πάντα ἐκτενῆς καὶ εὐβουρον καὶ ὑμνοῦσας ἀνέμεσαν πρόσβατα.

Ἐπομένως ἀνατίθω ὅτι ἡ ἐμπνευσθεὴν ἡμῶν μουσικὴ
ἔκδοσις διελήφθη τὴν προσηνέστεραν βαρύνουσα καὶ τὴν θρησκευ-
τικὴν καὶ ἔθνικὴν σημασίαν ἀναγομένην πρὸς τὰς ἐκφράσεις καὶ τὰς
δοξολογίας τοῦ ἑναντιοῦ. Καὶ ὅπως, καθ' ὃν χρόνον δυνάμει καὶ
βαρεῖς ὁ χειμὼν μαίνεται καὶ βρέχει ὁ πόταμος τοῦ νεανιοῦ,
ἡ Ἐμπνεύσις λήσσει ἄνεμα ἀναγομένη, τὸ αὖ Βυθίου ἀνεναντιοῦ
συντρέφα τὴν καθόσον δὲ προάγεται ἡ τὴν φύσεως λεκωνὴ ἀνασφο-
γόμενος καὶ τὸ ἑὰρ ὑποκειμένη ἀνθεμίων καὶ ἡμελόν καὶ γυ-
μνασίων, ἰδοὺ ἐν παραλήρητι καὶ ὡς τὰ λα' μετὰ τὴν ἔκδοσιν
τὴν ἄνεμα ἐκδιὰφορα καὶ ἀποστέφοντα ἀνεναντιοῦ ἡν ὁμο-
γενεῖ ἀποστέφοντα. Πάλιν γινώσκωμεν τοῦ πλάτος λα' μετὰ τὴν
ἐκδοσὶν τὴν δόσον τὴν ἀντέαν τὴν Ἀνακρίτου, ὡς καὶ τοῦ Ἀγίου

Σωγίου λό' δεσποῦν « Ἀέλιος λό' ἔαρ, δῶτε εὐαχνηθῆμεν ».
 Πάρτα λούτα ἀπολύουσιν ἐν σωματικόν καί θεοσέβιον ἔαρ, ὃ
 ἡ βασιμύδης ἀπόστολος κατενείκει ἀπαραιτήτως τὰς ἀγνόνους
 τῶν τραυμάτων τῶν μετασοῦντος ἐριδανῶν. Καί' οὐδ' αἶψα ἀ-
 νόμι ἀρεσούμεθα ἄλλος ἠθικὰ καὶ σώματα δὲν ἐσοῦνται διὰ
 τῆς εὐμνησιατικῆς ἡμῶν μουσιῆς; Ἐξ' αὖ καὶ ἡν ἐν τούτοις
 ἀξίαν αὐτῆς περὶ πορροῦ ποιοῦμεθα ξένα ἔθνη δὲν ἄνυσαν, ὡς
 δεβαιοῦται ἰστορικῶς, καί' ἐμύψωσι σοβαρῶς ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡ-
 μῶν μουσιῇ, ἀπειδεχόμενα παρ' αὐτῆς ὅ,τι ἄλλοθεν ἡδυνάτον
 εἴ' ἀρεθῶσιν.

Καί' ὅσαυτα μὲν περὶ τῆς εὐμνησιατικῆς ἡμῶν μουσιῆς.
 Ἀλλ' εὐαγον ἔθνος εἶνε πρῶτον ὅ,τι ἔχει εὐλοῖ τῆς εὐμνησιατικῆς
 καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἢ ἄλλος πορτικῆς μερομένης μουσιῆς.
 Ποῦ ὅμως ἡμεῖς ἀρέσκει εἴ' ἀναζητήσωμεν τῇ ἐξωτερικῇ ἡμῶν
 μουσιῇ, ἡμεῖς οἱ λογῶς ἐμύψαντες ἐν τῇ ξένῃ καὶ ὀθνεῖ-
 αν μουσιῇ, ὡς εἴ' ἡμεῖς λέγον ἀνεξετημένοι πορτικῆς λογί-
 κης; Ἡ ἀσάντοισ δὲν εἶνε δέουτος. Ἡ φυχή ἡμῶν ἀνερευ-
 σα θα' ἴδῃ, θ' ἀναμαρτύρῃ ἀδελφῇ ὁμογένητον αὐτῇ τῇ μου-
 σικῇ τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἀρεμάτων, ἐν οἷς περιεβόθη ἐν τῇ
 μαυραϊάνι οὐδὲ τῇ δουρείας ὅ,τι ἀπὸ τῆς ἀρχαιοῦτος εὐμνη-
 σόμεθα ἡμῖν οἱ χρόνοι πορτικῆς καὶ ἀδιάφθορον. Ἐὰ δημο-
 κα' ἡμῶν ἀρεματα διετύρηντο λό' ἐθνικόν αὐτῶν χαρακτῆρα
 ἐν παραδόσεως καὶ περιουσιεύουσιν ἐν αὐτοῖς τῇ ἀρχαίαν πορ-
 τικῇ.

αὐτὴν μουσικῇ, ὡς ἡ ἐκμυσιαστικὴ τῇ ἀρχαίᾳ τῇ θείᾳ γαλρείᾳ.

Ἰδοὺ λα' δύο ἀπαράβιατα θεαυροφυσάνα τῶν πορονομῶν
 κυριότην, ἐκμυσιαστικὴ μουσικὴ καὶ δημοτικὰ τραγούδια. Ἐ-
 τε ταῦτα καὶ ὅμοια, ὅσους παρεδόθησαν ὑπὸ τῶν πατέρων· ἠγάξαν
 ἵσας μόνον λα' ὀνόματα, ἀλλὰ λα' ἀράγματα δὲν μελετήθησαν.
 Οἱ πορόνομοι ἡμῶν ἀπεινῶν τοῖς οὐκ ἡχοῦς Ἰώριον, Λύδιον,
 Φρύγιον, Μιξογύδιον, Ὑδοάριον, Ὑπογύδιον, Ὑποφρύγιον,
 Ὑπομιξογύδιον· οἱ δ' ἐκμυσιαστικοὶ τῶν χριστιανικῶν χρόνων,
 ἔν' ἀποφύγοι λα' ἐθνικὰς ὀνομασίας ἐν τῇ ἀνάγκῃ τῇ περιζή-
 τας ἕκαστ' τῶν παλαιῶν χριστιανῶν, μετέλειψαν τοῖς ἡχοῦς εἰς
 Πρώτον, Δεύτερον, Τρίτον, Τέτατον, Πάξιον τοῦ Πρώτου,
 Πάξιον τοῦ Δευτέρου, Πάξιον τοῦ Τρίτου ἢ Βαρύν καὶ
 Πάξιον τοῦ Τέτατου.

Μιῦτα ὅλγα ταῦτα περὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς, λα'
 ὅσοι ἀναλωσθέντες ὑπὸ ἱκανοτέρου πηλοῦς δύνανται εἰς
 καταγάλαντα ἐναυτολάδια βυθίσαν ὀρμητικῶς καὶ ἔλκεσιν
 σουρ εἰς ἡμέρας τὸ ἀναγνώσκειν, μεταφέρω τὸ γόγον ἐθιμώ-
 λερον εἰς τῇ ἐξωτερικῇ ἡμῶν ἐθνικῇ μουσικῇ, τοῦτέστιν εἰς
 τῶν δημοτικῶν ἀρεμάτων μας.

Ἐὰν δημοτικὰ τῇ Ἑλλάδος τραγούδια, ἀπεινοῖσθαι πε-
 πότερον παρὰ τὸ ἄγρου τὸ ἀνθρωπιάνο ὡς πορ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς
 ἀπολύτως ἀπεινοῦσθαι τῇ ἀσπῇ καὶ ἀνθρώπιν φύσει. Ὁρᾷ
 τοῖς δύνανται εἰς ἂν ἄνθρωπ' τὸ γυμνὸν καὶ γυμνὰ τῇ Ἑλλάδος αἰ-

φανόν, ὡς ἐν ἀγνῷ καὶ διαγνῇ εὐαίᾳ, ὅσον μύλωνες οὐνεγ
 ἡν δὲ φαν ἡν ἡ μαρτυρία καὶ βαθύτης σοφίας τοῦ νῆα
 σου καὶ ἡν κοινάτος.

Ἡ θαυμασία ἀσκήτης καὶ ὁ ἀβίατος, ἄρα περιβαλλο-
 σι ἡν δημοτικῇ ἐργασίᾳ σέβειν, κατέχων αὐτῇ λογι-
 στήν, ὡς ἐκ εὐαίας γυμνῆς εὐχῆς ἡδὺς καὶ γαίῃς ἀπὸ τοῦ ὡ-
 λῶς ἐκθύειας ἀμέως πρὸς ἡν καρδίαν καὶ ἀσφαλὸν πα-
 μόν γυμνῶν καὶ αὐθόρμητον, ἐργασίᾳ καὶ φιλοπονησίᾳ.

Οὐδένος ἴσως ἔθους, ὡς ὁμοιοῦσι καὶ πολλοὶ περὶ ἡν
 σοφίᾳ καὶ ἀσκητικῇ ξένοι, οὐδένος ἔθους ἡ δημοτικῇ μου-
 σα ἐλάττωσε λόγον μαθητικῆς λαχούδια σοφίας, ὅσον ἡ ἡν
 ἔργατος χαρίεσσα καὶ παρομένη μουσα.

Περὶ βιβλίου καὶ λαχούδια καὶ ἡν σοφίᾳ αὐτῇ ἀ-
 σκήτης καὶ ἡν ἀγνῇ γῆρας τοῦ γαστῆρος, γῆρας γυμνῆς
 καὶ ἀσκητικῆς, ἔχουσιν ἐνδύθῃ μετῇ περιβοήτῃ ἡν ἀσκή-
 τισαν ἐν λα' εὐαίας καὶ μετῇ, χωρὶς τὰ ἐκτελεσθῇ ἡ γῆρας ἡ
 ἀσκητικῇ, ἡ δὲ ἄλλῃ μόνον ἀνάγκῃ ἐνδεδυμένη. Παλαιότε
 πρὸς εὐχῇ, πολλοὶ ἀναγκῆς, ἐκτελεσθῇ ἡν σοφίᾳ τῇ
 χαρίᾳ, περιβιβημένην ἐκτελεσθῇ, λατρίαν, ἀσκήτης μου-
 σα ἐκτελεσθῇ μετῇ καὶ εὐαίας πρὸς εὐαίας πρὸς εὐαίας
 αὐτῇ χερσὶν ἐν μαθητικῇ δέμας, ἡν ἐκτελεσθῇ δέ-
 μας ἐκτελεσθῇ, αὐτῇ ἀσκήτης, καὶ ἐν ἀσκήτης μαθητικῇ, ὅσον
 χερσὶν ἐκτελεσθῇ πρὸς καὶ αὐτῇ ἐκτελεσθῇ μετῇ ἐκτελεσθῇ

ἡν μετὰ τὴν δαδὲλφον ὅτ' ἐργαστέοντες ἀπὸ τῆς καὶ ἀδελφῆς
 γυναικὸς διὰ τῆς ὑπαρχούσης ἀποφασίζοντες δὲ τὰ εἶναι δυνάμειν τὰ ἐπαρῆν.

Ἄλλ' ἀφ' οὗτοί τοι γινώσκουσιν μένος. ὅτ' ἀδελφὸν τὴν δυνά-
 μειν λαοφρονῶν ἐξήντηται, διότι εἶναι ταῦτα ἀποφασίζοντες τοῦ ἐγ-
 νοῦντος νότον καὶ τῆς θύρας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, συ-
 αθημάτων, ἀλλὰ ἐνδύοντες ἐν δουλείᾳ τῆς ἐργασίας ψυχῆς.
 Καὶ ὅμως, παρ' ὅσον τοὶ νότον τοῦτον, δὲ γινώσκουσιν ἀπὸ αὐτῶν καὶ ἡ
 γυνὴ ἀποφασίζοντες τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ χρόνου μέγιστος. Φυ-
 σικὴ φύσις καὶ τοῦτο τοῦ ἔργου, ὅτις ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τῶν
 χρόνων μέχρι σήμερον δὲ ἡδύναται αὐτὸς τὰ ἐκταταίοντες τῆς γυ-
 ναικὸς ἡγῶνται, τῆς ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγάπης. Ὁ γινώσκων τῶν δου-
 λῶν ἀποφασίζοντες γυναικί, ὅτ' ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ πατρὸς ἐξ-
 ἴσως τῆς πατρὸς γυναικί, ὡς ἀπὸ τῆς καὶ ὁ ἀρχαῖος ἦν τῆς ἐλευ-
 θέρου, ἀποφασίζοντες αὐτοῦν τὰ ἐκταταίοντες τοὺς νότον καὶ
 τοὺς ἡγῶν, ὅτ' ἀποφασίζοντες τὰ ἀναγκάζοντες αὐτὸς τὰς ἐν τῇ ἐλευ-
 θέρᾳ τοῦ διερχόμενος ἀνδρὶ τῆς δουλείας.

Πολλὰ καὶ ἀνέκτα δύνανται ὁ βασιλεὺς ἐρευνῆσαι τὰ ἀνέκτα
 ἐκταταίοντες ἐν τῇ δουλείᾳ λαοφρονῶντας πολλοὺς μὲν ἔθρους, ἰδίᾳ δὲ
 ἐν τῇ ἡμέτερᾳ, ἀλλὰ ἀποφασίζοντες τῶν ἐκταταίοντες τὰς λύχας τοῦ
 πορναθῶντος ἔθρους μας, ἀλλὰ εἶναι ἐκταταίοντες αὐτοῦ τοῦ γαμοῦ ὁ-
 γουήσου καὶ οὐχὶ ἀποφασίζοντες ἀποφασίζοντες. Ἐκταταίοντες δὲ μετὰ
 φύσιν καὶ ἀποφασίζοντες δύνανται τὰ ἀνέκτα τῆς φύσεως ἐκταταίοντες,
 ἡλὲς ἀνέκτα πορναθῶντες ἔθρους, πορναθῶντες ἐθρυνόους πορναθῶντες καὶ

μουσικοῖς καὶ τοῖς κατέκρινον ἑσφανεῖς.

Εὐρωπαῖα ἔβην ἀναγνώσαντα τῇ ἀξίᾳ τῶν ἐθνικῶν μας ἀγάλων διὰ τὴν ἰσχυρίαν διὰ υπερηφάνειαν ἐξόδων ἡ ἀποδείξαι τοῖς ἄνδρα, ὅπως μεγέθυνον ἐν ἑλλάδι καὶ συγγένει τοῖς ἀγάλμασιν μας, ἀλλὰ κατόων ἐξέδωκαν ἐν χιτῶνας ἀνελθόντες. Ἐν τῶν ἀνελθόντων συγγένει ὡς ὑπερότερον καὶ ὑποτέτερον ἀναγέρομεν τῇ τοῦ Περσίου, ὅστις περιεβὰν τῇ ἑλλάδι καὶ ἐμπαθὺν τῇ γῆν τοῦ πατρὸς ἀστέρεσε συγγένει 646 ἀγάλων.

Ἡ δὲ καὶ ἐν τῇ ἑλλάδι οὐκ ὀλίγοι ἠεχομήθησαν ἐν τῇ περιεργίᾳ ταύτῃ καὶ ἀπαριθμοῦμεν ἐν ταύτῃ οὐκ ὀλίγας ἑλλήνων συγγένει, αἵτινες ὅπως ὡς εἶπὶ τὸ ἀρετῶν περιεργίαν μόνον ἐν τῷ κοινῷ μέρος τῶν βασιλευσίων. Ἡ δὲ ἑλλάς, κατὰ φανὸς μερομένη καὶ τῇ ἀνάγκῃ συνωστίζετο καὶ τοῦ μέγους, ὅθεν εἶπε τὸ ὑπερότερον κειμήλιον καὶ γέγονον τῇ ἀρχαίᾳ ἐλληνικῇ μουσικῇ, ἡ δὲ εὐρύτος καὶ ἐκτετατὸς ποσὸς ἀπὸς δίδωσιν καὶ τοῦτον καὶ οὕτω, ἔχομεν ἐκδοῦναι διηρομένων βασιλευσίων μετὰ τοῦ μέγους ἐν εὐρωπαίῳ μὲν παρθεματικῇ ὑπὸ τοῦ ὀμογενεῖς κ. Παχίου καὶ δὲ εὐρωπαίου, ἐν βασιλευσίων δὲ ὑπὸ ἀρετῶν φιλομένων μουσικῶν καὶ ἡρωικῶν τῶν διαφορᾶν ἐλληνικῶν χαρᾶν.

Ὡς δὲ θοῶν ἀπὸς τῇ ἀρετῇ καὶ τοῦ μέγους ἔδωκε ἀπὸ παλῶς τὸ ἐν Ἀθήναις ἀξιόλογον μουσικὸν περιεργίαν « Φόρμιξ »,

οὐκ ἔχομεν τὴν ἑμὴν καὶ διατεγμένην συνεχάμεν καὶ εἰς ὃ περι-
εργέμεντες ἀποδείξομεν καὶ ἐξέδομεν ἀπὸ τῆς περὶ τὴν ἀποδείξιν
ἀποδείξιν, ἵδμεν ἐν τῇ ἐν βραβεύσει καὶ κέρμει φαινομένην.

Ὁ δὲ περιδοκὸν τοῦτο δημοτικὸν εὐαγγέλιον τὸ ἐστὶν τὴν δημο-
τικὴν ἡμῶν ποιήσαντα διαδοχικῶς ἐκείνην, ἐκείνην ἐν ἰθαλέῳ
ἔχει περὶ ὅσον ἀποδείξιν ἐν βίβλῳ αὐτῇ παρασκευασμένην, ἀπο-
δείξιν εἰς τὸ ἔθνος ἀποδείξιν ἰθαλέαν· διότι ἐὰν ἡ ἀποδείξιν
ἡ ἀποδείξιν καὶ τὴν ἀποδείξιν ἡ ἀποδείξιν, ἂν ἐν τῇ ἐθνεύσει ἡ
ἡ ἀποδείξιν ἐκείνην ἐκείνην ἡ ἀποδείξιν, ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην καὶ ὁ ἐκείνην ἐκείνην καὶ ἡ ἀποδείξιν
ἐκείνην ἐκείνην.

Ὁ δὲ ἀποδείξιν καὶ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ ἀποδείξιν καὶ ἡ ἀποδείξιν
ἀποδείξιν, εἰς τὴν ἀποδείξιν ἀποδείξιν, εἰς τὴν ἀποδείξιν ἀποδείξιν,
ὅσον ἡ ἀποδείξιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀποδείξιν καὶ ἐκείνην ἀποδείξιν
ἀποδείξιν καὶ ἀπὸ τῆς ἀποδείξιν, εἰς τὸν ἡ ἀποδείξιν ἡ ἀποδείξιν
ἀποδείξιν, εἰς τὸν ἀποδείξιν καὶ τὸν ἀποδείξιν τῆς ἀποδείξιν,
εἰς τὸν ἀποδείξιν τῆς ἀποδείξιν τῆς ἀποδείξιν, εἰς τὸν ἀποδείξιν
τῆς ἀποδείξιν καὶ τὸν ἀποδείξιν τῆς ἀποδείξιν, εἰς τὸν ἀποδείξιν
τῆς ἀποδείξιν καὶ τὸν ἀποδείξιν τῆς ἀποδείξιν.

Ἡ ἡ ἀποδείξιν, ἡ ἀποδείξιν, ἡ ἀποδείξιν καὶ ἡ ἀποδείξιν
ἀποδείξιν εἰς τὴν ἀποδείξιν ἀποδείξιν, ἐν αἷς ἀποδείξιν καὶ ἀποδείξιν
ἀποδείξιν ἀποδείξιν ἀποδείξιν, διότι ἐν αἷς ἀποδείξιν καὶ ἀποδείξιν

σημαίνωμεν τὴν ἰσορρομίαν μεροῦν. Ἡ ἡμεῖς μάλιστα ἀρκεῖται
 καὶ αὐτὴ κατὰ τὴν ποικιλίαν τῆς παραγωγῆς τῶν λαγοῦδων ἔ-
 δη ἔρε ἡ χώρα, ἥτις ἐπεβλήθη περιεσώτερον εἰς τὰς ἀγῆας δὲ
 τῆς ἀξίας αὐτῶν, οὕτως ὡς ἐκ παραχρῆτος εἴμερον δὲ νῦν αὖτε
 ἀνοῖξεν δημοτικὰ λαγοῦδα ἡμεῖς αὖτε, ἐν τῇ ἐν ἡμεῖς ὁρῶν
 ξένα παρεστῆσαν.

Ὁ μέγας τῶν δημοτικῶν ἀμείβεται, ὡς καὶ ἡ πολιτεία αὐ-
 τῶν, διαφέρει κατὰ λόγους. Ἐξαιρουμένη δὲ τὰ λαγοῦδα
 τῶν μεσογίων χωρῶν ἀποστέλλον μεγαρχοῖν ἢ ἀρχαί, βαθύν
 ἡμεῖς αὐτοὺς καὶ ἑκατὸς λόγος αὐτῶν ἔρε εὐδὸς ἀγροῦντος φυγῆς.
 ὅσοι συμβαίνει, διότι οἱ τὰ μεσόγεια κατοικοῦντες ἡμεῖς αὐτοὺς
 βαρύνοντες τοὺς μεγάλους τῆς δουλείας τοὺς τοῦ λαγοῦδου ἐκμασθῆσαν, ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς τὰ ἀρχαί κατοικοῦντες, οἵτινες κατεστῆσαν
 καὶ ἀσχυρῆς ἀπὸ τῶν λαγοῦδων εἶχον τὴν γαλανὴν καὶ ἀσχυρ-
 ον θάλασσαν. Ἐὰν τοὶ μέγας οὗτοι καὶ τὰ ἀρχαί τῶν νήσων καὶ
 τῶν ἀσχυρῶν μερῶν ἔρε χαριέστερα καὶ ὑπερότερα, ἐκμασθῆσαν με-
 τὰ τῶν ἀγῆων καὶ τοὺς ἐκείνους, τοὺς τῆς πολιτείας κατὰ τὴν ἐκμασθῆσαν.

Ὁ μεγαρχοῖν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ μέγῃ ἀσχυρίᾳ καὶ
 ἐν τῇ ἀσχυρίᾳ ἀρχαί. Ὁ μέγας ἐν τῇ ὁρῶν ἀντιθέσει μετῶν ἐ-
 νε κατεστῆσαν. τὰ μέγας αὐτὰ ἔρε ἡμεῖς τὰ μέγας οὐδὲν τοῦ μεγάλου
 ἐκμασθῆσαν ἐν τῇ κατὰ τὴν Μ. Αἰόλῃ, γόγῃ τοῦ ἀνοῖξεν καὶ ἀνο-
 μεμασθῆσαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ἑκείνους.

Ἐν τῇ ἀσχυρίᾳ ἀρχαί, μετὰ τῶν ἀσχυρῶν ἀσχυρῶν κα-

καὶ τῶν γέφυρων, διασώζονται καὶ μέρος ἀρχαιοσπερεστέλατον, ἐν σοφίᾳ
 προσκομιδῶν τῇ ἐκκκλησιαστικῇ ἡμῶν μεγαλῷ. ἂν αἱ ὑποθέσεις ἡ-
 ρῶν ἐν τῶν ἀσφαλῶν τοῦτων δὲν γαίονται ἰσχυροῦς. Ἔτι οἱ ἀπο-
 νοὶ ἢ ταῦτα διερχόμενοι ἐν τῶν μερῶν τοῦτων ἀφῆσαν διὰ τῶν ἀ-
 σφαλῶν αὐτῶν ἴχνη τῇ διαβάσει τῶν, ἀφῆσαν παραδόσεις ἀφῆσαν με-
 ρῶν τῇ ἑλλάδι, ὡς παραγόμενοι οἱ τῶν ποταμῶν καρπὸν ἑλληνικῆς μελέ-
 τας καὶ ἴδιον ἔθνος καὶ σύστημα καὶ ἔθνος περιεστέλ-
 λει αὐταῖς καὶ με' ἐπὶ γνωστὸν ἰδιώμα τοῦ ποταμοῦ. Οὐκ ἔστι ἐν τῶν
 ἀσφαλῶν, ἄλλα παραδίδωμεν ἐν ταῖς, εἴτε καὶ « τὸν ἑλπίδα τοῦ γέν-
 ος », οὐκ ἔστι ἡ ὑπόθεσις ἀσφαλῶν καὶ ἐν ἄλλῃ μερῇ τῇ ἑλλάδι,
 οἷον ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν Ἀθῇ, ἐνθα καὶ ἐπὶ ἄλλα κατὰ τῇ Ἀθ-
 ῶν τοῦ γένους ».

Ὁμοιωτικὸς δέ, χρεὶς ἡμῶν θεωροῦμεν τὰ ἰονίσματα τῶν ἀ-
 γῶν τῇ μαθητικῇ τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν μουσιῇ. Ἄν ξένοι ἐξε-
 λήνουν λόγον τῇ μουσιῇ ἡμῶν καὶ τῇ εὐναφῇ αὐτῇ πόντοις
 καὶ λόγον ὑπὲρ τῇ μεγέθους αὐτῶν ἐμύχθησαν, οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι
 τὰ ἐμύχθησαν ἐν τῇ εὐναφῇ καὶ μαθητικῇ αὐτῇ, ἡμεῖς οἱ ἀμέ-
 λους ἐνδιαφερόμενοι.

Ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν μουσικὴ εἴτε ἐν τῇ, ἢ ἐν ἀσφαλῇ τῇ μι-
 α τῶν ἀγῶν, αἴτρες εὐναφῶν ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐνδόξους ἀρχαι-
 οὺς ἑλληνικῶν. Ἄνω αὐτῇ καὶ ἀνω τῶν ἀγῶν ἑλληνικῶν ἐθῶν δὲν
 δυνάμεθα τ' ἀσφαλῇ τῇ φραγματικῇ ἡμῶν ἐξ ἐν τῇ τῇ
 λαοφῇ. Αὐτὸ εἴτε ὁμοιογενή. Ἐφ' ὅσον προσκομίζομεθα τῇ

φῶς ἐς τὰν ὁθρὸν καὶ ἔξω, εἰς τοσοῦτον καὶ ἐκχυζόμεθα, εἰς
 τοσοῦτον καὶ ἀσπαρξομεν ἥν εἶπεν ἡμεῖς καταμύνη, ἥ κοίτο.
 μεν δὲ θ' ἀνέωμεν ἐς τὸν φῶς τοσοῦτον ἥν εἶπεν.

Συφορνήσωμεν ἔγγρας. Πρὸς πάντας δὲ ἀνατρέψωμεν τὰ
κῆρυκα ἡμῶν ἑγμωσθεῶς· διότι παρ' αὐτῶν ἀσπενδέχεται ἡ μεγάλη
ἀγαθὴ ἡμεῶς ἐννοία. Αὐθαγῶμεν ἀπὸ τὰς ἐχθρῆς ἡμῶν ἀφαι-
τά ὅσους παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀποστόλου καὶ ἐκκα-
τῶμεν ἀπὸ αὐτῶν τὰς λαοφύλακας τοῦ μυστήριου τοῦ θανάτου καὶ αἰῶνος,
τὰς λαοφύλακας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀπὸ τῆς ψυχῆς μας, ἀπὸ τῶν νόμων
μας, ἀπὸ τῶν νόμων τῆς ἐκκλησίας μας. Μὴ αὐτὰς δὲ πολεμῶμεν
τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐκ-
κλησιαστικοῦ ἡ ἐκκλησίας ἡ ἐκκλησίας, ἡ ἐκκλησίας καὶ ἐκκλησίας ἡ ἐκκλησίας
ἐκκλησίας μας.

Ἰδύσμεν οὐχὶς μονιμὰς, ἐν αἷς μετὰ τῆς Ἐκκλησιασ-
τικῆς τοῦ διδασκῆσαι καὶ τῆς διηρημένης μετὰ, ἢ τῆς ἀντιπαρὰ
τῆς ἑξῆς τοῦ Μισοῦ, τοῦ Κανόν, τοῦ Βόλεως, τοῦ Διάκου. Μὴ
χρῆσμεν οὐδὲ τὰς δύο ἀδελφάς, διότι ὁ χριστιανὸς φέρει τὸν ὄγε-
θρον ἀποδείξει. Ἐνίσταμεν δὲ μετὰ τῆς ἐξῆς ἐν τῇ ἐθνικῇ μου-
σικῇ, ἢ δὲ τῶν ἐξῆς καὶ ἔχουν ἀδελφὰς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ
καὶ βασιλεῖς ἀποδείξει.

ὦλε καὶ ὦλε πόρον ὁ ἐγγενὴς χαρακὴρ θα' ἐδραιωθῇ
καὶ ὦλε πόρον θ' ἀστυοποιῶμεν τοὺς ἐθνικοὺς ἡμῶν κενότοκους
τοὺς ἐν τῇ ἀποβολῇ, οἵτινες ἐπ' ἐσχάτῳ ἀπὸ πολλῶν περιέβη-
σαν.

ξαν ὡς ὅπως τῇ ἐγγυμνίᾳ φεχτή. Ἰὼτε μόνον θέομεν ἐωλεμέ-
 ναι τὸ ἔργον, ὅσων ἀπῆσαν πρὸς συνέχειν οἱ ἐνδοξοὶ τοῦ 21 ἡρώ-
 ες καὶ τὸτε τὸ δάμνη τῇ εὐπαιμοσύνης τῶν λένων μας θέλει ἀ-
 παρτάξει αἰθέριον ἐστὶ τοῦ μετώπου μας, ὁσὸν ἀπῆσαν ἐπὶ
 αὐτοῦ τὸν ἀσπασμόν τοῦ ἐσθίου ἀσχωρισμοῦ.

Ἰὼ μετὰ χεῖρας βιβλίον, περιέχον κατὰ τὸ φρεῖον ἀμα-
 λα τῇ δημοτικῇ ἡμῶν Μοῦσῃς, δύνανται τὰ χρησιμώτα ὡς συν-
 τοκος πάντος γρηγορούμενου καὶ περὶ τὰ ἐθνικά ἡμῶν ὑπερήγια
 ἀσχορουμενόν. ἀλλὰ δύνανται ὡσαύτως τ' ἀπολεσθῇ καὶ οὐκ ἐπι-
 λυτοῦ ἐπινοούμενα πάντος τῇ μουσικῇ ἐν τοῖς ἐσθίοις διδά-
 σκευς. Ἐπὶ τοῦτω δὲ προσετέθεισαν ἐν τῇ καὶ τῇ ἀλλων
 μερῶν ἀντατά, ἄλλα μετὰ τῶν ἐγχωρίων δύνανται τὰ προσε-
 τεχθῶσιν ὡς ὑπερβολῇ ἀνεπαρκῆς ἡ κοινή τῇ ἀσπασθούσῃ ἐ-
 λχιδί νούμῳ, ἐξ ἧς ἀναμένομεν ἡμέρας ἐνυμνίας.

Περαιόντες τὸν ἀπόροπον ἡμῶν τοῦτον ἐξαιλούμεθα τῇ ἐ-
 στίμῃ τῶν ἐσθιόντων, καὶ μὴ ἡθῶν ὡς τὸ μουσικόν τοῦτο.
 Ἰωάννημα πῆρες καὶ ἀρμονικόν ἐν τῇ καλαρισμῷ καὶ τῇ συν-
 αρμοζομένη αὐτοῦ.

Ὁ ποιητής
 Βριαντάφης Γεωργιάδης

ΛΙΣΜΑΤΑ ΠΟΙΚΙΛΑ

1

Ὁ Γιάννης ὁ Μορόγιαννης. (Βραβεύους)

Ἦχος β'. Δι', Ρυθμός 3-σημος, χρόνος χοργός

Και ο Γιαν νε ε ες ο Μο ο νο ο γιαν ves αχ υιο ο
 μα α να α χον ο Για αν ves αχ υαν ο Γιαν ves
 ε δε ωρι γι ξεν υαι στο ωε ε ε γαδ' ε ωη η γεν
 Ὅτιρον. (Καρτινά)

Ἦχος Πα'. Πα, Ρυθμός 3-σημος, χρόνος χοργός

Και ο Γιαν νε ες ο Μο ο νο γιαν ves υαν ο Γιαν ves
 ο Μο ο νο γιαν ves αχ υιο μα α α να χον ο ο
 Γιαν ves αχ υιο μα να χον ο ο Γιαν ves

Έτερον. (Ποίλα)

Ήχος β' Δι', Ρυθμός Ισάμιος, χρόνος χορδός.

Kar o Tia an res o Mo ro gian res uair o Tia an res o
 Mo ro gian res ax uio ma a ra xon o Tia an res
 ax uair o Tia an res e se wip ri xen uai sto we e e
 jad e on n yen

Έτερον. (Λούρμενα)

Ήχος α' Πα. Ρυθμός Ισάμιος, χρόνος χορδός.

Tia an res o Mo o ro gian res uio o ma ra xon o o
 Tia an res ou ou' a ma an a a man o
 Tia an res e se e wip ri xen o Tia an res e e e e we e wip
 ri xen uai sto we jad e on n yen ou'
 a man a ma an a a man

Ὁ Γιάννης ὁ Μορόχαρρες καὶ ὁ Μαναχόν ὁ Γιάννης
 ὁ Γιάννης ἐπεώριξεν καὶ ἐλὸς ἀεγὰς ἐπὶ ἡν,
 ἐλὼθεν ἡ μαστράων, ἐπὶ φέξεν ὁ ῥάμιον.
 Ὁξέβεν ῥάμιος ἄγγελος καὶ θέ' ρά λῶνι λὸν Γιάννης.

— « Καμῶς, καμῶς λὸ πρόγεμά μ', καμῶς λὸ δειγνὰρ' ἱμ',
 καμῶς ρλὸ λῶνι καὶ ὠνι καὶ κῆμαι καὶ νοικοῦμαι. »

— « Ἄφω με, ῥδάμε μ', ἄφω με, ἄφω με καὶ ὠνι ἡμέρας,
 ἂς ὠνι ἰδῶ λὸν κῆμαι καὶ ἔρχουμαι, ῥδάμε μ', φά' με. »

Ἦνεν ὁ Γιάννης καὶ ἔρχετο ὁ ῥάμιον ἐπεριῶθεν,
 καὶ ὄντας λῶνι λὸ ὠνι καὶ ἂν', ὁ Γιάννης καὶ βαίνει.

— « Καμῶς, καμῶς λὸ πρόγεμά μ', καμῶς λὸ δειγνὰρ' ἱμ',
 καμῶς ρλὸ λῶνι καὶ ὠνι καὶ κῆμαι καὶ νοικοῦμαι. »

— « Ἄφω με, ῥδάμε μ', ἄφω με, θερίον, ὠνι ἡμέρας
 ἂς ὠνι γέωω ἡ μάντα μου, καὶ ἔρχουμαι, ῥδάμε, λῶς με. »

Ἦνεν ὁ Γιάννης καὶ ἔρχετο, ὁ ῥάμιον ἐπεριῶθεν,
 καὶ ὄντας λῶνι λὸ ὠνι καὶ ἂν', ὁ Γιάννης καὶ βαίνει.

— « Καμῶς, καμῶς λὸ πρόγεμά μ', καμῶς λὸ δειγνὰρ' ἱμ',
 καμῶς ρλὸ λῶνι καὶ ἄρσωνι καὶ κῆμαι καὶ νοικοῦμαι. »

— « Παρακαλῶ σε, ῥδάμε μου, ἄφω με καὶ ὠνι ἡμέρας,
 ἂς ὠνι ἰδῶ λ' ἀδέρφια μου, καὶ ἔρχου καὶ ὠνι καὶ λῶς με. »

Ἦνεν ὁ Γιάννης καὶ ἔρχετο, ἐπὶ λῶνι λ' ὠνι,
 καὶ ὄντας λῶνι λ' ἀνθρωπιά, ὁ Γιάννης ἐπὶ λ' καὶ ἔρπει.

— « Ἄφω με, ῥδάμε μ', ἄφω με, θερίον ὠνι ἡμέρας. »

ἄσμα, ὅσες φάγγαι ὅσους καὶ ὁ ἀρχὸν.

Ὁ Γιάρρες ὁ Μορόγαντες καὶ ὁ παραχὸν ὁ Γιάρρες,
ὁ Γιάρρες ἐτοιμάσεται τὰ πλάγη χαρὰν καὶ γάμους.
Τάρος ἔστην πόρταν ἔβλεπεν καὶ ἀλόναν φοβερίζει.

— «Τάρε μ', καὶ ἀσώθεν ἔρχεσθαι, ὡς εἶναι χαρεμένος;

— «Ἐρθα τὰ πόρταν τῆς ψυχῆς, τὰ πόρταν χαρεμένα.»

— «Τάρε μ', ἔλα εἰς μαγείαν ἐς τὸ χάμινον ἰ' ἀγῶνιν,

Τάρε μ', καὶ εἰς νικῶς μ' ἐβύ, τὰ πόρταν τῆς ψυχῆς μου,

Τάρε μ', καὶ εἰς νικῶς εἰς ἐγώ, τὰ πλάγη γὰρ τὸν γάμο μ'»

— «Ὁ μὲν ἀδὰ σοῦ ἔβλεπεν πᾶσι καὶ ἔπαινε τὰ καὶ πᾶσι;

πᾶσι καὶ ἔπαινε ἅμει πᾶμερον ἐς τὸ χάμινον ἰ' ἀγῶνιν;

ἐμὲν οὐ ἔβλεπεν εἰς με, ψυχὴν ἔπαρ' καὶ ἔλα».

— «Παραμαγὼ σε, Τάρε μου, θεοῦ παραμαγίας,

ἔχω μαγὸν τὰ χαίρουμαι, μαγὰς τὰ πόρταν,

ἐμὲν γὰρ γὰρ χάριτον, εἰς πλάγη γὰρ τὸν γάμο μ'»

— «Ὁ μὲν ἀδὰ σοῦ ἔβλεπεν πᾶσι καὶ ἔπαινε τὰ καὶ πᾶσι;

πᾶσι καὶ ἔπαινε μαγὰς πόρταν, πόρταν τὰ πλάγη τὸν γάμο μ';

ἐμὲν οὐ ἔβλεπεν εἰς με, ψυχὴν ἔπαρ' καὶ ἔλα».

— «Ἀγῶνι μ', πόρταν ἐς τὸν θεόν, ἐς τὸν Γιάρρες καὶ ἄλλα χρόνια».

Ἀγῶνις εὐθὺς πόρταν ἐς τὰ ἐπουράνια ἐξέβη,

παραμαγὴ τὸν ποιητήν, ἐς τὸν Γιάρρες καὶ ἄλλα χρόνια.

— «Ἄνις ἅμει πᾶσι τὸν μαγὸν εἰς τὰ πλάγη χρόνια,

εἰς δὲ τὸν ἐμὲν ἐς τὸν Γιάρρες εἰς καὶ εἰς πᾶσι τὰ πλάγη χρόνια».

- « Κέρδαι' μ', ἀφέντ' μ', κέρδαι' με, ὃ Λάρος μὴ κερδαίν' με ».
- « Υἱέ' μ', wās rā' κερδαίνω σε, Λάρος rā' μὴ κερδαίνῃς ; »
- « Θός μ' ἀς λά' χρόνια ε' λά' ωρρά, Λάρος rā' μὴ κερδαίν' με ».
- « Ἐγώ' ἀς λά' χρόνια μ' λά' ωρρά ἡμέραν' υἱ' δανείψω ».
- « Παραναγῶ σε, Ἀγέωρη μου, θεοῦ παραναγίας,
 Ἀγέωρ' ἱμ', ωρόφα' ἑλόν' θεόν, ἑλόν' Γιάννεν καὶ ἄλλα χρόνια,
 εἰσά' lo καὶ λόν' υἱρί' μου, ἐμὲν χρόνια' u' ἐδῶμεν ».
- Ἀγέωρ' εἰς δαί' ἐγύριεν, ἑλὰ' εἰσουργάνια ἐξέβεν,
 παραναγῆ λόν' ποιητήν, ἑλόν' Γιάννεν καὶ ἄλλα χρόνια.
- « Ἄμε rā' γέ' ἡν μάνναν ἀλ', θα' ᾤ' ῥιαντα χρόνια,
 ἀς δι' ἰ' l' εἰσα' λόν' Γιάννεν ἀλς, ἀς ὡδῆ rā' ελεφανοῦλαι ».
- « Κέρδαι' με, μάννα μ', κέρδαι' με, ὃ Λάρον μὴ κερδαίν' με ».
- « Υἱέ' μ', wās rā' κερδαίνω σε, Λάρος rā' μὴ κερδαίνῃς ; ».
- « Θός μ' ἀς λά' χρόνια ε' λά' ωρρά, Λάρος rā' μὴ κερδαίν' με ».
- « Ἐγώ' ἀς λά' χρόνια μ' λά' ωρρά' ῥιχάριν' υἱ' δανείψω. »
- « Παραναγῶ σε, Ἀγέωρη μου, θεοῦ παραναγίας,
 Ἀγέωρ' ἱμ', ωρόφα' ἑλόν' θεόν, ἑλόν' Γιάννεν καὶ ἄλλα χρόνια.
 εἰσά' lo ᾤ' ῥιαντα μου, ἀλέ' χρόνια' u' ἐδῶμεν. »
- Ἀγέωρ' εἰς δαί' ἐγύριεν, ἑλὰ' εἰσουργάνια ἐξέβεν,
 παραναγῆ λόν' ποιητήν, ἑλόν' Γιάννεν καὶ ἄλλα χρόνια.
- « Ἄμε καὶ' ὡέ' ἡν καζῆν ἀλ', θα' ᾤ' ῥιαντα χρόνια
 ἀς δι' ἰ' ἄλόν' l' εἰσα' rā' ᾤ' ῥιαντα, rā' ὡδῆ rā' ελεφανοῦλαι.
- « Κέρδαι' με, καζῆν μ', κέρδαι' με, καὶ ὃ Λάρον μὴ κερδαίν' με,

ἕτερον. (Κανγιῶ)

Ἦχος α'. Πα, Ρυθμός 3ος, χρόνος χορῶς.

Και αν Α υρι τας ο ον τας ε γα μνε εν αφ υα α ει ην
 ωο τα α με ε ε αν Α υαιρ ε δε ε ε γνεν μερ τουν
 με γα μνε Α τη η με ε ε ε ρα αν δεν τεαυ γα υια

ἕτερον. (Κανγιῶ)

Ἦχος δ'. Βού ρθοριμός, Ρυθμ. 4=6ημος, χρ. χορῶς.

Α υρι τας ο ον τας ε γα μνε αφ υα σην ωο τα με αν
 ωφ α ματ α ματ ε δε γνεν με ερ τουν με γα μνε τη
 με ραν δεν τεαυ γα υια γαε γαε α ματ

Αυρίλας ὄντας ἔχαμεν ἀqua' σὴν πολαμείαν
 ἐώρην υ' ἔρλου υ' ἔχαμεν ἡ μέραν ωέντε αὐγάια
 ἐώρην υ' ἔρλου υ' ἐώρεν ἐντέα κόλια σφόρον.
 σουζγίν ἐρθε υ' ἐώρεφεν ἰλου ζυγονί' ἡ' αἶραν,
 σουλα και μαρουάθλαι ἰλου ζυγονί' ἡ' μέστ.
 —«Ὁαίό', σουζγίν, ὁαίό', σουζγίν, μή τρῶς ἡ δουμενλέεαν.»
 —«Αυρίλα μ', εὐ ρλό' υάδεσσαι και εὐ ρλό' ωεριμένεις;

ἡ' ἰσχυρὰ ὁ ἔχουσιν καὶ τὴν κατὰ ὁ βούραν. "

— «Ὁ αἶς, σουγγίρ, ὁ αἶς, σουγγίρ, μὴ λῶς τὴν δουλειάν.»

Ἐκώθεν ἡ ἐπαγομένη ἐστὶ καὶ ἡ ἀπερομαζία
καὶ ὁ σουγὴν κατὰ τὴν ἐάν ἡ ἀνθρώπου γὰρ:

— « Ἀυρίτα μ', εὐ ρλό μάδεσαι καὶ εὐ ρλό περιμένεις ;

1α' γοῖνι α' ε' έχάσαν καὶ τὴν κατὴ ε' εἴωσαν,
 1' ὄρον καττὶον 1' ἄρορ ε' εἰρῶνε καὶ καβαρμῶνε,
 καὶ τ' ἄλλα τὰ καθώτερα εἰρῶνε καὶ χιμυλῶνε.

Kappura lo bouviera al' nai' elegen la' bouda.

καὶ τὰ πούρνα' ἡορίσεν καὶ μὴ ἔωγεν τὰ πόδια,

ὅσα ἴσ' ὅπου φοβέριζεν ἡ ἴσ' ὅπου καὶ τὰ παῖδα.

ὅτι γὰρ καὶ ἐπορεύθη καὶ μὴ λαῖμα καὶ βούδι' αὖ,

Isi' uye'las 'eqob'eyfer ra' mu' uye'are lo' ju'rr al'.

Εὐὲ καὶ ἀλὸς Αὐρίτες μου εἴ' ἀχρυσόφει' ἐώηεν.

ἐπίκου' λα' ὁπλῶν ἀνοίχῃ, λα' παραθίβῃ ἀνυψίῃ.

— « Σὺ δὲ δὴ εἶπες, τέ μαυροὶ μου, ὡς ἐπῆναι κορολαῖναι; »

Καὶς, καὶς ἢ ἔλασσον, καὶς ἢ ἀσχητόν,

και' το παρῶν τ' ἄλλον γὰρ καὶ ἀποσταλῆναι.

— «Γιὰ τὴν καρδίαν μου τὸ χαλκὸν ἐπλάνω καὶ διαβαίνω. »

Πάν' αὐτὸν ἐπάγγειν, ἐχάσεν κ' ἔχ' καὶ σῆμα,

6. Youowā lō' mēpō' d' rē glār' nai uorloglār'n.

Ἀντίλας ἐπὶ τὰ ἀρόφλας ἡ νόρ' ἔρθε κα' ἐδέχεν.

Οὐκ ὄντως ἐστίν· ὁ γὰρ ὁ γλαυκώδης.

— « Ὡς δὲ δὲ εἶπεν, οὐκ ἔσθ' οὐκ ἔστιν, οὐδὲν χαρὰν εἶδεν; »

— « Κάθε ἡμέραν χαρὰν διαβαίν', καθε ἡμέραν γάμος.
ἀφ' ἑνὸς ἀφ' ἑνὸς ἢ χαρὰν ἄλλο χαρὰν ἢ εἶδεν.
καθε ἡμέραν μαγνὴν κρατὶ, καθε γιθάριν αἶμαν. »
βίβλουσά τοι μαῦρόν αὖτ' ἢ γὰρ φάν' καὶ νοστοφάνη.
Αὐτίλας μου ἢ ἐπρόφλασεν, ἢ νόρ' ἔρθεν ἢ εἶδεν,
ἔσθ' ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν.
ἔσθ' ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν.
ἔσθ' ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν.

— « Διαβάσει με, ἔσθ' ἢ ἐπρόφλασεν ἢ ἐπρόφλασεν.
ὁ μαῦρον νεὸν πωλάρ' ἔν', χωρὶς λαγὺν ἢ μὲν,
ἢ καὶ μ' νεὸν πωλάρ' ἔν', χωρὶς ἐμὲν ἢ εἶδεν.
(ὁ δὲ θάνατόν αὖτ' ἢ ρουτίξ', ἢ καὶ αὖτ' ἢ εἶδεν)

Ἄν' ὑποῖω καὶ σπολόνω εἰς, θα' γένη με φορέαν,
ἀν' ὑποῖω καὶ σπολόνω εἰς, θα' γένη μ' ἐφοβέθεν. »

Κηρύσσεται εὖρ' ὅτι μαῦρόν αὖτ' καὶ ἢ ὅτι βαθὺν γιγνίσκιν,
βίβλουσά τοι μαῦρόν αὖτ' ἢ γὰρ φάν' καὶ νοστοφάνη.

Αὐτίλας μου ἢ ἐπρόφλασεν, ἢ νόρ' ἀφ' ἑνὸς εἶδεν,
ἔσθ' ἢ ἐπρόφλασεν καὶ ἢ τοῦ καὶ ἢ ἐπρόφλασεν.

ὁ μαῦρον ἐχρημίσκει καὶ ὁ καὶ ἢ ὅτι εἶδεν.
ἢ νόρ' ἐπρόφλασεν, ἔσθ' ἢ ἐπρόφλασεν Αὐτίλας. »

— « Αὐτίλας με, νέ' πωλάρ', ἀνοίξτε καὶ ἢ ἐπρόφλασεν.

ὁ μαῦρον νεὸν πωλάρ' ἔν', χωρὶς λαγὺν ἢ μὲν,
ἢ νόρ' νεὸν πωλάρ' ἔν', χωρὶς ἐμὲν ἢ εἶδεν. »

"ὄροιζαν ἄλον οἱ πορταρ', ἐρωαίρ' ἀπὸς' Αὐρίλας,
 ἄλλοι ευαμνία διγν' ἄλον, ἄλλοι ναυμί' ἀσπόννε,
 καί τ' ἐὼς ευαμνὴν αὐτ' ἐκθέλει καί τ' ἐὼς ναυμὴν ἐσέρεν.

— «Τὰ σοῖς, γὰρ σοῖς, Αὐρίλα μου, καί μὴ πορτογίτης,
 ἀλλὰ μέγαρον ἐλάττωμαν ἐβέραν κορυφαί.»

"ὄσπερ ἐὼς ἐσθιζέτω αὐτ' ἐὼς χρυσοῦ θωμάειν,
 χίλιους ἐμφορὸς ἐκιδύωσεν καί μύριους ἀπ' ὁδοῖω
 ἄλλα τραυόεις παρὰρμους ἐλτῇ διέβας ἐὼς πεύριν.
 ἐσπῆρεν τὴν νόρ' ἢ ἐσπῆρεν ἐννεα' νύχτας ἢ ἡμέρας,
 ἐσπῆρεν καὶ τὴν ἐκτεφῆρ' ἐπὶ τὴν παραπολαμίαν,
 ἐβράχ' ἀπὸ τοῦ νόρπον αὐτ' ἀπ' ὅσα λα' γενέας.

— «Τὰ πα', νόρπον, γὰρ πα', νόρπον, ἡγοζέτερον λα' ἐλάττωμαν;
 Αὐρίλας ἐσπεύσκειν, ἔταν ἔσπον ἐσπῆρεν.

"ὄρταν ἐπὶ τὸν δέραν καὶ ἀν', πορταρὸν καλὶβαίρει.
 ἐκτεφῆραι γὰρ γέν' ἄλον «πορταρὸν καλὶβαίρει.»
 βὰ δ' αὖτε αὐτὸς ἐκατέβαιναν ἐπὶ Αὐρίλα τὴν καρδίαν.
 ἐκτεφῆραι καὶ Αὐρίλας μου ἐπὶ τὸν πορταρὸν τὸν ἔσπον.

— «Κόρπον, ἀνέιν', πορταρὸν ἐκτεφῆραι, καὶ τὸν καὶ ἢ ἐκτεφῆραι;

— «Ὁ ἐμφορὸς πορταρὸν ἐκτεφῆραι, ὁμοιάτ' ἐπὶ τὸν καὶ τὸν νόρπον μ'
 καὶ ἀνέιν' οἱ μαυροὶ ἀπογὰντ' ὁμοιάτ' ἐπὶ τὸν καὶ τὸν ἀδελφὰ μ'
 καὶ ἀνέιν' ἢ γενανόφορος ὁμοιάτ' ἐπὶ τὸν καὶ τὸν μάννα μ'.

Ὁ Ἀντίπας ψυχομαχῶν. (Ταγγιάννα)

Ἦχος δ'. Βου, Ροθυ. 5-6ημος, χρ. γοργός.

Α [] υ ρ ι τ α ς υ α ὄ τ ρ ο ν ε χ τ ι ζ ε τ Α υ ρ ι τ α ς ω ε ρ ι β ο ρ ι ν

υ ρ ι τ α ς υ α ὄ τ ρ ο ν ε χ τ ι ζ ε τ Α υ ρ ι τ α ς ω ε ρ ι β ο ρ ι ν

ν α ν ο μ α ρ σ ε ν α ν ρ ι β α λ σ ε ν α ν ω ι δ ε ξ ι ο ν τ ο π ο ν

Ἀντίπας παῖδρον ἔχλινεν, Ἀντίπας περιβόρην,

ὃ ἦν ὁμάς, ὃ ἦν γεβάς, ὃ ἦν ὠιδέξιον βῶων.

Ὅσα τοῦ νόμου λα' φυλά, εὐεὶ φέρ' καὶ φυλεύει,

Ὅσα τοῦ νόμου λ' ἀμωγιά εὐεὶ φέρ' καὶ ἀμωζάνει,

Ὅσα τοῦ νόμου λα' νερά, εὐεὶ φέρ' καὶ αὐγαυώνει,

καὶ Ὅσα τοῦ νόμου λα' σουρζιά εὐεὶ πάν καὶ φαρύουν.

πάντα νεγαιδραν κ' ἔγαν « πάντα ρά ῥη Ἀντίπας »,

κ' ἦν σουρζόν σουρζιόμορ καὶ Κερευνή ἡμέραν,

ἀλλ' νεγαιδραν κ' ἔγαν « αὖτε ἀποθάν' Ἀντίπας ».

— « Αἰοὺς, αἰοὺς, Ἀντίπα μου, καὶ ἄξιο μου παρρηάρι,

αἰοὺς ρλό γένρε λα' σουρζιά, αἰοὺς ρλό νεγαιδούνε ».

— « Μάμιρεά σουρζόσα εἶν' ἢ ἔξέρν ρά νεγαιδούνε ·

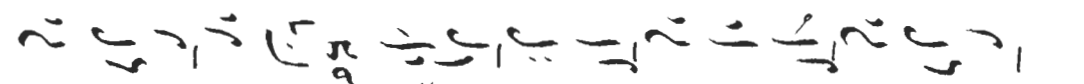
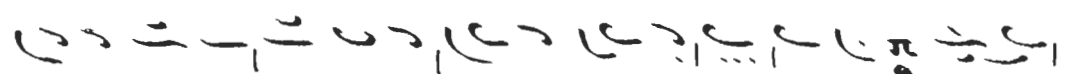

Φέρε με ἡν βαί'λα μου, ρλό εὐρ' ἔξηνλα ωέντε,

καὶ λ' ὄρον λό μιρεόλερον, ρλό εὐρ' ωενῆνλα ωέντε ·

ἀ' σάγω καὶ ρά' νωρηγῶ καὶ ὁ λα' νωρηγολόωια,

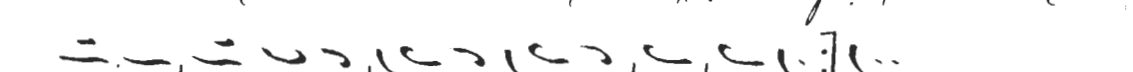
καὶ ἀν' εὐρίδω ρά' νωρηγῶ ἐγώ' ἢ θ' ἀποθάνω

= 1/4 =

 ωο τα α με τζη τρι , χαρ το γε φυ υ υ

 ει , και Δα φνεμ και μυ υ ει , γμε νε τζη

 τρι , χαρ το γε φυ υ υ ει , και Δα φνεμ και αι μυ υ

 ει , γμε νε

Έσπερον. (Βραδείου)

Ήχος Πα' Πα, Ρυθμός 9=σημος, χρόνος δίγχορ γοργός

 γε φυ ρα η η η γε φυ ρα υ ο ρ α τα α α α μνον α

 τα α α μνον και τη τρι , χαρ το γε φυ υ υ ει ιν

 ει Σουγταν το ορμα α τια σε παν ρα

Σὴν γέφυραν δὴν γέφυραν δὴν δρίχας λό γεφύριν

Δίχιοι μάδωροι ἔχληαν καί μύριοι μαθηταῖδες

Ἔχον ἢ μέραν ἔχληαν χαγιάουλορ λό βράδον.

Οἱ μάδωροι ἐχαίρουσαν, θέ' ρα' φρεθύν' ἡ πόρτα,

Οἱ μαθηταῖδες ἔψαλταν « Ἰσὶ μουθαγὲ γιθίωρα ; »

— « Καί τλό δὲς με, ρέ' μάδωρα, καί δλένω λό γεφύρι σ' ; »

— « Ἄν δῖνω σε ἡ' μάνα μου, ἄλλο μάναν πᾶ' ἡ ἔχω,

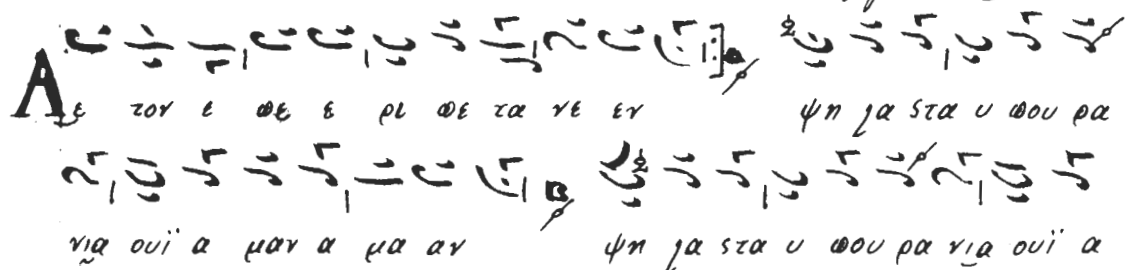
Ἄν δὶ γινώσκεις τὰ ἀδέρφια μου, ἀλλ' ἀδέρφια πᾶσι ἡ ἐγώ,
 Ἄν δὶ γινώσκεις τὴν μάτην μου, μαχητὴρον ἐρῆμω ἢ
 Μὲ χειρότερα ἔμενους, μ' ἀνδρόντα ὑπομένοντα
 ἔνι Λάββαν τὰ πᾶσι τοῖς γούρουν, ἢν Κερευνὴν τοῖς γάμοις,
 Καὶ ἢν Σουλέραν τὸν ποσειδῶνα ἀδᾶ ἅγ' ἐρριπυᾶται.

- «Κόρ', ἡμεῖς τοῖς μαῦρον ποσειδῶνα ἐρουῖξεν τὸ οὐρανὸν ἡμεῖς,
 Κόρ', καὶ ἂν βούλας καὶ παῖδας ἄλλοι, τὰ πᾶσι ἡ ἐγώ ἡ ἐμὴν ἡ ἐμὴν»
 Σερὰντ' ὀργυλὰς ἐβούλεον καὶ μέτρησεν τὰς βουλάς
 Καὶ ἅπαντα ἐβούλεον μετ' ἡμῶν μωρολογίαν.
 — «Ὅσον βουλάς τὰς γόνατά μ', τὰς βουλάς τὸ γένυ' ἡ ἐγώ.»
 — «Ὅσον ἐνέθ', ὡς ἐνέθ', ὡς ἐνέθ', ὡς ἐνέθ', μὴ μαλαρᾶσαι,
 Ὅσον ἀδελφοὺς ἐνὶ ξενικῇ, θά' ἔρχουν καὶ διαβαῖντε.»
 — «Ὅσον βουλάς τὰς γόνατά μ', τὰς βουλάς τὸ γένυ' ἡ ἐγώ,
 Καὶ ἅπαντα ἐβούλεον μετ' ἡμῶν μωρολογίαν.
 Ἐκὶ μαίνα γινώσκεις τὴν μάτην μου καὶ ἢν μαχητὴρον ἡ ἐγώ,
 Καὶ γινώσκεις τὸν ποσειδῶνα ἀδᾶ ἅγ' ἐρριπυᾶται.

5.

Ὅσον γινώσκεις. (Κεῖντος)

Ἦχος Α' Πά, Ρυθμός Δ=σημος, χρ. ὀξυγώνιστος.

 Α ε ζοι ε σε ε ρε σε τα γε εν ψη γα στα υ σου ρα
 νια ουι α παν α μα αν ψη γα στα υ σου ρα νια ουι α

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ρεε έια ουι α ματα ματ δε ραν βα κυ πα ρεε έια για για

۱۰۵۴۱۱

• αρ α μαν

Ἄδ' αὖ θέραν καὶ θέραν θέραν, θέραν ἔα' κυπαρίσσια
 εἰς ἑὺ ἔγχευεῖλλα μάρμαρον μοῖβιν λεγαμένον
 ὁ δ' αὖτε μὲν ἦν γουστὸν καὶ ὁ δούρος μὲν ἄδ' ἔμιν
 λα' παραβλάψα ἑτόχευσα καὶ ἡ πόρτα κερὸν γιδάριν.

ἀνέβ' ἡ πόρτι πᾶθελαι, κρυφὴ σὺν γάμωσι ὁ ἥσιον
 κρατὶ καὶ χαλαρὴν παντὴ καὶ σουρμερὴν μετὰ ξιν,
 κρατὶ καὶ χρυσοβέρονον πᾶθελαι καὶ ἐξομογραφίαι,
 ῥάφει λόν οὐρανὸν καμὶσ' καὶ λ' ἀόρα ἀνέβ' οὐσιμόσα
 ῥαφ' ἐνυὶ καὶ λόν ἔλαιον χρυσόν καβεργαρόν.

Τὸν οὐρανὸν ἑρέεα μέλα' ἀγμέενα ἡμέα
καὶ ὅλας ἐναγοτέρεα μέλα' ἀγα' ἀγμέα.

- « Μάττα, ἔδωξεν οὐρανόν καὶ ἐπορομοιρίαν τῷ ἄβρα
καί αὖ τῷ οὐρανοῦ τό πάγιον ζυγὸν ἐθετομένην.

- Αλλά με μαυροζήταρον, μή ναλβαίρτε και υροί με
και άλλο ναμβεν κ' εὔρε με αἰάν' ὅσα λα' ὄντια

Σεράντα χρόνια δούρεα τοῦ γιθαρι' ὁ νόμος
καὶ ἄλλα σεράντα δούρεα τῇ νόμῳ τὴν ἀγάπῃ.

~~~~~

7.

Πατω και' υι' βουρίσω. (Καράχινάρε Βαρύνη)

Ήχος Αβ'. Πα, Ρυθμός Δεσημος (μοταθοδία), χρ. γιάτχορζοι.

Π α α τω και υι βουρί ζω το ον υπομον υι γρω νι ζω και για
 τε γεν τρυγο να μου ντο, μα δες θα τυ γι ζω ας α φι τουμ
 τα φεμ μα τα υιας αρ χι τουμ τα ην θεια ας α φι τουμ τα φεμ
 μα τα υιας αρ χι τουμ τα ην θεια ο δε τει τον ε γεν νε γεν
 υε ποι κεν υπο γογ υυ θια ε να δυ ο υια γο τρι α
 ντε μορ φον εν η παν τρη α

Εξοφή β'.

Κορβόσπον λα' μαγρόσα σου είν μαρδία μ' αφέε' υεινταν
 ελερέα μ' παλαρούμ' αλά, φευγάρα βείδια γένταν.
 Έγώ νλό θα φηώ έσέν και' ού νλό θα φηώ με
 Έγώ ας δίγω ο' έψωμαν και' ού μή μοιωνίεις με
 Έναν ώντε υι άγιο έψι, έπαρ' λό υερίν και' φέξε.

Ὕδα λα' μαρτύρῳα μου. (Κεραβοῖς)
 Ήχος Β' Πά, Ρυθμός 3-σημος, χρ. χορδός.

0 γα α τα μαρ τη η πο ο πα μου βα α θα υραμ
 α α α α ωεε βα φτω πα γε βα α θα υραμ α α
 α ωεε βα φτω πα γε βα γε βα γε να σιου με
 γα να με θυ εθου με εε υερ ηη μη ενν βαϊ' βαϊ' και
 μα μη μη ενν ται' ται'

Β' εἰχος

Καὶ ὅταν γένη λυγρότα μου λόγος ὅσον βάβω παγέ' (Ἑσπέρως)
 βάγε βάγε να' σιούμε, ἤγα να' μεθυνοῦμε
 εε υερ ηη μη ενν βαϊ' βαϊ', και' μα μη ενν ται' ται'

9.

Ὅς ἀνέστησαν χαμηλῆσι ἄνθρωποι, οὗτος λόγος εἶνε ἀρχαίοτατον ἄνθρωπον,
 ἄνθρωπος κατὰ πατάρχαιον ἔθνημον ὑφ' ὁμήρου γυμνασίων, ὅταν ἐνδύνηται ἡ νύκτις.
 Ήχος α' Πά, Ρυθμός 4-σημος, χρ. ὁμόφωνος ἀρχός. (Κράντα).

A ρη υο ρη η α ρη η η υο ρη ζον υυ υ υ ρη

σου α φη υο ρη η η τον υυ υ ρη η σου ου
 και αι αι να με α α α α α ρον υυ υ υ
 υ υ υ υ ρην

Ἀφῆ, υόρη, ἡ' μάννα σου και' υάμε ἄγγεν μάνναν
 Ἀφῆ, υόρη, ἡ' ἀδέρφια σου και' αὐτοῖον ἄγγ' ἀδέρφια
 Ἀφῆ, υόρη, τοῖς γείτονας ε' και' αὐτοῖον ἄγγ' γείτονας.

10.

Ἐὸ ἰσόμενον γαμήλιον ἄμα, ἄδελαι ἐφ' ὁμίχου ἀνδρῶν καὶ
 γυναικῶν, ὅταν οἱ θυρεῖς κλεινέουσιν ἡν ῥύμην. (Κατ' ἰα).

Ἦχος Δ' (Μεταψαλμὸς) Δι, Ρυθμ. Θέμιστος, χρ. μέτριος.

Σ η η η με ρο ον α α α ρο ο ος ου
 ρα α ρο ο ος οη η η με ε ρο ον α α
 η η η με ε ρα α για

Σήμενος. βά' εἰσάει ἀνθρωπίνῃ ὁ κερμενίζης (γύρα) δι' ἰσόμενον

Σήμερον ἄλλος οὐρανός, σήμερον ἄγγ' ἡμέρα
 σήμερον και' ὁ υόραδον δύο καρδίας βάγει,
 ἡ' ἕνα ἀφίνει τοῦ κροῦ, και' ἡ' ἄλλο παίρ' και' παί

— « Ἄφρον, υἱόρη, ἡ μάνα σου καί ποῖον ἄγιν μάναν.
 Ἄφρον, υἱόρη, λὸν υἱόρη σου καί ποῖον ἄγιν υἱόρη.
 Ἄφρον, υἱόρη, τ' ἀδέρφια σου καί ποῖον ἄγ' ἀδέρφια.
 Δίμα, υἱόρη, λὸν ἀδερφὸς ε', γὰ' εἶναι ἀγαπημένωσα.
 ἦμα, υἱόρη, ἡν ἀδερφὰς ε', γὰ' εἶναι ἡμεμένωσα.
 Δίμα, υἱόρη, τς ἀνδράδερφου' ε', γὰ' εἶναι εἰσαγεμένωσα.
 Μάθα, υἱόρη, ἡν ἀγρυπνίαν καί ἡν καυσουρίαν,
 αὐρὶ' θα' φὰς τοῦ ἀδερφοῦ ε', γὰ' εἶναι μαθεμένωσα.
 Μαυρενὺν εἰσοιρὶν μὴ δίλε' ἄλιν, γὰ' εἶναι μὴ ἀφορμὴ ἄλιν,
 ἡ υἱὸς ἐντροπία ἔν', φοροῦται ὅσον τὸ ὄρος.
 Τρανὸν γαλὴν μὴ δίλε' ἄλιν, γὰ' νερόν μὴ ἀφορμὴ ἄλιν
 ἡ υἱὸς ἐντροπία ἔν', λουράναι τὸ πελάδι. »

11.

Τὸ ἀπόροιστον γαλήνιον ἄσμα, οὗτος τὸ μέγος εἶναι ἀρχαιοτάτον δό-
 ριον, ἀδελὰι τῶ ὁμίῳ ἀνδρῶν τε καί γυναικῶν, προεξαρχόντων τῶν
 μουσικῶν ὁργάνων κεμενξέδων καλουμένων, ὅταν ὁ γαμβρὸς ἐξέλ-
 χηται τῇ αὐτοῦ τῆς οἰκίας καί μεταβαίῃ πρὸς παρακαθὴν τῇ
 νύμφῃ.

(Κρώμνη).

Ἦχος α'. Πα, Ρυθμὸς ἡσυχίος, χρ. ὁρῶν ἀρχός.

Μαν γαμγία δὸ ο ο ος μου την ε ευ χη η ης θα α
 α α γω ω ω ω τε ε φα α α του ου ου ου ου ου

Βατάλε' με ρά' ουκωθῶ γιά' βάλε με ρά' υάτω .

Είσοφ' στ'!

Γιά' δόλε με τῇ χάρτα μου τῇ ἀργυρῇ πουμωάσαν

Νά' πουμωαάρω λόν παρόν - γιά' εἰ' ἀμάν ἀμάν.

Νά' πουμωαάρω λόν παρόν βέ' σοιό γιμένα θάμε.

Είσοφ' ζ'!

Βγέσω εὐεῖρο λό' βουρό' λό' παραχιονιγμένο ,

Ἰουεῖ ρά' ὠά' ρά' θθάώμε - γιά' εἰ' ἀμάν ἀμάν

Ἰουεῖ ρά' ὠά' ρά' θθάώμε ρά' ὠιάώμε γιμένα.

12.

Ἀουαμαάωμαν. (Κράμπη)

ἦλοι χαμήλιον ἄεμα ἀδόμενον ὑπὸ ὀμίῃου γυραιῶν ἐν ευροδείᾳ.
τῶν μουσιῶν ὀργάνων, κεμεντζέδων, ὅταν μετὰ τῇ εἰλίφιν ἀουα-
γίστηται ἡ κύμη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ χαμβροῦ.

Ἦχος α'. Πα, Ρυθμός 6-σημος (χορίαμβος), χρόνος γοργός.

Σ η με ρο ο ον γαμ ωει ει ου ρα α ρος χα ρα ξε ε

εν κη α α ρα το ο η η η με ε ρο ον γαμ ωει η

ου ρα α ρος η η η με ρον γα αμ ωει με ρα θα γει η

ρα ξη η με ρω ηη

Β'. ημίσχρον

Σήμερα στεφανώνεται - χάραξεν α' η' ἀνάλογη'

σήμερον λεφανύρεται

αυτοίς ήν περιζέραν - τάχα να' ξημερώση.

Γ. ημίβιχον.

Ὁ ἅγιος βάφον τοῦ Χριστοῦ - χάραξεν ἐν ἀνατολήν,

ὁ λόγος ἅγιος βάθος τοῦ Θεοῦ,

να' πάν να' αρευνήσουν - 'αχαι να' ξημερώση.

Δ! ἡμῖς χορ.

Ὁ λόγος ἱερῶν ἐστὶν ἀποστολὴ - χάραξεν αὐτὴ ἡ ἀνάλογη,

ὁ δὲ Ἰορδάνης ποταμὸς

να' ωάν να' υπομεινέου - 'ωάν να' Ξημερώση.

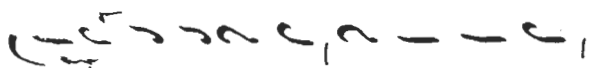
13.

Ἑθνικισμός = Ἐθνικισμός. (Κρώμνη)

ἄλλοι ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ῥύμης, καὶ ὅτι ὅσοι γὰρ ἔχουσιν μέγας οὐ
γὰρ ἔχουσιν καὶ ὅσοι οὐ γὰρ ἔχουσιν ἀπολαύουσιν καὶ ὅσοι οὐ
λαλοῦν καὶ ἄλλοις ἐν τῇ, τὴν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ.

Άχος Αβ' Πα, Ρυθμ. Λεπτός (σοφδεῖος ἀγούρ), χρόνος μέτριος.

A α αρχιν εμβη να βο ο ο χο ρο ον α α αρχιν εμβη
να βο ο χο ρο ον νε ε ε δια βα ε γα α ε γα

με ε ε δια βα ε γα ε γα

Λίχος β'.

Κ' εἴπαθα χέρι δροερόν, ἄωρο, ἄωρο εἰς λό γα
μαυρό εἰς λό βαμβαύι

Λίχος γ'.

βούλα λα' εἴπα λα' ψυγά, αἴρα ρά μιν γαίῃ
καί ὁ οἰμωγὴν τοῦ εἰλιχοῦ χρόνους σογγοῖς ρά φησιν.

Λίχος δ'.

Νά φησιν χρόνους ἐναλόν, ἡμέρας χιγιάδας

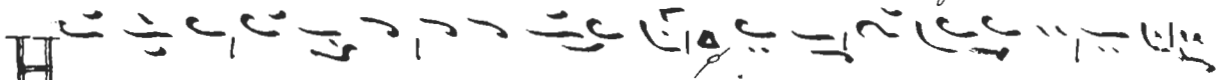
Νά φη' ἡ νύμφη καί ὁ γαμβρός, πουμωάρος καί πουμωάρεσσα.

14.

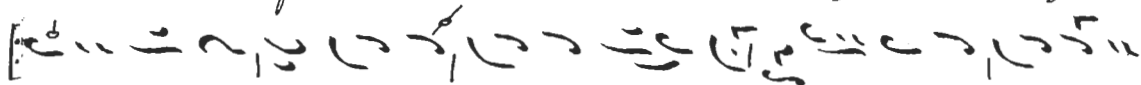
Θεῖα = Ἰδία. (Κράνη)

Χορὸς, εἰς ὃν γαμβρῶνται μέγας ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἀπολεγούσας
νύμφον καὶ ἔχοντες ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ λα' μουσικά ὄργανα κερ-
τίζοντας.

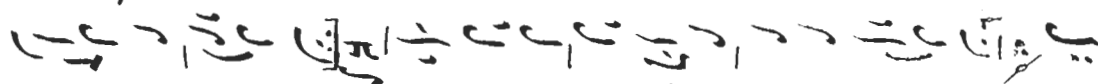
Ἦχος Ἀβ' Πα, Ρυθμὸς θετικὸς, χρόνος μέτριος χορὸς.

νοε ε ση γε εν τον παρ χαε εἰ σου γιμ σου ου γιμ

ρα α γι νε ται ρω ω μα α ρα νο ο με το ο

χοο ο νεμ και για τα τεν θα α γι του και εἰ

σου γιμ σου ου γιμ και αι αυ τη γος σο ορ μα α

για ε γα ε γα γε ε ε γω ω ω σε

Εξοφί' β'.

Αρι' ε', θα' υπαλασσομαι σε - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ',
φοροῦμαι ἀς ἐν' υπαλάρα μ' - ε'α σοδερί'ω σε
φοροῦμαι προῦε ἐόν' αρόσωσ' ε' - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ'
και' χάντε ην' εμορφεύει ε' - ε'α ε'α γέγω σε

Εξοφί' γ'.

Πάντα μέ' λ' ἀχ και' μέ' λ' βάχ - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ',
πάντα ν' αιζι' εμέναν - ε'α ν'α γεγέω σε
ην' ρέε μ' ε' λουρούτρεφα - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ'
υορλώσων γ' α' λ' ε'έναν - ε'α ε'α γέγω σε.

Εξοφί' δ'.

Εξέρει ο'ντας υπαθουμες - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ'
σοῦ χωραφί' ἐν' αῦραν - ε'α σοδερί'ω σε.
ε'ωσινές με και' ε'υμαχα - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ'
α' ε'εσογγίζες λα' διαύρα μ' - ε'α ε'α γέγω σε.

Εξοφί' ε'.

Εμίν' Κρεμύλεν γέγω με - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ',
νανέναν υ'ι' φοροῦμαι - ε'α ν'α γεγέω σε
ε'η' Εουμειαν' ἐν' Παναγιάν - ε' σουρρί' μ', σουρρί' μ',

δάω και' ελεφαντούμαι - έχα έχα γέγω σε.

15.

Αἰνατερίνα. (Βρασεζούς).

Ήχος α' Πα, Ρυθμός 7ημιος (β' εφίριλος), χρ. όρίγον χοργός.

Κ α τ ω σ τ α θ θ ε α θ ρ η υ α τ ω σ τ α Μ , ι η η ρ α
 σ τ η ν Μ , ι η ρ ο ο ν ε γ ε ε ρ η υ ε μ ε γ α ρ ο φ ο
 ρ ι ι υ ο

2. Καί' λού' ραύη' η' υόρη

ωούχε' λού' ραυή' υόρ

εωα' γα' σε' έ' η' η' υί' η' η'

μέ' λού' Λαυινθιαρόν

3. Ο' άνδρας' η' έ' η' η' υόρη

μέ' λού' εωα' θι' γυρό

- «Θα' έ' εωλώσω, ευύγη,

ευύγη Κατεριά . »

4. - «Μή' με εωλώρη, άνδρα,

έ' χα' λία' παιδια'

λα' δυό' εω' λας' α' γα' γας

και' λ' α' γο' έ' η' η' υοι' γα' »

5. - «Θα' έ' εωλώσω, ευύγη,

ευύγη Κατεριά

δεός' ρά' χη' η' η' έ' η' η'

δεός' ρά' υοβέρνα . »

6. - «Εωλώσε' με', άνδρα, εωλώσε

ωίε' λού' αϊμα' μου,

ρά' έ' η' η' λα' γρα' μα' λα' μου,

και' λού' εω' εωλώσε . »

7. Δί' η' η' υα' λία' έ' η' η' υόρη

η' η' ωί' α' ρά' λα' μα' γα' γα'

και' μα' χαι' ραν' η' η' δί' η' η'

έ' λα' ε' η' η' ρα' βυ' ζα' .

8. — « Ὠ μάννα, καλέ μάννα,
ὅπου μ' ἐγέννησες
μέ βάσανα μέ πόνοισ
μ' ἐκιοιζωοόρησες.

9. Ὁ γὰρ σου μ' ἐβύταξες
ἐάν τό χωρό νερό
καί ὕδα μέ ἐκιδάσει
γιά λό Σαυνθιανό. »

10. Καί ὅταν ἦν ἐπερνούσαν
ἀπό λό μαχαρά
μικροί, μεγάλοι ἠγαίσαν
λά μαυρά ἦν μαρμαρά.

11. Καί ὅταν ἦν ἐπερνούσαν
ἀπό λό μαχαρά
μικροί, μεγάλοι ἠγαίσαν
« ἔϊ βάχ! Καλερία »

12. Ὁ λό Ἅγιο Καραλάντο
ἦγα ὠρεομένησα,
εἶδα λά γράμματα ἦν
καί λότε ὠρίστωσα.

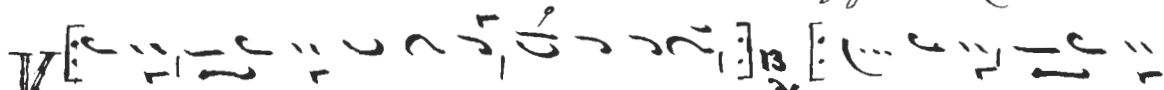
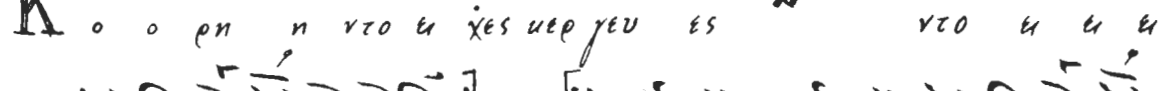
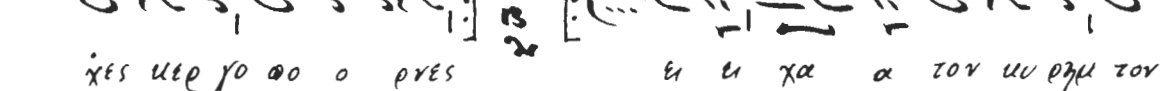

13. Ὁ λό Ἅγιο Καραλάντο
εὐάτω λό μνημά ἦν,
ἐξήντα δύο κοσμήμα
τάχουν λό κριμά ἦν.

16.

Ἰσχυρὰ χορευτικόν (Πηγάριον)

ἀδόμενον ἀπὸς ζευγὰρ χορόν, ὅτε μετὰ ἦν ἐλέφιν οἱ νεόνυμφοι
μέ λό γαμβρόν μελαβαίνουσιν ἐς ἡν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ.

Ἦχος δ'. Βου, Ρυθμός ἑπταήμερος, χρ. ὀρθόγυρος βαρύς.

Κ

ο ο ρη η ντο ε ἴες κερ γευ ες ντο ε ε ε
ἴες κερ γο ο ο ρες ε ε χα α τον κυ δη τον
να τον και χω ω ρι οί αν κεί χα

6. Οὐτε ἴλ' ὄνειρο, ευημε' και' αὐθάδη ωοηρέ,
δέν μ' ἀφίρεις ρά χαρῶ ἰ μὴ καρδιά μ' ρά παχλαῶ.
7. Ἐ' ἐρετῶ δέν με ωοηῖς ἢ, ωοηῖς, μέ φθοῖς
και' ἀδίαυω ἀφουῖς και' παῖς ρά μ' ἐξουῖς;
8. Καί ἄν σε ωαῖω, δυελυή, εἰς λα' χέρια λό λαχί
θα' σου μάθω ρά ωοηῖς μέ λόν ἀχέ σου λαχουῖς.

18.

Ὁ Μάραντορ. (Πύλαρα)

ἦχος δ': (Καλλιγὰρ) Δι', Ρυθμός 56ημος, χρ. μέλιος χοργός.

Τον Μάραντορ χαρτίν εἰρθερ θα' ωαῖη ὅην εἰραλίαν
ἡν ρύχλαρ ωαῖη ὅον μάδωρα, ἡν ρύχλαρ μάδωρεῖς.
ωοη' ἄς ἴ' ἀῖημιν ωαῖα, ἄς λό μάχαμαν καρδιά.
λό μαῦρον ἐναγίβωρεν κατάρημεν ὅο φέγγον.
ὡ' ἡ ωαῖη ἀλ' ωαῖεῖλεν μέ λό μαρλή' καρδιά,
και' λα' δάμενα ἡ καλέβαρταν ἄμον μαχαριλάρα.

24 αν

ὅον Μάραντορ χαρτίν εἰρθερ θα' ωαῖη ὅην εἰραλίαν
ἡν ρύχλαρ ωαῖη ὅον μάδωρα, ἡν ρύχλαρ μάδωρεῖς.
ωοη' ἄς ἴ' ἀῖημιν ωαῖα, ἄς λό μάχαμαν καρδιά.
λό μαῦρον ἐναγίβωρεν κατάρημεν ὅο φέγγον.
ὡ' ἡ ωαῖη ἀλ' ωαῖεῖλεν μέ λό μαρλή' καρδιά,
και' λα' δάμενα ἡ καλέβαρταν ἄμον μαχαριλάρα.

— « Που ωας, σου ωας, ρέ Μάραντε, ὡ' ἐμὲν ἔσαν ἀφίρεις; »

— « Ἀφίρω σε λόν ὡση μου, λότ' Ἄε Κωελατήρον »

— « Δάρος ρά ὡσην λόν ὡση σου, λότ' Ἄε Κωελατήρον.

Που ωας, σου ωας, ρέ Μάραντε, ὡ' ἐμὲν ἔσαν ἀφίρεις; »

— « Ἀφίρω σε ἡνί μάνα μου, ἡνί Ἀε δεολόμον. »

— « Ταρος ρά' ἑρῶν ἡνί μάνα σου, ἡνί Ἀε δεολόμον. »

Ποῦ σᾶς, ποῦ σᾶς, ρέ' Μάρκατε, κ' ἐμέν ἦσαν ἀφίρεις; »

— « Ἀφίρω σε ἰ' ἀδέφια μου, λού' δῶδευ' Ἀσοβόλους »

— « Ταρος ρά' σᾶρ' ἰ' ἀδέφια σου, λού' δῶδευ' Ἀσοβόλους. »

Ποῦ σᾶς, ποῦ σᾶς, ρέ' Μάρκατε, κ' ἐμέν ἦσαν ἀφίρεις; »

— « Ἀφίρω σε λόν κριάρον, λόν χρυσοκωδωριᾶτεν

ἀφίρω σε σῶντε σρόβαλα καὶ δευασῶντε ἀρόσα

λα' σῶντε σῶσρον ἐυαλόν, λα' δευασῶντε χίλια.

ἀφίρω σε χρυσόν σλαυρόν καὶ ἀργυρόν σαχλυγίδιν,

λα' σαχλυγίδιν σουζ' καὶ ρά' καὶ λόν σλαυρόν σροβούρα.

ῥόμαν ἡ ἐξεμωάλεεν, ἡόμαν ἡ ἐξεμουάλεεν,

ἡόμαν ὅν Πόζ' ἡ ἐσάλεεν καὶ ὅ ἀραζέ' ἡ ἐυάλεεν,

ἡν κρό' καθίτρε ὅ σιαμνίν καὶ ἄλιν διομουρεῶνε.

δῖν ἄντε ρεγγίν φαμίν καὶ σῶντε μουκουάρεα

δῖν ἄλεν σῶντε σρόβαλα καὶ δευασῶντε ἀρόσα.

— « Ἀμε, ἐυύζ' ἡόρη, χάθελι καὶ ὠρί' ὁσῶς γυρίτης.

καὶ ὄνλας θυμόννε λα' ἑαχιά, ἑβγαίον ρά' βόδουίτης,

καὶ ὄνλας λαέε' ὅ σολαμόν, καλῆδαον καὶ σῶλσον. »

ἰ' λα' ῥηνασῆας βόδουίτην, ἰ' λα' χαμεγα' ἐμέννε.

ἐπλά χρόνια ἐσέραςαν, καὶ ὁ Μάρκατος ἄλς ἡ ἔρθεν.

λα' σῶντ' ἐσῶσεν ἐυαλόν, λα' δευασῶντε χίλια.

καὶ ἄς ἐπλά χρόνια καὶ ἄζ' ἀσάν' σέ μῆνους ὁλερναῖους

σαρρήναρον ἐνέριτες ἀσχαμέσ' ἰσ' αὖ' ἑαχία.

Ἰκάβεν καὶ ἄλιν ἐρώτεον « λ' ἑνός ρύφε εἶσαι ;

λ' ἑνός ἐν' λ' ἀρόβαλα, λ' ἑνός ἐν' λ' ἀρρία ;

λ' ἑνός ἐν' ὃ κρίαρον ὃ χρυσοῦσωνιᾶτες ; »

— « Ὅσις, ὅσις, ρέ' γιγερέ, ὅσις ἀπόθεν ἔρθεις,

σοίγω γὰρ λ' ευρηγίλῃα μου καὶ ἐβέν θα' παίρω.

τοῦ Μάραντ' ἐν' λ' ἀρόβαλα, τοῦ Μάραντ' ἐν' λ' ἀρρία

τοῦ Μάραντ' ἐν' ὃ κρίαρον ὃ χρυσοῦσωνιᾶτες.

Ἐβλά' χρόνια ἐνέμιν' ἄλλόν καὶ ἄλλα ἐπ' ἀναμένω,

ἀν' ἔλαι, ἔλαι ὁ Μάραντον, καὶ ἄν' καὶ ἐν' μαροχερεύω. »

— « Ὁ Μάραντον ἐδέθανεν καὶ ἐγὼ ἐβέν θα' παίρω.

Ἄς ὀρεῶ σε, μάνα μου, καὶ νλ' ἐσοῖτες ἢ ρύφεν. »

— « Ἄμε, σιέ' μ' καὶ καὶ' σιέ' μ' καὶ ἐμὲν σὰν' μὴ ὀρεῶτα,

καὶ ὄνταν ἐξήλεφες, ἐδέθανεν ἢ ρύφεν.

— « Μάνα, θέ' ν' ἀφῶ λ' φουρνὶν καὶ ἐφῶλῶ παξιμαῖν. »

Συμείωσις. Ἀντί τιν' ἡ λεγούσων εἶχεν ἀσχαμένον ἡραχού καὶ
οἱ ἐξῆς ἐξ ἡγίου ἀσχαμένον ἐννεμίνον :

— « Ὁ Μάραντον ἐδέθανεν ; σέ' μοναχίρ' θ' ἐμπαίρω »

— « Καροχέρος γὰρ γίνουμαι καὶ ἀπ' ἐνὶ ἐβέν θα' παίρω. »

— « Ἐγὼ σερβίνα γίνουμαι καὶ σέ' μαφού' ἐμπαίρω. »

— « Καὶ ἀγέραναι γὰρ γίνουμαι καὶ ἀπ' ἐνὶ ἐβέν ἀσχαίω. »

"ὅ' ὄνειρον" (Λούρημενα)

- ἦχος α'. Πα. Ρυθμὸς ἑξαδάκτυλος, χρόνος μέτριος χορῶν
- Μα να μου για α α ε ξη η γη βε ε ε μα α να
 μου για α α ε ξη η γη βε ε ε μα να μου για
 α α ε ε ξη η γη βε ε ε το ο ο ρι ρο ο
 σου ει δα γω ω το ο ο ρι ρο ο σου ει δα γω
- « Μὲς εἴν' Ἀγιά Παράσκευή πόρῃ κοιμάται μοραχή
 κοιμάται κι' ὄνειράφεται βγέωι ὡ' ἀρραβυριάφεται
 εἰς περιβόζι ἐμβαίρει ὑψηλὸν οὐρανὸν ἀνέβαιρει
 καὶ ἔλκευαν δύο σολάμιοι . . . . . »
- Μάνα μ', ὡόγ' ἀνερχιάσθην εἰδα ὡ' ἀρραβυριάσθην
 εἰς περιβόζι ἐμβαίρει ὑψηλὸν οὐρανὸν ἀνέβαιρει
 καὶ δύο σολάμια με νερό λο' ὄνειρον σου εἰδα γιν
 Μάνα μ', ἐξήγησε μόν' το, μάνα μ', διήγησε μού' το
- Ὁ οὐρανὸς εἶν' ὁ θάνατος, λο' περιβόζι ὁ λαὸς σου
 εἰς δύο σολάμια με νερό λο' δάμνησα σου θα' χύσω γιν
- Μάνα μ', μαυὰ λο' ἐξήγησε, μάνα μ', μαυὰ λο' διηγήθην
 Ὁ οὐρανὸς εἶν' ὁ ἄνθρωπος μου λο' περιβόζι ὁ γάμος μου
 εἰς δύο σολάμια με νερό μαυὰ γιν' ὁν συμπεδερό.

"Η Ξένη"

Ήχος Πβ' Πα, Ρυθμός δεσημιος, χρόνος μέτριος

Στο πα ρα θυ ρι να θε βαι έ γε ε νι η α α
 μα (dis) ναι μη η η ναι μη ρον να θα α ρι ζεις
 ναι αι μη η η ναι μη ρον να θα α ρι ζεις
 Νά κόψης λό χεράις σου, υ'έμένα λυαντίμης.

Ήχος Γ! Γα, Ρυθμός υπαδάμιος, χρόνος χορικός.

(Τορός ης νύμφης) (Λούρμυνα)

Αρ χην ντε ε βη η βα α στο χο ο ρον ε δια βα α
 χε ε ρι ι δρο βε ε ρο για δρο ο βε ε ρο
 για λου φε ε ρο για τε ε ο ον θα α η η η
 να α ριν

Ἄσμα ᾄδόμενον ἐν Κερασούνῃ, ὅταν βάλλουν τοὺς νεόνυφους εἰς τὸν χορὸν

Ἦχος α'. Πα Ρυθμός 8-6ημος, χρόνος μέτριος

Κο ταν ε υγι βθεν μι ρι βω ω τος και θε με
 ρω ω βθεν μα α ετος για και μα α α α
 αε γυ υ υ υ ρω και μα αε γυ ρω ω νει θα
 α α α ρα α α α αβ βα και μα ργυ ρω νει
 θα ρα ρα αβ βα τει γυ ρω με ε τος α
 αμ μο

12

Ἄτερον Κερασουντικὸν ᾄδόμενον ὅταν ὁ γαμβρός ἐξέρχεται τῆς πατρικῆς του οἰκίας μετ' τὸν γαμβρόν αὐτὸς παρὰ πατρὶν τῇ νύμφῃ· τὸ αὐτὸ δὲ γάγεται και' καθ' ὁδὸν μέχρι τοῦ ναοῦ.

Ἦχος α'. Πα Ρυθμός 6ημος, χρόνος μέτριος

Α γε εν της μα α α νει μα α γε ε εμα α
 μα νει χα ραν με ε ε γα λην ο ρω ο ο λο
 το ον νο τον νο εμο ον μα α λα α λε εβεν

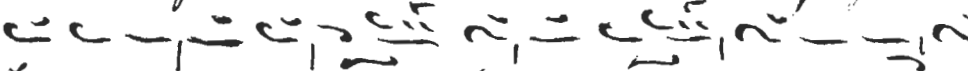
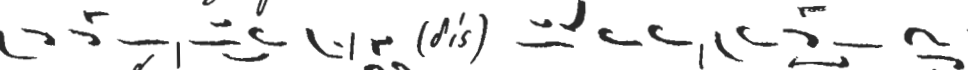

" Δορός Όμάς = "Ιός "

Ήχος Αβ' Γα . Ρυθμ. 7 = 6 ημεις , χρόνος χορός .

 βραν τα α αυ γο ον ε φυ υ υ ζευ θα ε

 θα α α νω βτην α οβι ε βτην μιον τε ες

 σε ρα αι α γα α φη μου ρα ρες Ιρι ετο ος α

 νε ε βτη

" Ω Κάετρος "

Ήχος γ' Γα . Ρυθμός 8 = 6 ημεις , χρόνος γίαν χορός .

 βον μα στρο γο γυ ει , ζει και μοι οι ρο και μοι ρο

 λο ο ο γα μια φει η νο ο ορ α α

 μου ον ει και καρ δο και καρ δο ωο ο ο ρα

"Ὁ Πορφύριον" (Σοφρένο)

ἦχος Πά: πει Ρυθ. ἑξαήμερος · χρόνος μέσος

Ναι αι δει α αν τη η μαν ναν

σου γεν νει (δὲς) 9 ται αι τραν τα

χρο ο ρους με αν (δὲς)

Ναι σάν λη μάννα, σοῦ γεννῶ λαι λρανλα χρονια μιαν

Και μάννι υἱόν λρανλέγγιον και νύφε γαροφόρα.

Κανείς υἱόν κ' ἔγέννησεν μάννις υἱόν κ' ἔωσεν

Καρόγραια υἱόν ἔγέννησεν κ' δωάνου ολό Πορφύρι

Κι' αλόναι ωῶς ναι γέν' αλόν κ' αλόν ωῶς ναι μαρῶνε

Αιόν Πορφύρι ωῆε αλόν και Πορφύρι μαρέδεν.

Ἔνα ἡμερνώς ἔγένλονε κ' ἔφαγ' ἔνα φουνλάρι

Δυό ἡμερνών ἔγένλονε κ' ἔφαγε δυό φουνλάρια

Τρεῖς ἡμερνών ἔγένλονε κ' ἔφαγ' τριαί φουνλάρια

Τέσσαραι ἡμερνών ἔγένλονε κ' ἔφαγ' τέσσαρα φουνλάρια

Πέντε ἡμερνών ἔγένλονε κ' ἔφαγ' ὀρνιθα ωαξιμάη

Ἑξαι ἡμερνών ἔγένλονε κ' ἔφαγ' ὀρνί και ωρόβα

Ἑννέα ἡμερνών ἔγένλονε και φορεῖ λαι σωαθία

Τρανλα ἡμερνών ἔγένλονε ἔξέθε κ' ἰμαυχέθε

Αιός κόριν ἔγάωσεν κ' αλός τοῦ βασιγέα

Αιούει αλό και ὁ βασιγεαί και ὁ ωορυχρονημέν

Ποῖος ἔν' ὁ πόρφυραι κ' ἔμην σοῦ ζι φοβάται

ἔφατ' ὑποφύλας ἐχόμενος κειμήλια καὶ μυθία
 ἴθρα ἔφατ' ἐχόμενος ἄσος χέρια καὶ ποσάρια .
 Ἄλλαι φέρτε τὸν βασιλεῖα μέγαρον ἀρμαγάνη
 λόγια καὶ χαιρετισματα πᾶσι τὸν βασιλεῖα
 Ἄν' ἔχη εἰς αὐτὸν ὡς ἀρμαγάνη ὅλον ὄργισμα ἄν' ἔφατ'
 ἔγω' ὄργισμα τὸ πᾶσι ὅλον ὄργισμα ἐξέβα
 ἔωθον τὸ κορίτσι σου καὶ πᾶσι πᾶσι ὄργισμα .

Ἄσος φαρμόμενον ἄν' τὸν χορὸν τοῦ βασιλεῖα καὶ τῆς Νύμφης
 (τὸ μέγος ἴδε ἐκποροσθεν ἄν' τὸ " ἀρχὴν καὶ εἰς αὐτὴν ")

Ἀσὶν' αἰδοῦμαι ὁ γαμορός καὶ μάγισσαν καὶ γύφει
 αἰδοῦμαι καὶ ὁ παρὰ νύμφος καὶ δῖους τοὺς φερεμάρας .
 Μάγισσα καὶ καὶ γύφει δῶ' ἔρχεται τοῦ Κωστήν' ἡ μάγισσα
 αἰδὸς τὸ εὐρὺν εἰσέρχεται καὶ αἰδὸς τὰ χρυσὰ χρυσόραφτοι ,
 καὶ αἰδὸς τὰ σφαιρομασούμους ἀδελφὸν καὶ οἱ φερεμάροι .
 τὸν νεόγαμνον μαθήξετε ὅς ἔφατ' ἡμαρτὰς μέσας
 τὴν γύφει τὴν ξενόνοτον ὅς ἔφατ' οὐλοῦναι μέσας ,
 τὸν νεόγαμνον μαθήξετε δαΐρια πᾶσι μέσας
 τὴν γύφει τὴν ξενόνοτον δαΐρια λαβαίεσθαι .
 Μὲ τὰ κορίτσια ἀφῆτε, μὲ τὰ κορίτσια ἀφῆτε,
 καὶ ὅς ὁ γαμορός ἀφῆτε, τὴν μέσας ἀπορριπτεῖ,
 παρὶς τὰ κομμάτια τῆς καὶ μὴ ἔγω' καὶ ὅς ὁ γαμορός
 ὅς ὁ γαμορός τὰ κομμάτια τῆς καὶ μὴ ἔγω' καὶ ὅς ὁ γαμορός .
 ἔγω' ἀφῆτε, τὴν μέσας μου, καὶ ἀφῆτε, τὴν μέσας μου
 πᾶσι τὴν μέσας καὶ γὰρ ἀφῆτε καὶ ὅς ὁ γαμορός ;

"Τα' μάρμαρα ληϊ πόης" (ζωόμενοι)
 ήχος α.΄ παρ Ρυθ. 4-σημος χρόνος μέτρος

Οι τούρμοντες ε μουρσεν αν τη νιν

ωσ ολ την Ρω ω μα α νε αν τα

μα αρ με ρα αι τη ης πο ο λης ωε

μα ρα νε ες με ε πο ρη (δίσ)

1) Οι' τούρμ' όντες εξούρσεναν

ληϊ πόλ' λην Ρωμανίαν

Έωφδός. Τα' μάρμαρα ληϊ πόης

ω' έμάρανές με μόρη.

2) Έωσίησαν λα' έγκρησιας υ' έωήραν λα' ενόνας

Έωφδός. Τα' μάρμαρα ληϊ πόης

ω' έμάρανές με μόρη.

3) Έωήρανε χρυσά σλαυρά και άργυρά μαβλοιωάδες

Έωφδός. Τα' μάρμαρα ληϊ πόης

ω' έμάρανές με μόρη.

4) Έωήραν και λην μάνα μου, ε' έμην έμωσδς έλον.

Έωφδός. Τα' μάρμαρα ληϊ πόης μετ.

5) Έό όρδμον ωάει κορησωνά όλην τέρρα έωαιδόν

Έωφδός. Τα' μάρμαρα ληϊ πόης μετ.

- 6) Καί το παιδί νλό γεννέθεν βάρην α' δα' ναυόρζα.
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 7) Άνοιχλα' ένανόρζεν, κρόφα έδζαερέμενευεν
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 8) Γιέμ και' άν ζής και' άν ολάθης και' ας δών Ρωμαίος,
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 9) Έει 1' όρωίλια του κυρού ο' όρα κεραμιδένια
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 10) Έχης κυρίν Άνδρόνιμον και' άδελφόν Ξανθίον
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 11) Τέργα μ' ιη' άν ήσαι Ρωμαίη, κα' ήμέρα λην Τέργα
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 12) Τέργα μ' ιη' άν ήσαι Αρμενή, Έμρι Έμρι λην Τέργα
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 13) Και' υόφλω λα' Τεργόδομιν ναίγί' α' ωέ' ωού υείλα
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.
- 14) Όωίς' α' α' έλ' Όμέρ Άγί' με' ωαίρλεε ή θααθέα μ'.
Έωωδός. Τα' μάρεμαρα λη' πόρμς ιτη.

" 16' ὥραια ὁ Κάδρον "

Ἰόδα καίδρους εἶδα νι' ὄρα γύριξα
 ἀμὲν 16' ὥραια τὸν καίδρον καίδρος κ' ἔλανε.
 Σεράντα ὥρλα εἶχεν νι' ὄρα σίδερα
 ἐξῆντα παρθύρια νι' ὄρα χάμνα.
 Καί' ἕνος μιμερός Τουρμὺλος Ρωμαιογύριος
 ρόμπαν καί ρομπλοκῶν βαῖν' ἔλα μέβα του
 ἀδράχην καί βωνδῆν παίρ' εἶλα χέρι του
 μαξιγαρίλλαν βαῖναι κ' ἐμωρονζώμειλαι
 κ' ἐγένεονε γυναῖκα βαρεαμένειν εἶδα
 τὸν καίδρον γορυΐζει καί' εὐρογογᾶ :
 Αἰγί' ἐμὲν ἦν μαῦρεν, ἦν ἀηρόξενον,
 ὡς θεὰ παιδωοῖω χεῖρ' ἔμεινεν - ναιρόν
 Ἄν' ὡς' αἰ' ἐλό γιβάδιν ἱσάχην παθαμῆ,
 αἰγί' ἐμὲν ἦν μαῦρεν, ἦν ἀηρόξενον.
 Ἄνοιξον καδρωορίν, ὥρλα τοῦ γιορῶ,
 ἀνοῖξε νὰ ἐμωαίνω, Τουρμὺσι δέχνε με.
 Μεβάνοιξεν ἡ' ὥρλα, χίλ' ἐμωήνανε.
 Ἰωό το' παρθύριν καὶ' ἐμρέκειλο,
 οὐδέ' ὥρλον ἐνλῶνεν νι' οὐδέ' εἶρε σρον,
 παρημαρι' ἀγυῶν-αν ψυχομαχύνεν,
 ὡπῆρεν αἰλὲν κ' ἐμωῆν, ὡς εἰ δὴν μάννα του
 μάννα κ' καὶ μαρμάννα κ', νλόεῦρα οὐμῆν
 γι' ἐμ' καὶ μαρμυέριον θός χαρὶν ἐαἰλὲν,
 νὰ φλιάης κ' αἰλὲν κ' ἰεὶ' ἀγυῶν' παιδῶ

1' ἔταν καὶ βόης Δοῦναν, 1' ἄλλο Κωλονιτῶν
καὶ 1' ἄλλο φρεσινουρῶν ἐπὶ εἰς ἀρχοντος.
Κυρά, κυρουρά μου, με ἐν τρώω αἰες .

ἔλερον

ἔταν παιδὶν Τουρμιλσον καὶ Ρωφάϊνον
ἐστὶ γὰρ εἶχε βάριε καὶ ἐρωρυσάμελα,
ἐωνυαν καὶ ρωνυοτσῶων ἀναειάμελα
τόν πατέρα γογυρίει καὶ μυρογογῶ:
ἄνοιξον ὥρτα με ἀνοιξ' καὶ πατρὸς σου
ὁ λόγος πατέρους εἶδα καὶ ὅλα γυρίει
ἀπὸν 15' ὥρτα ἰὸν πατέρα πατέρα καὶ ἔλκε
σεράντα ὥρτα εἶχεν καὶ ὅλα σίδερα
ἐξήντα παραθύρια καὶ ὅλα χάρινα
καὶ τοῦ γιγῶν καὶ ὥρτα δώροχαρίνον.
τόν πατέρα γογυρίει καὶ μυρογογῶ
καὶ αἰὲς καὶ ὡρ ἀνύουε καὶ παρδωονα.
ἄποθεν μωαίν' ὃ καὶ ἦτον, ἐμὸν αἰὲς καὶ ἐσὺ
καὶ ὅθεν ἐβγαίν' ὃ καὶ ἦτον, ἐβγα ἐξ' καὶ ἐσὺ.
καὶ ἐβ' καὶ ὡρ' ἔν' ἀνοίγει, χίριοι ἔλρεξαν
καὶ ξαν' ἐπαγενοῖεν, μῦροι ἔλρεξαν
ὅγγοι ἰὸν καὶ ὡρ' ἀρωάγουν καὶ ἄλλοι λάφρουερα.

" τὸ παρὰ πατέρα "

Κάθερο με, πατέρα με, Παρὰ πατέρα παρὰ πατέρα
θεμεριωμένον, σίλ' ἐξ' ἐμὸν καὶ συναλὸς
τό ὡς ἐπαρεδῶθες; εἶχες ὡρτάριν διήρο
ων, ἀφ' ἑνὶ φροβετξέαν ἔλκε καὶ ὃ
ἐμῶν ὃ Μαρθὰς τοῦ πατέρα παρὰ πατέρα.

Καταγραφή πίνακος τῶν τραγουδιῶν
ὅλων τοῦ βιβλίου

ΠΙΝΑΞ

Τῶν τραγουδιῶν ποῦ περιέχονται στήν Συλλογή
"ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ"

1. 'Ο Γιάννης ὁ Μονόγιαννης (Τραπεζοῦς)
2. 'Ο Γιάννης ὁ Μονόγιαννης (Κανλικά)
3. 'Ο Γιάννης ὁ Μονόγιαννης (Πολίτα)
4. Τσὴ τρίχας τὸ Γεφύρι (Ματσούκα)
5. Τσὴ τρίχας τὸ Γεφύρι (Τραπεζοῦς)
6. 'Αητόντες ἐπερεπέτανεν
7. 'Αφή κορή τὴν μάνα σου
8. Μάναμ γιὰ δὸς μου τὴν εὐχῆς
9. Σήμερον λάμπει οὐρανός
10. 'Αρχὴν ἐμπῆκα σὸ χορόν
11. 'Η κόρη ἐπῆγεν σὸν παρχάρ
12. Πατῶ καὶ κὴ βουλίζω (Νικοπολὶς)
13. "Ολα τὰ μαντηλόπα σου (Κερασοῦς)
14. Κι' ὅταν ἐκτίσθην κιβωτός (Κερασοῦς)
15. 'Αφέντης κἀνει κἀλεσμά (Κερασοῦς)
16. Τί μεγάλη δυστυχία (Κερασοῦς)
17. Αἰκατερίνα (Τραπεζοῦς)
18. Κόρη ντὸ εἶχες κ' ἔργεβες (Πλάτανα)
19. 'Η ξενητεία μέ χαίρεται
20. "Ηθελα ἀρματώσω βάρκα
21. 'Ο Μᾶης ὁ χρυσομάλλης
22. Τὸ "Ονειρο (Χάλη)
23. 'Η ἀγάπη ("Ακ - σὰζ)
24. 'Η 'Αλατσατιανή (Σμύρνη)
25. Δέν μέ μέλλει τὸ σκοτάδι (Σμύρνη)
26. 'Η Σμυρνιά (Σμύρνη)
27. Τὸ φεγγαράκι ἀρώτησα (Κάλυμνος)
28. 'Ο λεβέντης (Κάλυμνος)
29. "Εχε γειά (Κάλυμνος)
30. "Ελα νὰ σέ κάνω μάκια
31. "Ηθελα νὰ σ' ἀνταμώσω

32. 'Η Μαριώ
33. Στήν ξενητειά
34. Κρητικιά λεμονιά
35. Δέν σέ τῶπα μιά
36. Σγουρέ βασιλικέ μου
37. 'Ανδριάνα
38. 'Η Παραμύνα
39. 'Η Γαρουφαλιά
40. Τό Γιασεμί
41. 'Η Κλωσσα
42. 'Η έξοχή
43. Ψυχή άθλία
44. 'Η Γιαννοϋλα
45. 'Η βρεγμένη πέρδικα
46. 'Η Βλαχοποϋλα
47. Κλέφτικον
48. Τό Κλεφτόπουλο
49. 'Από ξένο τόπο
50. Κρητικιά
51. Μαρία 'Ηπειρώτισσα
52. 'Από τήν "Λύρα τοϋ Γέρω-Νικόλα"
53. 'Από τόν "άγαπητικό της βοσκοπούλας"
54. Μπάτε κορίτσια στό χορό
55. Μά τί τό θέλ'ή μάννα σου
56. 'Η άγάπη
57. 'Η Καλαματιανή
58. Είχα μιάν άγάπη
59. 'Ο τσοπάνης
60. 'Ο τσοπάνης
61. "Ελα βρέ Χαραλάμπη
62. 'Ανάθεμά σε Κρήτη
63. Φεύγει
64. Κάτω στό γυαλό
65. 'Η Μαρίκα
66. "Ηθελα νάρθῶ νά σ'εϋρω
67. Δέν ήσουν σύ πού μοϋλεγεε
68. 'Υπεσχέθης ᾧ Μιαούλη
69. Άσμα πρός τόν Βάκχον

70. Τὰ τρία εὐζωνάκια
71. "Ἄν ἀποθάνω θάψον με
72. Δέν σοῦ τῶπα σκυλλας κόρη
73. Ἡ Χιώτισσα
74. Ἡ Ἀνδρονίκη
75. Ἀθβασιλιάντικο
76. Ὑμνος Συλλόγου "Προμηθεύς"
77. Τό Διαμάντι
78. "Ἄν ἐγὼ σέ λησμονήσω
79. Σὺ ποτέ μοι εἶπες
80. Χορὸς Καλύμνου
81. ᾠσμα τῶν Χριστουγέννων
82. ᾠσμα τῆς γυμναστικῆς τῶν παίδων
83. Αἱ Βάρταχοι
84. Φόρεσε στὸ κεφαλάκι σου
85. Βάκχε σήκω
86. Ὁ Γεροκλέφτης
87. Ὁ Κλέφτης
88. Ἀνακήρυξις τοῦ Συντάγματος
89. Στὴν πατρίδα
90. Ὁ Μάραντον (Πλάτανα)
91. Ὁ Παῦλος Μελάς
92. Θάλασσα λεβεντοπνίχτρα
93. Μαῦρο καράβ ἀρμένιζε
94. Ὁ Ἀκρίτας (Σάντα)
95. Ὁ Ἀκρίτας (Τραπεζοῦς)
96. Ὁ Γιάννης ὁ Μονόγιαννης (Σοῦρμενα)
97. Ὁ Γιάννης ὁ Μονόγιαννης (Σοῦρμενα)
98. Τὸ "Ἡλ' ὁ Κἄστρον (Κανλικά)
99. Ὁ Κωνσταντῆς (Σοῦρμενα)
100. Τὸ "Ὀνειρο (Σοῦρμενα)
101. Ἀκρίτας (Κανλικά)
102. Ἀκρίτας (Κανλικά)
103. Πουλιά τῆς Μαύρης θάλασσας (Σοῦρμενα)
104. Τὰ μάρμαρα τῆς Πόλης (Σοῦρμενα)
105. Μητερίτσα
106. Τὸ Ἐλενάκι
107. Ἡ Ἐλένη

108. Ἀρχὴν ντέ σήβα στο χορόν (Σούρμενα)
109. Χορός Ὁμάλ (Ὁρδοϋ)
110. Πενταγιώτισσα
111. Ὁ Κἄστρος
112. Σκέπαγμαν
113. Οἱ Νικηταῖ
114. Χορός Λαζικός
115. Χορός Λαζικός
116. Χορός Λαζικός
117. Ὁ Στρατιώτης τοῦ Μπιζανιοῦ
118. Ὁ Σμυρναῖος τυφλός
119. Ὁ Μαλαματένιος Σταυρός
120. Ἄσμα εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας
121. Ἡ Ρωμιοπούλα
122. Ὁ Κλέφτης
123. Ἡ Λαφίνα
124. Τά Πήραμε τὰ Γιάννενα
125. Ὁ Ναύτης τοῦ Αἰγαίου
126. Τῇ Τρίχας τὸ Γεφύρι (Σούρμενα)
127. Ὁ Πορφύρω
128. Ὁ Ραγιῶς
129. Κρητικὸς χορός
130. Φωτιά νά πέση
131. Βάρκα Γιαλὸ
132. Κάτω στο γιανλὸ
133. Τά Μάρμαρα τῆς Πόλης
134. Ξένον ψυχὴ ψυχοραγεῖ
135. Ἐχε γειὰ καὶ μένε κὸσμε
136. Ἄκου τὰ κανδόνια
137. Γειᾶσου Ἑσάτ
138. Ἐπήραμε καὶ τὴν Καβάλα μας
139. Ἡ Βλάχα
140. Τά Κλεφτοπούλα
141. Εὖπνα καὶ μὴν κοιμᾶσαι
142. Ὕμνος εἰς Μητροπολίτην Πελαγονείας
Ἰωκεῖμ Φορόπουλον
143. Ὁ Λεοντοκαρδὸς
144. Ἡ Αὐγή

145. Ἐγὼ εἶμ' ἢ βλάβχα ἢ ξακουστή
146. Ὁ Μανῶλης
147. Ἀπόψε πέ τραγούδησα
148. Ἄσμα εἰς Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Κρίσεις - Σκέψεις - Σχόλια

ΤΟ ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τὰ ποντιακά δημοτικά τραγούδια διετήρησαν τὸν ἑθνικὸν τοὺς χαρακτήρα, ἀπὸ παράδοση. Κλείνουν μέσα τοὺς τὴν Ἀρχαία μουσική.

Τὰ ἄσματα τοῦ Πόντου εἶναι ἀξιοσημείωτα, γιὰ πολλοὺς λόγους. Γιατί εἶναι καὶ Ἀρχαῖα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἱστορικά. Ἀπὸ τοὺς πολὺ παληοὺς αἰῶνας ξεχωρίζουν γιὰ τὸ πάθος των. Τοὺς αἰῶνας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἑλληνίδων. Ὅσο γιὰ τὴν γλῶσσα τοὺς, μπαίνουν ἀνάμεσα στὸν πρὸ τῆς Ἀλώσεως χρόνον.

Στὰ δημοτικά τραγούδια τοῦ Πόντου, θαυμάζεται ὁ φλογερὸς χαρακτήρας τῶν Ποντίων. Ὁ καθαρός βίος τοὺς. Τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά τοὺς. Τέλος ἡ διανόηση τοῦ Ποντιακοῦ λαοῦ.

Ὁ Ποντιακὸς Λαὸς μέσα στὴν μακρὰ δουλεία, ποτέ δέν ἔπαυσε νὰ τραγουδᾷ καὶ νὰ ἐξυμνῇ κάθε ἰδέα ὑψηλή. Νὰ θαυμάζῃ τὸν ἥρωισμό καὶ τὴν αὐτοθυσία. Νὰ συμμετέχῃ στὸν πόνο τοῦ Ἑθνικοῦ. Νὰ σπέρνῃ τὴν ἀγάπη στὴν ἐλευθερία. Νὰ βοηθῇ τὴν προσπάθεια τῆς ἑθνικῆς ἀποκαταστάσεως. Νὰ δίνῃ τὴν χαρά.

Τὰ ποντιακά τραγούδια, ἔχουν μιά θαυμασία ἀπλότητα καὶ κάτι τὸ ἀβίαστο. Κάθε λυρικός στῆχος εἶναι γλυκὺς καὶ γαλήνιος.

Ἐξηγεῖται τὸ ἀβίαστο, ἀπ' τὸ ὅτι βγαίνει μέσα ἀπὸ τὸν εἰλικρινῆ πόνο καὶ τὴν θλίψη, στοὺς χρόνους τῆς δουλείας.

Στὴν ποίηση καὶ στὸ μέλος παρατηρεῖται τὸ μελαγχολικόν. Ἴσως γιατί, τὰ μέρη ἐκεῖνα, σὺν ἀπόκεντρα καὶ ἀπομακρυσμένα, δοκίμασαν σκληρότερον τὸν ζυγόν.

Στήν μελωδία, συγγενεύουν μέ τήν ἐκκλησιαστική Μουσική.

Όπως τά δημοτικά τραγούδια όλων τῶν χωρῶν ἔχουν τοὺς ἰδιωματισμούς των, ἔτσι καί τά Ποντιακά, εἴτε εἶναι ἱστορικά, εἴτε ἐπιτραπέζια, εἴτε χορευτικά κ.λ.π. παρουσιάζουν ρυθμική ποικιλία.

Σαύτά κλείνονται ἀκέραιοι οἱ ἄγραφοι πόθοι, οἱ στοχασμοί, οἱ προγονικές παραδόσεις καί οἱ πόνοι τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Πρέπει νά σημειωθῇ πῶς στήν διατήρησή τους, σπουδαίωτα το ρόλο ἔπαιξε καί τό γεγονός ὅτι, ὁ Ποντιακός λαός, ἀνέκαθεν, ἕως τά σήμερα, τά τραγούδια του, τά τραγουδοῦσε καί τά χόρευε μαζύ.

Καί ἐνῷ στήν οὐσία, δέν διαφέρουν ἀπό τά τραγούδια τῶν ἄλλων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅμως ἔχουν δικό τους χρωματισμό καί πολλά προτερήματα.

Συνδέονται μέ τό παρελθόν μέ στενότερους δεσμούς.

Μποροῦμε νά ποῦμε, πῶς τά ἄσματα τοῦ Πόντου, εἶναι πολυτιμώτατο ὑλικό γιά τό Μεσσαίωνικό ἔπος.

Νά τί γράφει καί ὁ τελευταῖος Δεσπότης τῆς Τραπεζοῦντας, ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος. Ὁ Κυρός Χρύσανθος Φιλιππίδης. Ὁ "Λατρευτὸν", ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσαν οἱ Τραπεζοῦντιοι, γιά νά δείξουν τήν μεγάλη τους ἀγάπη σαυτόν, τήν λοτρεία τους. "Ἐγραψε στό α. τεῦχος τοῦ Ἀρχείου τοῦ Πόντου τῆς Ἀθήνας.

"Τά Ποντιακά τραγούδια καί αἱ παραδόσεις βρῖθουν ἀναμνήσεις τῆς Μεσσαίωνικῆς μας Αὐτοκρατορίας, ὁποῖας μᾶτην ἀναζητεῖ κανεῖς εἰς τά λοιπά τμήματα τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τά τραγούδια αὐτά πρό πάντων κατοπτρίζεται ἡ Ἑλληνική ψυχή. Διαλμπουν οἱ φυλετικοὶ χαρακτῆρες. Ἡ λατρεία τῆς φύσεως καί τοῦ κάλλους. Ἡ ἀγάπη πρός τήν ἐλευθερία. Ἡ φιλοτιμία. Ἡ εὐγένεια".

Σέ μιὰ γενικώτερη κατάταξή τους θά μπορούσαμε νά ποῦμε πῶς αὐτά ξεχωρίζουν: α) Στά Ἀκρητικά. β) Στῆς Ἀγάπης. γ) Στῆς ξενητειᾶς καί δ) στοῦ Σπιτιοῦ.

Χρονολογικά πάλιν: α) Στά πρό τῆς ἀλώσεως τῆς Τραπεζοῦν-
τας, τό 1461. Ἀπό τόν 10ο αἰῶνα, δημιουργοῦνται πολεμικά
γεγονότα καί ἥρωες, πού ἀπετέλεσαν θέματα τῶν Ἀκριτικῶν
τραγουδιῶν, ἕως τήν πτώση της. Ὑμνοῦνται ἡ ἀνδρεία καί τά
κατορθώματα τῶν πολεμιστῶν. β) Στά μετὰ τήν Ἀλωση καί τήν
κατάργηση τοῦ Κράτους τῶν Κομνηνῶν, ὅποταν βαθύτατα ἐκδη-
λώνεται ὁ πόνος γιά τήν ὑποδούλωση τοῦ Ἑθνους, καί γ) Στά
νέωτερα, μέσα στά ὅποια ξεχωριστή θέση ἔχουν τά δίστιχα.

Τά Ἑθνικά Ποντιακά τραγούδια, πού ἰδιαίτερα ἀπαντῶνται
στήν περιοχή τῆς Τραπεζοῦντας, εἶναι τρανή ἀποδείξεις, πῶς ὁ
ἐκεῖ Ἑλληνισμός, ἄν καί ὑπέκυψε, ὅμως δέν παραδόθηκε σέ πα-
θητική ὑποταγή. Ζοῦσε μέ τό Ἑθνικό του φρόνημα ὑψηλό. Σαυτό
ὀφείλονται καί τά τόσα μεγαλουργήματα στήν περιοχή αὐτή.

Τά τραγούδια τῆς ἀγάπης, μαζί μέ τά μοιρολόγια εἶναι ὡ-
μορφα καί παθητικά.

Τά τραγούδια τῆς ξενητειᾶς, ταιριαζοῦν θαυμάσια στόν Ἑλ-
ληνικό χαρακτῆρα, γιατί οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ἀποδημητικοί. Οἱ
στῆχοι τους ξεχύνονται μελαγχολικοί.

Τά τραγούδια τοῦ σπιτιοῦ καί τῶν γιορτῶν, ἀρχίζουν ἀπό
τό θεμέλιο τοῦ σπιτιοῦ, τόν Γάμο.

ΓΑΜΗΛΙΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τὰ γαμήλια τραγούδια εἶναι ἀπόλυτα συνδεδεμένα. Στέκονται παράλληλα, μαζύ μέ κάθε τελούμενο στόν γάμο.

Εἶναι ὡμορφα. Τό καθένα τους μέ τήν ἀνάλογη σημασία. Τραγουδιέται στήν κατάλληλη ὥρα. Στήν ὠρισμένη στιγμή.

‘Ωραῖα τά ἔθιμα τοῦ Γάμου. Ὁμορφα καί τά τραγούδια του. Ἐντυπωσιακά. Γεμάτα ἔννοια. Στόν Πόντο ὁ γάμος πέρνει τό ὄνομα ἡ Χαρά. Ἀρχίζει καί τελειώνει μέ διάφορες ἐναλασσόμενες φάσεις. Ἀπό τίς ἐτοιμασίες, τίς πρό τοῦ γάμου. Ἐπειτα τίς τελετές τοῦ γάμου. Καί τελειώνει μέ τά τελούμενα ὕστερα ἀπ’αὐτόν. Τήν ἴδια σειρά ἀκολουθοῦν καί τά τραγούδια τῆς χαρᾶς. Τά Γαμήλια τραγούδια. Πανηγυρική εἶναι ἡ μορφή πού πέρνει ὁ γάμος. Γραφικά τά ἔθιμά του. Προδίδουν τήν κατάγωγή τους ἀπ’τήν Ἀρχαία Ἑλληνική καί τήν Βυζαντινή παράδοση. Εὐεργετικά ψυχολογική καί κοινωνική ἦταν ἡ ἐπίδραση πού αὐτά ἀσκοῦσαν. Τό πάντρεμα τοῦ νέου ἦταν ἀπόλυτα δικαίωμα καί ὑποχρέωση τῶν γονέων. Αὐτοί ὠρίζαν τό πότε καί ποίαν θά παντρευόνταν ὁ γυιός τους.

Ἔτσι ἄρχιζε τό ψηλάφεμαν. Ἡ ἀναζήτηση δηλαδή νύφης. Ἐπειτα ἤρχετο τό Σημάδ. Ὁ ἀρραβῶνας δηλαδή μέ τήν ἀνταλλαγή τῶν δαχτυλιδιῶν. Ἀκολουθοῦσε τό Λογόπαρμαν. Ἡ ἐπανάληψις τῆς συγκαταθέσεως τῶν γονέων τῆς νύφης, πού ἐδίδετο τήν τελευταῖα ἐβδομάδα τοῦ γάμου. Ὑποχρεωτικό ἦταν τό λουτρό τῆς νύφης στό χαμάμ (δημόσια λουτρό) μέ τίς φίλες της καί ξεχωριστά, ἐννοεῖται, τοῦ γαμβροῦ μέ τοὺς φίλους του καί τόν κουμπάρο.

Ἡ στέψη γινόνταν τήν Κυριακή πάντοτε. Στήν Ἐκκλησία.

Προηγουμένως γινόνταν τό χτένισμα τῆς νύφης καί τό ντύσιμο της μέ τά Νεγάμ’κα. Τήν νυφική στολή.

Ἀπ’τήν μεριά τοῦ γαμβροῦ. Τό ξύρισμα του ἀπ’τόν κουρέα

καί ἔπειτα τό ντύσιμό του.

Καί ἀρχίζει ἡ προετοιμασία γιά τό Νυφέπαρμαν. Τό πάρσι-
μο τῆς Νύφης. Πήγαινε ὁ γαμβρός νά πάρη τήν νύφη ἀπ'τό σπί-
τι της. Γιά τήν Ἐκκλησία. Γιά τήν θρησκευτική στέψη. Γιά τό
Στεφάνωμα. Ἐν πομπῇ πάντα, πού αὕτῃ ἐλέγετο Γαμοστόλος. Ἐ-
πί κεφαλῆς τᾶ μουσικά ὄργανα.

Συγκινητική ἦταν ἡ στιγμή πού ἡ μητέρα τῆς νύφης παρέ-
δινε στόν γαμβρό τήν κόρη της, στήν ἔξοδο τοῦ σπιτιοῦ. Τρεῖς
φορές ἔλεγε τᾶ λόγια, τᾶ γεμάτα μητρική στοργή: "Ἐσέν ἐ-
δῶκα σόν θεόν, κι' ἄτέν ἐδῶκα ἔσέν. Νά ζῆτε καλορίζικα καί
νά συεράττε". Ἐσένα παρέδωσα εἰς τόν Θεό καί αὕτην, δηλ. τήν
κόρη της, σ' ἔσένα. Νά ζήσετε καλά καί νά συγγεράσετε. Νά γε-
ράσετε μαζύ.

Καί μετὰ τήν τελετή τοῦ γάμου, δηλαδή τό Στεφάνωμα, στήν
Ἐκκλησία, ἐπέστρεφαν στό σπίτι τοῦ γαμβροῦ καί ἀρχίζε ὁ-
λονύκτιος διασκέδασις.

Κατά τᾶ μεσάνυκτα ἐγίνετο τό Ἀποκαμάρωμα. Ἡ ἀφαίρεσις
δηλαδή τοῦ νυφικοῦ πέπλου.

Ἀκολουθοῦσε τό Θήμιγμαν. Ἡ λέξη αὕτῃ παράγεται ἀπό τό
ρῆμα ἐνθυμίζω, ὑπενθυμίζω. Στόν χορό τραγουδοῦσαν τραγοῦ-
δι, πού περιεῖχε ὑποδείξεις, ὑπομνήσεις καί συστάσεις στήν
νύφη, γιά τᾶ συζυγικά της καθήκοντα. Σ' αὐτόν ἔπερναν μέρος
γιά πρώτη φορά, οἱ νεόνυμφοι μαζύ.

Σέ κάθε ἀπ' αὐτές τίς παραπάνω ἐκδηλώσεις ὑπῆρχε καί τό
σχετικό, τό ἀνάλογο ὠραῖο τραγοῦδι. Τό παραστατικό σέ κάθε
περίπτωση. Ξεχώριζαν.

Τό "Μάναμ γιά δός μου τήν εὐχῆς θά πάω στεφανοῦμαι", τρα-
γουδιόταν ὅταν ἀναχωροῦσε ἡ πομπή, ὁ Γαμοστόλος, μέ τόν γαμ-
πρό, ἀπ'τό σπίτι του, γιά τό σπίτι τῆς νύφης.

Ἐπειτα τό "Ἀφή κόρη τήν μάνα σου καί κάνε ἄλλεν μάν-
να". Τραγουδιόταν τήν ὥρα πού ντύνουν τήν νύφη οἱ φίλες της.

Τό "Σήμερον μαῦρος οὐρανός, σήμερον μαῦρ' ἡμέρα, σήμερον
ξεχώρίζεται μάνα καί θυγατέρα". Τραγουδιόταν στόν δρόμο.
Ἀπό τό σπίτι τῆς νύφης ἕως τήν Ἐκκλησία.

Τό "Σήμερον λάμπει ὁ οὐρανός χάραξε κι' ἡ Ἀνατολή πᾶει νά
ξημερώσῃ". Τραγουδιόνταν κατὰ τό Ἀποκαμάρωμαν. Δηλαδή τήν
ἀφαίρεση τοῦ νυφικοῦ πέπλου.

Καί τό "Ἀρχήν ἐμπήκα σόν χορόν κ' ἔπιασα χέρι δροσερό!"
Τραγουδιόνταν κατὰ τόν πρῶτο τους χορό, μαζύ οἱ νεόνυμφοι.
Στό θήμιγμαν.

Ἀνάμεσα στά Γαμήλια τραγούδια μπαίνει καί τό τραγοῦδι
"τῆς Τρίχας τό γεφύρι". "Ὅχι γιατί εἶναι καθαρά γαμήλιο τρα-
γοῦδι. Ἀλλά γιατί αὐτό πολλές φορές ἐπαναλαμβάνετο σ' ὅλες
τίς παραπάνω ἐκδηλώσεις τοῦ γάμου.

Τό τραγοῦδι αὐτό εἶναι ἀπό τά ὠραιότερα. Θρύλλος Πανελ-
λήνιος. Μέ συμβολικό νόημα. Δείχνει πῶς κάθε μέγας ἀγῶ-
νας, κάθε μέγαλο ἔργο θέλει μαρτύριο καί θυσία.

Ἡ ποντιακή παράδοση τοποθετεῖ τῆς "τρίχας τό γεφύρι" κά-
που ἐκεῖ στόν Πυξίτη ποταμό ἢ Δαφνοπόταμο, τῆς Τραπεζοῦν-
τας. Τουρκιστί Ντεγίρμέν - δερέ = Μυλοπόταμος.

Τό γεφύρι αὐτό, δέν ἐστερεώνετο γιατί ἦταν στοιχειωμένο.
Τό στοιχειό διψοῦσε ἀνθρώπινο αἷμα. Ὁ πρωτομάστορας ἀναγ-
κάσθηκε νά προσφέρῃ τήν γυναῖκα του γιά θυσία. Αὐτή πρόθυ-
μα δέχθηκε, κλαίοντας μόνο γιατί ἄφηνε στήν κούνια τό παι-
δί της κοιμισμένο.

Ἐπάρχουν, βέβαια ἐνδιάμεσα καί μετὰ τόν γάμο, ἄλλα διά-
φορα ἔθιμα στίς περιοχές τοῦ Πόντου. Μέ τά ἀνάλογα τραγοῦ-
δια.

Οἱ Πόντιοι ἔδιναν μεγάλη σημασία στόν γάμο, στήν Χαρά,
πού ἐγίνετο μέ μεγαλοπρέπεια καί θρησκευτικότητα.

ΑΚΡΙΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ἀνάμεσα στά Ποντιακά ἄσματα ξεχωρίζουν τᾶ Ἀκριτικά. "Ὅπως εἶναι γνωστό, στόν καιρό τῆς Μεσσαίωνικῆς Αὐτοκρατορίας, σέ ὠρισμένες μακρυνές περιοχές τοῦ Κράτους, κοντά στά σύνορα, στά ἄκρα, ἔμεναν μόνιμα οἱ φύλακες τῶν συνόρων, τῶν ἄκρων, πού γι' αὐτό πῆραν τό ὄνομα "Ἀκρίτες". Οἱ τᾶ ἄκρα προσούμενοι. Ρωμαϊκό τό σύστημα αὐτό γιά τήν ἀσφάλεια τῶν συνόρων.

Οἱ Ἀκρίτες ἦσαν ἄνδρες τολμηροί καί γενναῖοι. Προασπιστές τῶν μακρινῶν περιοχῶν τοῦ Κράτους, ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων γειτονικῶν Κρατῶν. Κατά τόν 8^ο, ἰδίως τόν 9^ο καί 11^ο αἰῶνα.

Πολλοί ἀπ' αὐτούς τοὺς Ἀκρίτας διακρίθηκαν γιά τήν τόλμη τους, γιά τήν ἀνδρεία τους. Γι' αὐτό ἀγαπήθηκαν καί ἐξυμνήθηκαν ἀπ' τόν λαό, πού αὐτός ἔπλασε μύθους καί θρύλους γύρω ἀπ' τ' ὄνομά τους. Ὡς τήν ἀποθέωσή τους.

"Ὅλους τοὺς Ἀκρίτας τοὺς ξεπέρασε ὁ Βασίλειος Διγενῆς Ἀκρίτας." Ἐγινε ὁ ἰδεώδης τύπος τους. Ὁ Διγενῆς εἶναι ὁ ἥρωας τοῦ Μεσσαίωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀκμασε κατά τόν 10^ο αἰῶνα. Στήν περιοχή τοῦ Εὐφράτη ποταμοῦ, στήν Μ. Ἀνατολή. Ἐκεῖ εἶχε τήν μόνιμη διαμονή του, πολεμῶντας σάν Ἀκρίτας τοὺς Σαρακηνοὺς, ἐξωτερικοὺς ἐπιδρομεῖς τοῦ Βυζαντίου καί τοὺς Ἀπελάτας ἐσωτερικοὺς.

Γιά τό γεννεαλογικό του δένδρο. Ὁ Διγενῆς πάππο εἶχε τόν Ἀνδρόνικο Δοῦκα, μάμμη δέ τήν Ἄννα. Ἀπ' αὐτούς γεννήθηκε ἡ κόρη τους Εἰρήνη, τήν ὁποία ἀπήγαγε καί παντρεύτηκε ὁ γενναῖος Ἀμνηρᾶς τῆς Σύρου Ἀμούρ, τελευταῖος αὐτός γυῖος τοῦ Δοῦκα Ἰωάννου τοῦ Χρυσόχειρου. Ἀπ' τόν γάμο αὐτόν γεννήθηκε ὁ Διγενῆς. Πῆρε τό ὄνομα αὐτό, γι' αὐτό γεννήθηκε ἀπό τήν ἔνωση δύο γενεῶν. Ἀπ' τό γένος τοῦ Ἀνδρόνικου Δοῦκα καί τό γένος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόχειρος. Ἡ λέξις "Ἀμνηρᾶς" παράγεται ἀπ' τήν Ἀραβική "Ἀμῆρ" πού σημαίνει Στρατηγός. Εἶναι τίτλος στρατιωτικός πού ἐδίδετο στοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους.

Αἱ δύο αὐτές οἰκογένειες τῶν Δουκῶν, ἦσαν Διοικηταί ἐ-

παρχιών, πού συνώρευαν. Πολιτικά ἀντιπολιτευόνταν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Εὐρίσκοντο σέ συνεχεῖς πολιτικές διαμάχες καί διενέξεις. Μὲ τὸν γάμο αὐτὸ συμφιλιώθηκαν καί ἐνώθηκαν.

Τοῦ Διγενῆ ἡ ἐκπαίδευση ἦταν πλήρης καί φροντισμένη. Ἀπ' τὰ νεανικά του χρόνια, ὁ Διγενῆς διακρίθηκε, γιὰ τὴν γενναϊότητά του, γιὰ τὰ ἀνδραγαθήματά του, πού τὰ διηγίεται ὁλοκληρὸς κύκλος δημοτικῶν τραγουδιῶν. Ὁ λεγόμενος "Ἀκριτικὸς Κύκλος".

Τὰ κατορθώματα τοῦ Διγενῆ ὑμνήθηκαν σέ μεσαιωνικὸ ἔπος. Πολλές δέ παραλλαγές διεσώθηκαν καί ἐδημοσιεύθηκαν. Ὅπως: 1) τῆς Τραπεζοῦντας. Τὸ χειρόγραφο αὐτὸ βρέθηκε στὸ Μοναστήρι τῆς Παναγίας τοῦ Σουμελά, ἀπ' τὸν Δάσκαλο τοῦ φροντιστηρίου Τραπεζοῦντας Σάββα Ἰωαννίδη, στίς 21 Μαΐου τοῦ 1868. Σχετικὸ βιβλίο του μέ τὸν τίτλο "Διγενῆς Ἀκρίτας" ἐξέδωσε στὰ 1870, στὴν Πόλη. Ὁ Σάββας Ἰωαννίδης ὑπολογίζει πὼς ὁ Διγενῆς ἔζησε 33 χρόνια. Ἀπ' τὸ 936 ὡς τὸ 969 μ.Χ. 2) Τῆς Ὁξφόρδης, 3) τῆς Ἀνδρου, 4) τῆς Κρυπτοφέρνης στὴν Ρώμη (*gratta Ferrata*). Αὕτη ἐξεδόθη στὰ 1892 ἀπ' τὸν E. Legrand 5) τοῦ Ἑσχοριά τῆς Μαδρίτης. Πάνω στὸ χειρόγραφο αὐτὸ ἰδιαίτερη ἀνακοίνωση ἔκαμε ὁ Κάρολος Κρουμβάχερ.

Ὅλες αὐτές οἱ παραλλαγές εἶναι θαυμαστές στὴν σύλληψη. Μὲ φανταστικές σκηνές. Μὲ φανταστικὸ κόσμο τοῦ μύθου. Ἐχουν ἀόριστο φιλοσοφικὸ βάθος ἢ παρουσιάζουν ἔντονη αἰσθηματικὴ θέση.

Ἀπ' αὐτές, ἐκείνη πού προσαρμόζεται περισσότερο στὸν γλωσσικὸ του τύπο, τὸν καθαρὸ, εἶναι τῆς Τραπεζοῦντας. Οἱ ἄλλες διαφέρουν καί στίς λεπτομέρειες τῆς ἐξιστορήσεως καί στὴν γλωσσικὴ μορφή.

Τὰ Ἀκριτικά τραγούδια πατρίδα ἔχουν τὴν Ποντιακὴ γῆ. Ἀναφέρονται στὸν Διγενῆ Ἀκρίτα, τὸν ἥρωα τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, πού εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς ἀδάμαστης καί ἀνυπόταχτης Ἑλληνικῆς ψυχῆς. Μὲ τὴν δύναμη τῆς ψυχῆς, ὅλα τὰ κατορθώνει. Καί τὰ πιὸ τολμηρά, τὰ πιὸ ἀπίστευτα. Κατανικαίει τές δυνάμεις τῆς φύσεως. Καί τίς πιὸ ἀνυπόταχτες.

Κύριο χαρακτηριστικὸ τῶν τραγουδιῶν αὐτῶν εἶναι ἡ ἀγω-

νιστική όρμή καί ό θαυμαστός στήν άτομική δύναμη, πού τά πάντα νικάει. Καί αύτή τήν φύση.

Ό Διγενής φαίνεται σάν συνεχιστής τής 'Αρχαίας παραδόσεως τοῦ 'Ηρακλή καί τοῦ 'Αχιλλέως.

Τά δημοτικά ἄσματα στό ὄνομα τοῦ 'Ακρίτα ἤ τοῦ Διγενή, ἦσαν σέ μεγάλη χρήση, στήν περιοχή τής Τραπεζοῦντας, ὅπου προσδιώρισαν καί τόφο τοῦ 'Ακρίτα. Σέ ἀπόσταση μιᾶς ὥρας ἀπό τήν Τραπεζοῦντα, στό Τελικλή τάς (τρυπημένη πέτρα). 'Εκεῖ ὑπῆρχε πηγή πού ἐτιμᾶτο ἀπ' ὅλους τοὺς περιοίκους Ἑλλήνας καί Τοῦρκους, σάν ἁγίασμα. Στήν πηγή αύτή ἔλουζαν τά νεογέννητα, γιά ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπό τήν βασκανία καί ν' ἀποκτήσουν σωματική δύναμη, ὅπως πίστευαν.

Σύγχρονοι τοῦ 'Ακρίτα θεωροῦνται καί οἱ ἀναφερόμενοι σέ ἄσματα τής Τραπεζοῦντας. Σάν ὁ 'Αμάραντον, ὁ Κων/τῖνον ὁ Καλός, ὁ Γιάννης ὁ Μονόγιαννης, καί ἴσως ὁ Ξάντινον. Ὁ μῦθος Πορφύριος, πολύ διαφορετικός, εἶναι καθαρός Τραπεζοῦντιος.

'Απ' τ' 'Ακριτικά τραγούδια δύο εἶναι ἐκεῖνα πού ξεχωρίζουν.

'Εκεῖνο πού ἀναφέρεται στόν θάνατο τοῦ Διγενή κι' ἐκεῖνο πού μιλάει γιά τήν ἀπελευθέρωση τής γυναῖκας του, τήν ὅποια ἐπεχείρησαν νά ἀρπάξουν ἐπιδρομεῖς, ὅταν αύτός ἀπουσίαζε στήν καλλιέργεια τῶν χωραφιῶν του.

Στό πρῶτο παρουσιάζεται ὁ ὑπεράνθρωπος σέ σωματική ρώμη ἥρωας Διγενής, πού ἦταν τό φόβητρο τῶν ἀπιδρομέων τοῦ Βυζαντίου, τῶν Σαρακηνῶν καί τῶν 'Απελατῶν, στίς 'Ανατολικές 'Επαρχίες, στόν Εὐφράτη ποταμό.

Όταν ἔφθασε τό τέλος τής ζωῆς του, ἀρνεῖται νά δεχθῇ τήν κοινή ἀνθρώπινη μοῖρα, τόν θάνατο, καί ἀποτολμᾷ ν' ἀντιταχθῇ καί στόν Χάρο ἀκόμα. 'Αρνεῖται νά δώσῃ τήν ψυχή του σ' αὐτόν. Τόν προκαλεῖ σέ πάλη, γιάτί θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἀνίκητο.

Βέβαια στήν πάλη αύτή, τήν ἄνιση, νικιέται ὁ Διγενής καί πέφτει στό κρεβάτι του ἐτοιμοθάνατος. Τότε διηγιέται στά παλληκάρια του, πού ἦρθαν νά τόν ἀποχαιρετήσουν στίς τελευταῖες στιγμές τής ζωῆς του, τά πολλά ἥρωϊκά κατορθώματά του

καί τίς ἀνδραγαθεῖες του.

Στά μέσα τῆς ἀποστάσεως ἀπό τήν Παναγία τοῦ Σουμελά στήν Κρώμνη, ὑπάρχει, ἀνάμεσα στά βουνά, χῶρος ἰσόπεδος ποῦ τόν ἔλεγαν "τ' Ἀκρίτα τ' ἄλόν", τοῦ Ἀκρίτα τῶ ἀλῶνι. Ἐκεῖ, κατὰ τήν παράδοση, ἔγινε ἡ πάλη τοῦ Ἀκρίτα μέ τόν Χάρο. Σ' αὐτήν τελικά νικῆθηκε ὁ Ἀκρίτας. Ἐκεῖ ὑπάρχει πέτρα, μεγάλων διαστάσεων, ποῦ δέν μποροῦσαν δέκα παλληκάρια νά μετακινήσουν. Αὐτήν τήν πέταξε ὁ Ἀκρίτας ἐναντίον τοῦ Χάρου. Ἐλέγετο "τ' Ἀκρίτα τῶ λιθάρ." ἡ πέτρα ἐκείνη.

Στό δεύτερο. Σάν μαθαίνει ὁ Διγενής, τήν ὥρα ποῦ κάτω στόν ποταμό Εὐφράτη ἀσχολεῖτο μέ τήν καλλιέργεια τῶν χωραφιών του, τόν κίνδυνο τῆς ἀρπαγῆς τῆς γυναῖκας του, ἐπιστρέφει ἀμέσως στό σπίτι του, στό κάστρο. Μόνος μάχεται, ἥρωικά, ἐναντίον τῶν 300 ἀπαγωγέων τῆς γυναῖκας του σκορπώντας τόν θάνατο.

Στό τραγοῦδι αὐτό ὁ ποιητής δίνει, παράλληλα, ὑπερφυσική δύναμη στό πουλί, ποῦ σάν ἀγγελιαφόρος, μέ φωνή ἀνθρώπου, μεταφέρει στόν Διγενῆ τόν κίνδυνο τῆς ἀρπαγῆς ποῦ διατρέχει ἡ γυναῖκα του. Καί στό ἄλογό του, ποῦ μέ τῶ χλιμίντρισμα του μόνο, τραντάζεται τῶ κάστρο καί ἀνοίγουν οἱ πόρτες του, γιά νά ἐπιτεθῇ ὁ Διγενής κατὰ τῶν ἀρπαγέων.

Δέν εἶναι μόνον ὁ Ἀκρίτας Διγενής, ποῦ ὑμνήθηκε. Ὑπάρχουν, ἔπειτα ἀπ' αὐτόν καί ἄλλοι ἥρωες ποῦ τὰ κατορθώματά τους ὑμνήθηκαν. Πρὸς παντός στήν περιοχὴ τῆς Τραπεζοῦντας.

"Ἐνας τέτοιος ἦταν καί ὁ "Γιάννης ὁ Μονόγιαννης". Πέρνει τῶ ὄνομα αὐτό ἀπὸ τῶ ὅτι ἦταν μόνος του, μέσα στήν ἐρημιά, ἀνάμεσα στά ἄγρια ζῶα.

Μόνος ἀντίκρουσε τόν δράκοντα, ποῦ ἐπεχείρησε νά τόν καταβροχθίσῃ, ὅταν πῆγε στήν πηγὴ νά πάρῃ νερό. Τελικά τόν σώζει ἡ γυναῖκα του ποῦ (μόλις τήν παντρεύτηκε). παρουσιάζεται σάν κόρη τῆς Ἀστραπῆς καί διώκτρια τῶν δρακόντων. Ὑμνος γιά τήν τόλμη καί τήν ἀνδρειωσύνη τῆς γυναῖκας τοῦ Πόντου, τῆς Ποντίας. Τῶ θέμα αὐτό τῆς δρακοντομαχίας συνεχίζεται, ἀπὸ τήν ἀρχαιότητα, στίς παραδόσεις τοῦ λαοῦ. Ἀπαντᾷ δέ καί σ' ἄλλα τραγοῦδια.

Ἀπὸ τὰ παλαιότερα τραγοῦδια τοῦ Ἀκριτικοῦ ἔπους, μέσα στοὺς στίχους τοῦ ὁποῖου ζωγραφίζεται ἡ συζυγικὴ πίστη, ἡ ἀφοσίωση τῆς συζύγου, ἡ προσήλωση στὸ καθήκον, εἶναι τὸ τραγοῦδι "τὸν Ἀμάραντον χαρτίν ἔρθεν νά πάη σὴν στρατίαν".

Πέρνει ὁ Μάραντον διαταγὴ νά πάη στὸν στρατό, στὸν πόλεμο. Οἱ οἰκεῖοι του, μὲν αὐτὸς ἀνεχώρησε, ἔδιωξαν τὴν γυναῖκα του. Ὑστερα ἀπὸ ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια πιστῆς συζυγικῆς καρτερίας, ἐπιστρέφει ὁ Μάραντον μεταμφιεσμένος. Καί ὅμως ἡ γυναῖκα του, ἡ πιστὴ γυναῖκα του, τὸν ἀναγνώρισε.

Δέν σταματᾷ ἐδῶ ὁ πατριωτισμὸς στὸν λαό, τῆς εὐλογημένης ἐκείνης περιοχῆς. Τὸν Πόντο. Στὴν ὕμνηση μόνο τοῦ γινώριμου παλληκαριοῦ, τοῦ φανταστικοῦ. Θυμᾶται ἀκόμα καί τιμᾷ τὸν ἄγνωστο, τὸν γενναῖο πολεμιστὴ, ποὺ βρῆκε τὸν θάνατο πολέμωντας γιὰ τὴν ἐλευθερίᾳ τῆς πατρίδας του καί ἔμεινε ἄταφος. Ὁ Ποντιακὸς λαὸς δέν παρέλειψε τὸ ἱερό καθήκον του καί στὸν ἄγνωστο στρατιώτη. Αὐτὸ τὸν συμβολισμὸ ἔχει τὸ γεμᾶτο φλόγα καί ἐθνικὸ παλμὸ τραγοῦδι "Ἀητόντες ἐπερεπέτανεν ψηλά στὰ ὑπουράνια".

Ὑστερα ἀπὸ τὴν κατὰκτηση τῆς Τραπεζοῦντας τὸ 1461, ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἡ ἐλευθερία κρατήθηκε, γιὰ πολλές δεκάδες χρόνια στὰ ὄρεινὰ μέρη τοῦ Πόντου. Στὸ ἐσωτερικὸ. Ἔτσι ἔχουμε τὰ φρούρια τῆς Μαιτσοῦκας, τῆς Χαλδίας, τῆς Σκαφίας. Αὐτὸ φαίνεται καί ἀπὸ τὸ τραγοῦδι "οἱ τούρκ' ὅταν ἐκούρσεβαν τὴν πολ' τὴν Ρωμανίαν". Δηλαδή τὴν Τραπεζοῦντα. Ἐδῶ ἐκδηλώνεται ὁ μεγάλος ἐθνικὸς πόνος.

Παράλληλα ἔχουμε καί τὰ τραγοῦδια γύρω ἀπὸ τὰ κάστρα, τὰ φρούρια, ποὺ αὐτὰ παρεδίδοντο στοὺς Τούρκους ὕστερα ἀπὸ προδοσίᾳ καί πρὸ παντός μὲ δολιότητα. Πολύ μετὰ τὴν πτώση τῆς Τραπεζοῦντας.

Σὰν τέτοιο εἶναι τὸ τραγοῦδι "Κι' ὅσα κάστρα κι' ἄν εἶδα καί γύρισα, σὰν τῆς Ὠριᾶς τὸν Κάστρον, κάστρον κ' ἔτονε! Δηλαδή ὅσα κάστρα καί ἔάν εἶδα καί γύρισα, σὰν τὸ κάστρο τῆς Ὠριᾶς κάστρο δέν ὑπῆρχε. Αὐτὸ παρὰ τίς ἀπεγνωσμένες ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων ἀντέστη. Τελικὰ κυριεύθηκε μὲ δολιότητα. Τὸ κάστρο τὸ ὑπερασπίζεται γυναῖκα ἡρωῖδα, Ποντία. Αὐτὴ γιὰ νά μὴν παραδοθῇ στοὺς τούρκους πῆδησε ἀπὸ τὸ κάστρο καί διέφυγε στὰ βουνά.

Κοντά στήν παραλιακή κωμόπολη, τὰ Πλάτανα, πού παράγεται ἀπ' τήν τουρκικήν λέξη Πολλάτ - Χανά, καί σημαίνει, Μεταλλεῖο σιδήρου, ἀπέχει δέ λίγο ἀπ' τήν Τραπεζοῦντα, ἐβρίσκετο σέ μικρή ἀπόσταση ἡ κωμόπολις Κορδύλη. Ἡ παλαιά Ἑρμόνασα, Μέ τό φρούριό της, τό κάστρο.

Τό φρουροῦσε καί τό ὑπερασπίζετο μιά ὡμορφη κοπέλλα. Τελικά τό Κάστρο κατελήφθη μέ δολιότητα, μέ παραπλάνηση. Νά τί λέγει ἡ παράδοση:

Οἱ τοῦρκοι ἔντυσαν μέ γυναικεῖα ροῦχα, σάν ἐπίτοκο, ὡ-
ραῖο ἑλληνόπαιδο πού τό εἶχαν ἐκτουρκίσει. Αὐτό μέ θρήνους γύρω ἀπό τό Κάστρο, ζητοῦσε βοήθεια γιά νά γεννήσῃ δῆθεν. Ἡ ὡραῖα κόρη τοῦ Καστροῦ, φυσικό ἦταν νά τήν λυπηθῇ καί ἀ-
νοιξε τήν πόρτα γιά νά τήν περιποιηθῇ. Τότε, ἀκριβῶς, οἱ τοῦρκοι, πού παραφύλαγαν, εἰσώρμησαν καί ἔτσι κατελήφθη τό Κάστρο. Ἡ γενναία κόρη τοῦ Καστροῦ, γιά νά μή παραδοῇ στούς τούρκους, πήδησε ἀπ' τά τεῖχη καί ἔπese στήν ἀγκαλιά τοῦ μνηστῆρα της, πού κάπου ἐκεῖ τήν παραφύλαγε. Κατέφυγαν μα-
ζύ στά βουνά καί ἔτσι ἐσώθηκαν.

Εἶναι καιρός πλέον. Ὅλα τά τραγούδια τοῦ Πόντου νά κα-
ταγραφοῦν σέ ἰδιαίτερο τόμο. Μέ τό λαογραφικό καί ἡθογρα-
φικό στοιχεῖο τους. Μέ τήν ἐπεξήγησή τους. Τήν ποιητική τους ἀξία. Τήν λαογραφική σημασία. Τήν γλωσσική ἐρμηνεία τους. Νά γίνῃ κωδικοποίηση τῶν τραγουδιῶν. Νά καταγραφοῦν στίς πλάκες γραμμοφώνου καί στίς μαγνητοταινίες. Ἀλλοιῶς μέ τόν καιρό θά ξεφύγουν ἀπ' τήν παράδοση. Θά ἀλλοιωθοῦν.

Στήν Μακεδονία - Θράκη εἶναι συγκεντρωμένος ὁ Ποντιακός Κόσμος. Ἐκεῖ ταιριαρίζει ἡ ἵδρυση ἑνός Μουσικολαογραφικοῦ Ἀρ-
χείου τοῦ Πόντου.

Οἱ Ἐκδίδεται

Κ. Χιώτος

Ἰμβρος